

PLATNÉ ZNĚNÍ S VYZNAČENÍM NAVRHOVANÝCH ZMĚN

- pracovní verze určená k předjednání návrhu změn v oblasti druhové ochrany (navrhované znění bude na základě připomínek shromážděných v rámci předjednání a následně v rámci meziresortního připomínkového řízení dále upravováno)

Zákon České národní rady ze dne 19. února 1992 č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny,

ve znění zákonného opatření předsednictva České národní rady č. 347/1992 Sb., zákona č. 289/1995 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 3/1997 Sb., zákona č. 16/1997 Sb., zákona č. 123/1998 Sb., zákona č. 238/1999 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 76/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 100/2004 Sb., zákona č. 168/2004 Sb., zákona č. 218/2004 Sb., zákona č. 387/2005 Sb., zákona č. 444/2005 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 222/2006 Sb., zákona č. 124/2008 Sb., zákona č. 167/2008 Sb., zákona č. 312/2008 Sb., zákona č. 291/2009 Sb., zákona č. 223/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 349/2009 Sb., zákona č. 381/2009 Sb., zákona č. 350/2012 Sb., zákona č. 64/2014 Sb., zákona č. 175/2014 Sb., zákona č. 250/2014 Sb., zákona č. 15/2015 Sb., zákona č. 39/2015 Sb., zákona č. 319/2016 Sb., zákona č. 123/2017 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 225/2017 Sb., zákona č. 277/2019 Sb., zákona č. 403/2020 Sb., zákona č. 36/2021 Sb., zákona č. 261/2021 Sb., zákona č. 284/2021 Sb., zákona č. 364/2021 Sb. a zákona č. 149/2023 Sb.

Česká národní rada se usnesla na tomto zákoně:

ČÁST PRVNÍ

Úvodní ustanovení

§ 1

Účel zákona

Účelem zákona je za účasti příslušných krajů, obcí, vlastníků a správců pozemků přispět k udržení a obnově přírodní rovnováhy v krajině, k ochraně rozmanitostí forem života, přírodních hodnot a krás, k šetrnému hospodaření s přírodními zdroji a vytvořit v souladu s právem Evropských společenství^{1c)} v České republice soustavu Natura 2000. Přitom je nutno zohlednit hospodářské, sociální a kulturní potřeby obyvatel a regionální a místní poměry.

§ 2

Ochrana přírody a krajiny

(1) Ochranou přírody a krajiny se podle tohoto zákona rozumí dále vymezená péče státu a fyzických i právnických osob o volně žijící živočichy, planě rostoucí rostliny a jejich společenstva, o nerosty, horniny, paleontologické nálezy a geologické celky, péče o ekologické systémy a krajinné celky, jakož i péče o vzhled a přístupnost krajiny.

^{1c)} Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

- (2) Ochrana přírody a krajiny podle tohoto zákona se zajišťuje zejména
- a) ochranou a vytvářením územního systému ekologické stability krajiny,
 - b) obecnou ochranou druhů planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů a zvláštní ochranou těch druhů, které jsou vzácné či ohrožené, pozitivním ovlivňováním jejich vývoje v přírodě a zabezpečováním předpokladů pro jejich zachování, popřípadě i za použití zvláštních pěstebních a odchovných zařízení,
 - c) ochranou vybraných nalezišť nerostů, paleontologických nálezů a geomorfologických a geologických jevů i zvláštní ochranou vybraných nerostů,
 - d) ochranou dřevin rostoucích mimo les,
 - e) vytvářením sítě zvláště chráněných území a péčí o ně,
 - f) účastí na tvorbě a schvalování lesních hospodářských plánů s cílem zajistit ekologicky vhodné lesní hospodaření,
 - g) spoluúčastí v procesu územního plánování a stavebního řízení s cílem prosazovat vytváření ekologicky vyvážené a esteticky hodnotné krajiny,
 - h) účastí na ochraně půdního fondu, zejména při pozemkových úpravách,
 - i) ovlivňováním vodního hospodaření v krajině s cílem udržovat přirozené podmínky pro život vodních a mokřadních ekosystémů při zachování přirozeného charakteru a přírodě blízkého vzhledu vodních toků a ploch a mokřadů,
 - j) obnovou a vytvářením nových přírodně hodnotných ekosystémů, například při rekultivacích a jiných velkých změnách ve struktuře a využívání krajiny,
 - k) ochranou krajiny pro ekologicky vhodné formy hospodářského využívání, turistiky a rekreace,
 - l) prevencí a regulací zavlékání nebo vysazování a šíření invazních nepůvodních druhů rostlin a živočichů (dále jen "invazní nepůvodní druh") do krajiny v návaznosti na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 ze dne 22. října 2014 o prevenci a regulaci zavlékání či vysazování a šíření invazních nepůvodních druhů (dále jen "nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014"),
 - m) stanovením podmínek používání cizích a místně se nevyskytujících druhů v akvakultuře v návaznosti na nařízení Rady (ES) č. 708/2007 ze dne 11. června 2007 o používání cizích a místně se nevyskytujících druhů v akvakultuře, v platném znění, (dále jen "nařízení Rady (ES) č. 708/2007").

§ 3

Vymezení pojmů

- (1) Pro účely tohoto zákona se vymezují některé základní pojmy takto
- a) územní systém ekologické stability krajiny (dále jen "systém ekologické stability") je vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu. Rozlišuje se místní, regionální a nadregionální systém ekologické stability,

- b) významný krajinný prvek jako ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotná část krajiny utváří její typický vzhled nebo přispívá k udržení její stability. Významnými krajinnými prvky jsou lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera, údolní nivy. Dále jsou jimi jiné části krajiny, které zaregistruje podle § 6 orgán ochrany přírody jako významný krajinný prvek, zejména mokřady, stepní trávníky, remízy, meze, trvalé travní plochy, naleziště nerostů a zkamenělin, umělé i přirozené skalní útvary, výchozy a odkryvy a území, na nichž probíhá přírodě blízká obnova těžbou narušeného území podle plánu nebo dokumentace uvedených v § 4 odst. 6. Mohou jimi být i cenné plochy porostů sídelních útvarů včetně historických zahrad a parků,
- c) planě rostoucí rostlina (dále jen "rostlina") je jedinec nebo kolonie rostlinných druhů **včetně hub**, jejichž populace se udržují v přírodě samovolně. Rostlinou jsou všechny její podzemní i nadzemní části, semena nebo jiná vývojová stadia a jejich části. **Pro účely tohoto zákona se za rostlinu považuje také jedinec nebo kolonie planě rostoucích hub, jejichž populace se udržují v přírodě samovolně, a to včetně všech podzemních i nadzemních částí, mycelia i plodnic, a to v pohlavním i nepohlavním stadiu svého životního cyklu; stejně tak se za rostlinu pro účely tohoto zákona považuje jedinec nebo kolonie lišejníku, jejich stélek, a to v pohlavním i nepohlavním stadiu svého životního cyklu.**
- d) volně žijící živočich (dále jen „živočich“) je jedinec živočišného druhu, jehož populace se udržují v přírodě samovolně, a to včetně jedince odchovaného v lidské péči vypuštěného v souladu s právními předpisy do přírody. Živočichem se rozumí všechna vývojová stadia daného jedince. Jedinec zdivočelé populace domestikovaného druhu se za volně žijícího živočicha nepovažuje,
- e) živočich odchovaný v lidské péči je jedinec živočišného druhu narozený a odchovaný v kontrolovaném prostředí¹⁾ jako potomek rodičů získaných v souladu s tímto zákonem a právními předpisy v oblasti obchodování s ohroženými druhy^{1a)},
- f) záchraná stanice je zařízení, které na konkrétně vymezeném území působnosti zajišťuje komplexní péči o všechny živočichy dočasně neschopné přežít ve volné přírodě s cílem navrátit je do přírody, živočichům trvale neschopným přežít ve volné přírodě poskytuje, je-li to vhodné a účelné vzhledem k jejich zdravotnímu stavu, odpovídající dlouhodobou péči, poskytuje informace o příčinách ohrožení a vhodných způsobech ochrany živočichů a může spolupracovat při provádění opatření k předcházení zraňování nebo úhynu živočichů **v důsledku lidské činnosti**,
- g) živočišný nebo rostlinný druh je rovněž systematická jednotka nižšího řádu,

¹⁾ Čl. 1 bod 4 nařízení Komise (ES) č. 865/2006 ze dne 4. května 2006 o prováděcích pravidlech k nařízení Rady (ES) č. 338/97 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s těmito druhy.

^{1a)} Zákon č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů (zákon o obchodování s ohroženými druhy), ve znění zákona č. 444/2005 Sb.

Nařízení Rady (ES) č. 338/97 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi.

- h) zvláště chráněná část přírody je velmi významná nebo jedinečná část živé či neživé přírody; může jí být část krajiny, geologický útvar, strom, živočich, rostlina a nerost, vyhlášený ke zvláštní ochraně státním orgánem podle části třetí nebo páté tohoto zákona,
- i) dřevina rostoucí mimo les (dále jen "dřevina") je strom či keř rostoucí jednotlivě i ve skupinách ve volné krajině i v sídelních útvarech na pozemcích mimo lesní pozemky,^{1b)}
- j) paleontologický nález je věc, která je významným dokladem nebo pozůstatkem života v geologické minulosti a jeho vývoje do současnosti,
- k) biotop **druhu** je soubor veškerých neživých a živých činitelů, které ve vzájemném působení vytvářejí životní prostředí určitého jedince, druhu, **místní populace**, populace, společenstva. Biotop druhu je takové místní prostředí, které splňuje nároky charakteristické pro **jednotlivé** druhy rostlin a živočichů. **U druhu živočichů tvoří biotop druhu zejména přirozená a umělá sídla, místa rozmnožování, odpočinku a opatrování si potravy a rovněž území nezbytná pro migraci a další přirozené přesuny jedinců druhu,**
- l) ekosystém je funkční soustava živých a neživých složek životního prostředí, jež jsou navzájem spojeny výměnou látek, tokem energie a předáváním informací a které se vzájemně ovlivňují a vyvíjejí v určitém prostoru a čase,
- m) krajina je část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačními prvky,
- n) přírodní **stanoviště biotop** je přírodní nebo polopřírodní suchozemská nebo vodní plocha, která je vymezena na základě geografických charakteristik a charakteristik živé a neživé přírody,
- ...)** **přírodní stanoviště je soubor přírodních biotopů zahrnující složky živé i neživé přírody**
- o) přírodní stanoviště v zájmu Evropských společenství (dále jen "evropská stanoviště") jsou přírodní stanoviště na evropském území členských států Evropských společenství těch typů, které jsou ohroženy vymizením ve svém přirozeném areálu rozšíření nebo mají malý přirozený areál rozšíření v důsledku svého ústupu či v důsledku svých přirozených vlastností nebo představují výjimečné příklady typických charakteristik jedné nebo více z biogeografických oblastí, a která jsou stanovena právními předpisy Evropských společenství;^{1d)} jako prioritní se označují ty typy evropských stanovišť, které jsou na evropském území členských států Evropských společenství ohrožené vymizením, za jejichž zachování mají Evropská společenství zvláštní odpovědnost, a které jsou stanovené právními předpisy

Nařízení Komise (ES) č. 865/2006 o prováděcích pravidlech k nařízení Rady (ES) č. 338/97 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s těmito druhy.

^{1b)} Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

^{1d)} Příloha I směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Evropských společenství,^{1g)}

- p) druhy v zájmu Evropských společenství (dále jen "evropsky významné druhy") jsou druhy na evropském území členských států Evropských společenství, které jsou ohrožené, zranitelné, vzácné nebo endemické, a které jsou stanovené právními předpisy Evropských společenství;^{1e)} jako prioritní se označují evropsky významné druhy, vyžadující zvláštní územní ochranu, za jejichž zachování mají Evropská společenství zvláštní odpovědnost, a které jsou stanovené právními předpisy Evropských společenství,^{1f)}
- q) evropsky významná lokalita je lokalita vyžadující zvláštní územní ochranu^{1g)} a splňující podmínky podle § 45a odst. 1, která
1. byla zařazena do seznamu lokalit nacházejících se na území České republiky vybraných na základě kritérií stanovených právními předpisy Evropských společenství^{1g)} a vyžadujících územní ochranu (dále jen "národní seznam"), a to až do doby jejího zařazení do seznamu lokalit významných pro Evropská společenství (dále jen "evropský seznam"),
 2. splňuje podmínky pro zařazení do národního seznamu, ale nebyla tam zařazena, a vyskytuje se na ní prioritní typ přírodního stanoviště nebo prioritní druh, a o jejímž zařazení do evropského seznamu se s Evropskou komisí (dále jen "Komise") jedná, a to až do doby, kdy se o zařazení nebo nezařazení lokality dohodne Česká republika s Komisí nebo do rozhodnutí Rady Evropské unie (dále jen "sporná lokalita"), nebo
 3. byla zařazena do evropského seznamu,
- r) Natura 2000^{1g)} je celistvá evropská soustava území se stanoveným stupněm ochrany, která umožňuje zachovat typy evropských stanovišť^{1d)} a stanoviště evropsky významných druhů^{1f)} v jejich přirozeném areálu rozšíření ve stavu příznivém z hlediska ochrany nebo popřípadě umožní tento stav obnovit. Na území České republiky je Natura 2000 tvořena vymezenými ptačími oblastmi a vyhlášenými evropsky významnými lokalitami,
- s) stav přírodního stanoviště z hlediska ochrany se považuje za "příznivý", pokud jeho přirozený areál rozšíření a plochy, které v rámci tohoto areálu pokrývá, jsou stabilní nebo se zvětšují a specifická struktura a funkce, které jsou nezbytné pro jeho dlouhodobé zachování, existují a budou pravděpodobně v dohledné době i nadále existovat, a stav jeho typických druhů z hlediska ochrany je příznivý,
- t) stav druhu z hlediska ochrany je považován za "příznivý", jestliže údaje o populační dynamice příslušného druhu naznačují, že se dlouhodobě udržuje jako životaschopný prvek svého přírodního stanoviště, a přirozený areál rozšíření druhu není a pravděpodobně nebude v dohledné budoucnosti omezen, a existují a pravděpodobně budou v dohledné době i nadále existovat dostatečně velká stanoviště k dlouhodobému zachování jeho populací,

^{1g)} Směrnice Rady 92/43/EHS.

^{1e)} Směrnice Rady 92/43/EHS.

^{1f)} Příloha II směrnice Rady 92/43/EHS.

- u) celistvostí evropsky významné lokality anebo ptačí oblasti se rozumí soudržnost ekologických struktur a funkcí evropsky významné lokality anebo ptačí oblasti posuzovaná ve vztahu k předmětům jejich ochrany,
- v) chov je jakékoliv držení živočicha v zajetí.
- w) přírodě blízkou obnovou těžbou narušeného území se rozumí obnova přírodně hodnotných ekosystémů na území narušeném těžbou ponecháním území samovolnému vývoji, popřípadě pomocí citlivých zásahů usměrňujících tento vývoj příznivě pro zvláště chráněné druhy organismů.
- x) populace druhu je skupina jedinců téhož druhu schopných produkovat potomstvo vyskytující se na určitém území, které uspokojuje požadavky na jejich reprodukci, přežívání a migraci,**
- y) místní populace druhu je část populace určitého druhu žijící na území vymezeném hranicemi souvislého biotopu daného druhu, případně ohraničeném spojitým výskytem tohoto druhu v daném místě.**

(2) Typy evropských stanovišť a evropsky významné druhy, které se vyskytují na území České republiky, stanoví Ministerstvo životního prostředí prováděcím právním předpisem. U evropsky významných druhů označí ty, které vyžadují podle právních předpisů Evropských společenství zvláštní územní ochranu.^{1f)}

ČÁST DRUHÁ

Obecná ochrana přírody a krajiny

HLAVA PRVNÍ

OBECNÁ ÚZEMNÍ A DRUHOVÁ OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY, OCHRANA DŘEVIN, JESKYNÍ A PALEONTOLOGICKÝCH NÁLEZŮ

§ 4

Základní povinnosti při obecné ochraně přírody

(1) Vymezení systému ekologické stability, zajišťujícího uchování a reprodukci přírodního bohatství, příznivé působení na okolní méně stabilní části krajiny a vytvoření základů pro mnohostranné využívání krajiny stanoví a jeho hodnocení provádějí orgány územního plánování a ochrany přírody ve spolupráci s orgány vodohospodářskými, ochrany zemědělského půdního fondu a státní správy lesního hospodářství. Ochrana systému ekologické stability je povinností všech vlastníků a uživatelů pozemků tvořících jeho základ; jeho vytváření je veřejným zájmem, na kterém se podílejí vlastníci pozemků, obce i stát. Podrobnosti vymezení a hodnocení systému ekologické stability a podrobnosti plánů, projektů a opatření v procesu jeho vytváření stanoví Ministerstvo životního prostředí vyhláškou.

(2) Významné krajinné prvky jsou chráněny před poškozováním a ničením. Využívají se pouze tak, aby nebyla narušena jejich obnova a nedošlo k ohrožení nebo oslabení jejich stabilizační funkce. K zásahům, které by mohly vést k poškození nebo zničení významného krajinného prvku nebo ohrožení nebo oslabení jeho ekologicko-stabilizační

funkce, si musí ten, kdo takové zásahy zamýšlí, opatřit souhlas orgánu ochrany přírody. Mezi takové zásahy patří zejména umístování staveb, pozemkové úpravy, změny druhu nebo způsobu využití pozemků, výstavba lesních cest, budování lesních melioračních systémů, odvodňování pozemků, úpravy vodních toků a nádrží a těžba nerostů. Podrobnosti ochrany významných krajinných prvků stanoví Ministerstvo životního prostředí vyhláškou.

(3) Souhlas orgánu ochrany přírody z hlediska tohoto zákona je také nezbytný ke schválení lesních hospodářských plánů a protokolárnímu předání lesních hospodářských osnov²⁾. K pěstebním a těžebním zásahům v lesích prováděným v souladu se schváleným lesním hospodářským plánem nebo protokolárně převzatou lesní hospodářskou osnovou a při nahodilé těžbě se souhlas orgánu ochrany přírody podle odstavce 2 nevyžaduje. Souhlas ke schválení lesních hospodářských plánů a protokolárnímu předání lesních hospodářských osnov se vydává na žádost příslušného orgánu státní správy lesů. K souhlasům vydaným po lhůtě 60 dnů od doručení žádosti příslušnému orgánu ochrany přírody se nepřihlíží. Požádá-li vlastník^{3a)} o předběžnou informaci podle § 90 odst. 23 o podmínkách vydání souhlasu ke schválení lesního hospodářského plánu, příslušný orgán tuto informaci poskytne zpravidla ke dni konání základního šetření, nejpozději do 60 dnů od obdržení žádosti.

(4) Orgán ochrany přírody posuzuje v rámci řízení o vydání souhlasu podle odstavce 3 dotčení zájmů chráněných podle částí druhé až páté tohoto zákona. Navrhované využití nepůvodních druhů dřevin v rámci lesních hospodářských plánů a lesních hospodářských osnov posuzuje tak, aby nedošlo k poškození přírodních stanovišť v jejich přirozeném areálu rozšíření nebo původních druhů rostlin anebo živočichů; v případě modřínu opadavého a douglasky tisolisté se jejich využití v lesích mimo území chráněná podle části třetí nebo čtvrté tohoto zákona řídí jiným právním předpisem^{21c)}.

(5) V rámci řízení o vydání souhlasu podle odstavce 3 orgán ochrany přírody provede také hodnocení důsledků lesních hospodářských plánů a lesních hospodářských osnov pro evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti. Orgán ochrany přírody nevydává souhlas ke schválení lesních hospodářských plánů a protokolárnímu předání lesních hospodářských osnov, pokud by měly významný negativní vliv na příznivý stav předmětu ochrany evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti. V ostatních případech orgán ochrany přírody vydá souhlas. Souhlas ke schválení lesních hospodářských plánů a protokolárnímu předání lesních hospodářských osnov nahrazuje odůvodněné stanovisko podle § 45i odst. 1. Na postup hodnocení důsledků lesních hospodářských plánů a lesních hospodářských osnov se nepoužije zákon o posuzování vlivů na životní prostředí^{3b)}.

(6) Ke stanovení dobývacího prostoru, povolení hornické činnosti, povolení dobývání ložiska nevyhrazeného nerostu nebo povolení likvidace důlních děl a lomů je nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody. Při vydávání souhlasu podle věty první, jakož i v dalších řízeních a při vydávání dalších stanovisek podle tohoto zákona, pokud se týkají

2) § 2 zákona ČNR č. 96/1977 Sb., o hospodaření v lesích a státní správě lesního hospodářství.

3a) § 58 odst. 1 zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

21c)

3b) Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů.

hornické činnosti a sanací a rekultivací území po hornické činnosti, orgány ochrany přírody prověřují možnosti rekultivace území přírodě blízkou obnovou těžbou narušeného území, a je-li to možné a účelné, ve svých rozhodnutích a stanoviscích takovou obnovu podporují. Těžbou narušená území, na kterých probíhá přírodě blízká obnova, zaregistruje orgán ochrany přírody jako významný krajinný prvek.

§ 5

Obecná ochrana rostlin a živočichů

(1) Všechny druhy rostlin a živočichů jsou chráněny před zničením, poškozováním, sběrem či odchytem, který vede nebo by mohl vést k ohrožení těchto druhů na bytí nebo k jejich degeneraci, k narušení rozmnožovacích schopností druhů, zániku populace druhů nebo zničení ekosystému, jehož jsou součástí. Při porušení těchto podmínek je orgán ochrany přírody oprávněn rušivou činností omezit stanovením závazných podmínek.

(2) Ochrana podle odstavce 1 se nevztahuje na invazní nepůvodní druhy a nepůvodní druhy, pro které byla stanovena opatření k regulaci podle odstavce 6, a na zásahy při hubení rostlin a živočichů upravené zvláštními předpisy.⁴⁾ Ohrožené nebo vzácné druhy živočichů a rostlin jsou zvláště chráněny podle § 48 až 50 tohoto zákona.

(3) Fyzické a právnické osoby jsou povinny při provádění zemědělských, a lesnických prací, při plánování, provádění a užívání staveb, **provádění** terénních úprav, činnosti prováděné hornickým způsobem, ve vodním hospodářství, v dopravě a energetice postupovat tak, aby nedocházelo ke zbytečnému úhynu rostlin a zraňování nebo úhynu živočichů nebo ničení biotopů **druhů**, včetně narušení migračních tras živočichů, kterému lze zabránit technicky i ekonomicky dostupnými prostředky. Orgán ochrany přírody uloží zajištění či použití takovýchto prostředků **a opatření**, neučiní-li tak povinná osoba sama.

(4) Fyzické a právnické osoby jsou dále povinny při osvětlování objektů, zejména staveb, skladových a výrobních areálů, pozemních komunikací, veřejných prostranství, venkovních pracovišť, sportovišť, reklamních ploch nebo objektů architektonicky hodnotných postupovat tak, aby nedocházelo k nadměrnému nebo zbytečnému osvětlení a omezovat vhodným umístěním a technickým provedením osvětlení, jeho fyzikálními vlastnostmi a dobou osvětlení nepříznivé dopady na rostliny, živočichy a ekosystémy jichž jsou součástí. Orgán ochrany přírody uloží zajištění nebo použití potřebných opatření, neučiní-li tak povinná osoba sama.

(46) Záměrné rozšíření nepůvodního druhu do krajiny je možné jen s povolením orgánu ochrany přírody; to neplatí pro nepůvodní druhy rostlin, pokud se hospodaří podle schváleného lesního hospodářského plánu nebo vlastníkem lesa převzaté lesní hospodářské osnovy, pokud jsou vysazovány v zastavěném území obce a při využití vybraných nepůvodních druhů ryb stanovených nařízením vlády vydaným podle zákona o rybářství⁵⁴⁾. Platnost povolení k záměrnému rozšíření nepůvodního druhu do krajiny zaniká zařazením příslušného druhu na unijní seznam.

⁴⁾ Např. zákon č. 61/1964 Sb., o rozvoji rostlinné výroby, zákon č. 87/1987 Sb., o veterinární péči, ve znění zákona č. 239/1991 Sb., zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 23/1962 Sb., o myslivosti, ve znění zákona č. 96/1977 Sb., a zákona č. 143/1991 Sb., zákon č. 102/1963 Sb., o rybářství.

⁵⁴⁾ § 12 odst. 6 zákona č. 99/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

(57) Záměrné rozšiřování křížence druhů rostlin či živočichů (dále jen „kříženec“) do krajiny je možné jen s povolením orgánů ochrany přírody; to neplatí pro křížence druhů rostlin, pokud je vysazován v zastavěném území obce.

(68) Orgán ochrany přírody může stanovit opatření k regulaci nepůvodního druhu nebo křížence, je-li to s ohledem na místní dopady na přírodu a krajinu nezbytné. V opatření k regulaci nepůvodního druhu nebo křížence stanoví také podmínky jeho provádění. Opatřením k regulaci nepůvodního druhu nebo křížence není dotčeno opatření stanovené podle jiného právního předpisu⁵⁵⁾.

(79) Pro účely vydání povolení podle odstavce 4 nebo 5 anebo stanovení opatření k regulaci nepůvodního druhu nebo křížence podle odstavce 6 si orgán ochrany přírody v případě, že vydaným povolením nebo stanoveným opatřením mohou být dotčeny zájmy na lesním hospodaření, myslivosti nebo rybářství, vyžádá závazné stanovisko příslušného orgánu státní správy podle jiného právního předpisu⁵⁶⁾.

(810) Opatření k regulaci nepůvodního druhu nebo křížence podle odstavce 6 provádí v rámci běžné péče o pozemek jeho nájemce nebo jiný uživatel, uživatel honitby nebo rybářského revíru (dále jen "uživatel pozemku"). Není-li takového uživatele pozemku, odpovídá za provedení opatření k regulaci nepůvodního druhu nebo křížence podle odstavce 6 vlastník pozemku. Neprovede-li uživatel pozemku, popřípadě jeho vlastník, opatření k regulaci nepůvodního druhu nebo křížence podle odstavce 6, neprovede-li je v souladu se stanovenými podmínkami, není-li schopen provedení těchto opatření zajistit, nelze-li to na něm spravedlivě požadovat nebo vyžaduje-li provedení těchto opatření činnost přesahující rámec běžné péče o pozemek, může provedení těchto opatření zajistit orgán ochrany přírody; ustanovení § 68 odst. 4 se použije obdobně.

(911) Vyžaduje-li provedení opatření k regulaci nepůvodního druhu nebo křížence podle odstavce 6 činnost přesahující rámec běžné péče o pozemek, orgán ochrany přírody může za účelem zajištění provedení opatření k regulaci nepůvodního druhu nebo křížence podle odstavce 6 uzavřít s uživatelem pozemku, popřípadě jeho vlastníkem, písemnou dohodu podle § 68 odst. 2.

(4012) Vývoz a dovoz ohrožených rostlin a živočichů chráněných mezinárodními úmluvami, kterými je Česká republika vázána (dále jen "mezinárodní úmluvy"), povoluje orgán ochrany přírody, s výjimkou vývozu a dovozu ohrožených druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, který je upraven zvláštním předpisem.^{4a)}

⁵⁵⁾ Například zákon č. 289/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 449/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 149/2003 Sb., o uvádění do oběhu reprodukčního materiálu lesních dřevin lesnický významných druhů a umělých kříženců, určeného k obnově lesa a k zalesňování, a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 99/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁶⁾ Zákon č. 289/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 449/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 99/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

^{4a)} Zákon č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů (zákon o obchodování s ohroženými druhy).

~~(113) Každý, kdo se ujal živočicha neschopného v důsledku zranění, nemoci nebo jiných okolností dočasně nebo trvale přežít ve volné přírodě, je povinen jej bezodkladně předat k ošetření do záchranné stanice; nezbytné je při tom postupovat tak, aby nebyl znemožněn návrat živočicha do přírody a současně nedošlo k významnému narušení přirozených přírodních procesů a vzájemných interakcí jedinců volně žijících živočichů – zajistí jeho nezbytné ošetření, nebo ho za tímto účelem předá provozovateli záchranné stanice. Jde-li o živočicha dočasně neschopného přežít ve volné přírodě, osoba, která se ho ujala, přijme opatření k zamezení takových tělesných změn nebo změn chování, které by následně znemožnily jeho návrat do přírody a jeho zapojení do volně žijící populace. Jde-li o zvláště chráněného živočicha, postupuje se podle § 52 odst. 2.~~

~~(12) Záchrannou stanicí lze provozovat pouze na základě rozhodnutí Ministerstva životního prostředí o povolení k provozování záchranné stanice, v rámci něhož se stanoví místo, kde se záchranná stanice nachází, vymezení její územní působnosti a rozsah péče, kterou může záchranná stanice poskytovat s ohledem na její vybavení a odborné zázemí. V žádosti o povolení k provozování záchranné stanice musí být navržen rozsah poskytované péče, vymezení územní působnosti a popsáno její personální, organizační a technické zajištění. Ministerstvo životního prostředí si k vydání rozhodnutí vyžádá stanovisko místně příslušného orgánu ochrany zvířat, myslivosti a veterinární správy^{4b)}. Označení „záchranná stanice“ může používat pouze ten, kdo je držitelem platného povolení k provozování stanice podle tohoto ustanovení (dále jen „provozovatel záchranné stanice“). Ministerstvo životního prostředí vede přehled záchranných stanic a zveřejňuje jej způsobem umožňujícím dálkový přístup.~~

~~(13) Ministerstvo životního prostředí může z vlastního podnětu, na návrh provozovatele záchranné stanice nebo na návrh orgánu státní správy uvedeného v odstavci 12 změnit nebo zrušit povolení k provozování záchranné stanice, jestliže se změnily nebo zanikly podmínky, za jakých bylo povolení vydáno, nebo jestliže provozovatel záchranné stanice při péči o živočichy závažně nebo opakovaně porušuje ustanovení tohoto zákona o zvláštní ochraně druhů nebo předpisy na ochranu zvířat proti týrání. V rozhodnutí o změně nebo zrušení povolení k provozování záchranné stanice Ministerstvo životního prostředí stanoví, je-li to nezbytné, způsob zabezpečení další péče o živočichy chované v záchranné stanici.~~

~~(14) Ministerstvo životního prostředí stanoví prováděcím právním předpisem bližší podmínky pro držení živočichů v záchranných stanicích, zejména s ohledem na možnost zapojení těchto živočichů zpět do volně žijících populací a způsob péče o živočichy.~~

§ 5a

Ochrana volně žijících ptáků

(1) V zájmu ochrany druhů ptáků, kteří volně žijí na evropském území členských států Evropských společenství (dále jen "ptáci"), je zakázáno

a) jejich úmyslné usmrcování nebo odchyt jakýmkoliv způsobem,

^{4b)} Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 449/2001 Sb.
Zákon č. 102/1963 Sb.

- b) úmyslné poškozování nebo ničení jejich hnízd a vajec nebo odstraňování hnízd,
- c) sběr jejich vajec ve volné přírodě a jejich držení, a to i prázdných,
- d) úmyslné vyrušování těchto ptáků, zejména během rozmnožování a odchovu mláďat, pokud by šlo o vyrušování významné z hlediska cílů směrnice o ptácích,^{4c)}
- e) držení druhů ptáků, jejichž lov a odchyt jsou zakázány.

(2) Prodej, přeprava za účelem prodeje, držení a chov za účelem prodeje a nabízení za účelem prodeje živých nebo mrtvých ptáků a jakýchkoliv snadno rozpoznatelných částí ptáků nebo výrobků z ptáků jsou zakázány.

(3) Kdo takové ptáky, na něž se vztahuje zákaz, drží, chová, dopravuje, vyměňuje nebo nabízí za účelem prodeje nebo výměny, je povinen prokázat na výzvu orgánu ochrany přírody nebo strážce přírody jejich zákonný původ a svou totožnost. Při prokázání původu se postupuje obdobně podle § 54.

(4) Ustanovení odstavce 1 písm. a) a e) se nevztahuje na lov některých druhů ptáků vymezený a prováděný v souladu s předpisy o myslivosti a tímto zákonem. Ustanovení odstavce 1 písm. e) a odstavce 2 se nevztahuje na chov ptáků, kteří jsou zvěří, již lze lovit. Seznam těchto druhů stanoví Ministerstvo životního prostředí po dohodě s Ministerstvem zemědělství prováděcím právním předpisem.

(5) Každý, kdo buduje nebo rekonstruuje nadzemní vedení vysokého napětí, je povinen opatřit je ochrannými prostředky, které účinně zabrání usmrcování ptáků elektrickým proudem.

(6) Na zvláště chráněné druhy ptáků podle § 48 se toto ustanovení a § 5b vztahují jen tehdy, neplatí-li pro ně ochrana přísnější, a to podle § 50 až 57 nebo podle zvláštního zákona.^{4a)}

§ 5b

Podmínky pro odchylný postup při ochraně ptáků

(1) Orgán ochrany přírody může, neexistuje-li jiné uspokojivé řešení, rozhodnutím stanovit postup odchylný od postupu uvedeného v § 5a odst. 1 a 2, je-li to potřebné v zájmu veřejného zdraví nebo veřejné bezpečnosti, v zájmu bezpečnosti leteckého provozu, při prevenci závažných škod na úrodě, domácích zvířatech, lesích, rybářství a vodním hospodářství nebo za účelem ochrany volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Odchylný postup může být stanoven také pro účely výzkumu a výuky, opětovného osídlení určitého území populací druhu nebo opětovného vysazení druhu v jeho původní oblasti rozšíření nebo pro chov v lidské péči pro tyto účely.

(2) Orgán ochrany přírody může stanovit odchylný postup podle odstavce 1 pro odchyt, držení nebo jiné využívání ptáků v malém množství za předpokladu, že rozhodnutí o odchylném postupu se vydá jen na základě vyhodnocení stavu místní populace a za stanovení přísně kontrolovaných podmínek.

(3) Rozhodnutí podle odstavce 1 musí obsahovat

^{4c)} Směrnice Rady 79/409/EHS ze dne 2. dubna 1979 o ochraně volně žijících ptáků.

- a) označení druhů a množství ptáků, na které se má odchylný postup vztahovat,
- b) prostředky, způsob nebo metody povolené pro odchyt nebo zabíjení,
- c) důvod pro odchylný postup vycházející z odstavce 1 nebo 2, podmínky a časové a místní okolnosti, za nichž lze takto postupovat,
- d) způsob kontrol, které bude orgán ochrany přírody stanovující odchylný postup provádět.

(4) V případě, že se bude odchylný postup týkat blíže neurčeného okruhu osob, stanoví jej orgán ochrany přírody opatřením obecné povahy, které musí obsahovat náležitosti podle odstavce 3 písm. a) až d) a podmínky, za nichž může být odchylný postup uplatněn.

(5) Kdo provádí činnosti stanovené podle odstavce 1 nebo 4, je povinen do 31. prosince každého roku nahlásit orgánu ochrany přírody zásah provedený na základě odchylného postupu. Orgán ochrany přírody o tom neprodleně informuje Ministerstvo životního prostředí prostřednictvím evidence druhové ochrany.

§ 5c

Ochrana volně žijících opylovačů

(1) Fyzické a právnické osoby, zejména v rámci zemědělství, zakládání a údržby zeleně nebo při stavební činnosti a provádění vegetačních úprav staveb postupují tak, aby nedošlo k znehodnocení významných biotopů druhů volně žijících opylovačů, zejména míst jejich rozmnožování, úkrytu a získávání potravy, jako jsou pestré travní porosty a ekologicky významné prvky ve smyslu zákona o zemědělství.

(2) Za účelem podpory opylovačů se při zakládání a údržbě veřejné zeleně a provádění vegetačních úprav u veřejných staveb začleňují opatření k obnově biotopů druhů opylovačů alespoň v rozsahu 30% ploch, pokud to charakter využití ploch nevyklučuje.

(3) Při zatravnění nebo obnově travních porostů se přednostně využívá osivo se zastoupením bylin původních v daném regionu (regionální směsi) a další postupy k zachování a podpoře pestrého druhového složení odpovídajícímu podmínkám a přirozené skladbě stanovišť v daném místě. Použití nepůvodních druhů rostlin nebo jejich kříženců, včetně směsí osiv, v nichž jsou nepůvodní druhy či kříženci druhů rostlin obsaženy, je možné pouze na základě povolení podle § 5 odst. 6 nebo 7.

(4) Povolení, souhlas, kladné stanovisko nebo výjimku ze zákazu podle tohoto zákona může udělit orgán ochrany přírody pouze v případě, že bude vyloučeno závažné nebo nevratné poškození biotopů druhů volně žijících opylovačů.

(5) Prodej a nabízení za účelem prodeje živých jedinců druhů čmeláků a pačmeláků rodu *Bombus*, stejně jako vypuštění a rozšíření živých jedinců těchto druhů, pokud jde o jedince s původem mimo území České republiky, do krajiny je možné jen se souhlasem orgánu ochrany přírody.

Registrace významných krajinných prvků

(1) Rozhodnutí o registraci významného krajinného prvku vydává orgán ochrany přírody. Účastníkem řízení je vlastník dotčeného pozemku. Rozhodnutí o registraci se oznamuje rovněž nájemci dotčeného pozemku, územně příslušnému stavebnímu úřadu, úřadu územního plánování a obci.

(2) V rozhodnutí podle odstavce 1 se kromě náležitostí stanovených obecnými předpisy o správním řízení^{4b)} vždy uvede vymezení významného krajinného prvku a poučení o právních následcích registrace (§ 4 odst. 2).

(3) Rozhodnutí podle odstavce 1 může orgán ochrany přírody, který o registraci rozhodl, zrušit pouze v případě veřejného zájmu.

§ 7

Ochrana dřevin

(1) Dřeviny jsou chráněny podle tohoto ustanovení před poškozováním a ničením, pokud se na ně nevztahuje ochrana přísnější (§ 46 a 48) nebo ochrana podle zvláštních předpisů.⁵⁾

(2) Ochrana podle odstavce 1 se nevztahuje na nepůvodní druhy dřevin při provádění opatření k jejich regulaci podle § 5 odst. 6 a na invazní nepůvodní druhy dřevin při kácení a dalších zásazích nezbytných k předcházení nebo omezení jejich šíření ~~podle § 13d až 13i prováděných na základě opatření k odstranění invazního nepůvodního druhu na unijním seznamu nebo izolačních opatření podle § 13g odst. 2 anebo bližších podmínek uplatňování zásad regulace značně rozšířeného invazního nepůvodního druhu na unijním seznamu stanovených podle § 13h odst. 2~~. Ochrana podle odstavce 1 se dále nevztahuje na případy kácení prováděného v rámci úředních opatření nebo mimořádných rostlinolékařských opatření k předcházení šíření nebo k vyhubení škodlivých organismů rostlin podle zákona o rostlinolékařské péči⁵⁷⁾.

(3) Péče o dřeviny, zejména jejich ošetřování a udržování je povinností vlastníků. Při výskytu nákazy dřevin epidemickými či jinými jejich vážnými chorobami, může orgán ochrany přírody uložit vlastníkům provedení nezbytných zásahů, včetně pokácení dřevin.

§ 8

Povolení ke kácení dřevin

(1) Ke kácení dřevin je nezbytné povolení orgánu ochrany přírody, není-li dále stanoveno jinak. Povolení lze vydat ze závažných důvodů po vyhodnocení funkčního a estetického významu dřevin. Povolení ke kácení dřevin na silničních pozemcích může orgán ochrany přírody vydat jen po dohodě se silničním správním úřadem⁶⁾.

⁵⁾ Zákon č. 61/1964.

Vyhláška č. 62/1964 Sb., kterou se vydávají prováděcí předpisy k zákonu č. 61/1964 Sb. Zákon č. 132/1989 Sb., o ochraně práv k novým odrudám rostlin a plemenům zvířat.

⁵⁷⁾ § 75 a 76 zákona č. 326/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁾ § 15 odst. 2 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění zákona č. 80/2006 Sb. a zákona č. 186/2006 Sb.

(2) Povolení není třeba ke kácení dřevin z důvodů pěstebních, to je za účelem obnovy porostů nebo při provádění výchovné probírky porostů, při údržbě břehových porostů prováděné při správě vodních toků, k odstraňování dřevin v ochranném pásmu zařízení elektrizační a plynárenské soustavy prováděném při provozování těchto soustav, k odstraňování dřevin v ochranném pásmu zařízení pro rozvod tepelné energie prováděném při provozování těchto zařízení, k odstraňování dřevin za účelem zajištění provozuschopnosti železniční dráhy nebo zajištění plynulé a bezpečné drážní dopravy na této dráze^{6b)} a z důvodů zdravotních, není-li v tomto zákoně stanoveno jinak. Kácení z těchto důvodů musí být oznámeno písemně nejméně 15 dnů předem orgánu ochrany přírody, který je může pozastavit, omezit nebo zakázat, pokud odporuje požadavkům na ochranu dřevin; v případě odstraňování dřevin za účelem zajištění provozuschopnosti železniční dráhy nebo zajištění plynulé a bezpečné drážní dopravy na této dráze tak může učinit jen na základě závazného stanoviska drážního správního úřadu.

(3) Povolení není třeba ke kácení dřevin se stanovenou velikostí, popřípadě jinou charakteristikou. Tuto velikost, popřípadě jinou charakteristiku stanoví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(4) Povolení není třeba ke kácení dřevin, je-li jejich stavem zřejmě a bezprostředně ohrožen život či zdraví nebo hrozí-li škoda značného rozsahu. Ten, kdo za těchto podmínek provede kácení, oznámí je orgánu ochrany přírody do 15 dnů od provedení kácení.

(5) Ministerstvo životního prostředí stanoví prováděcím právním předpisem nedovolené zásahy do dřevin, které jsou v rozporu s požadavky na jejich ochranu, náležitosti žádosti o povolení kácení dřevin rostoucích mimo les, náležitosti oznámení o kácení dřevin a období, ve kterém se kácení dřevin zpravidla provádí.

§ 9

Náhradní výsadba a odvody

(1) Orgán ochrany přírody může ve svém rozhodnutí o povolení kácení dřevin uložit žadateli přiměřenou náhradní výsadbu ke kompenzaci ekologické újmy vzniklé pokácením dřevin. Současně může uložit následnou péči o dřeviny po nezbytně nutnou dobu, nejvýše však na dobu pěti let.

(2) Náhradní výsadbu podle odstavce 1 lze uložit na pozemcích, které nejsou ve vlastnictví žadatele o kácení, jen s předchozím souhlasem jejich vlastníka. Obce vedou přehled pozemků vhodných pro náhradní výsadbu ve svém územním obvodu po předběžném projednání s jejich vlastníkem.

(3) Pokud orgán ochrany přírody neuloží provedení náhradní výsadby podle odstavce 1, je ten, kdo kácí dřeviny z důvodů výstavby a s povolením orgánu ochrany přírody povinen zaplatit odvod do rozpočtu obce, která jej použije na zlepšení životního prostředí. Ten, kdo kácí dřeviny protiprávně, je povinen zaplatit odvod do Státního fondu

^{6b)} Například § 47 odst. 2 písm. b) zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), § 24 odst. 3 písm. g), § 25 odst. 4 písm. h), § 58 odst. 1 písm. f) a § 59 odst. 1 písm. f) zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů.

životního prostředí České republiky.⁷⁾ Výši odvodů, podmínky pro jejich ukládání i případné prominutí stanoví zvláštní zákon.

(4) Zajištěním náhradní výsadby podle odstavce 1 nebo zaplacením odvodu podle odstavce 3 je zároveň splněna povinnost náhradního opatření podle § 86 odst. 2 i náhrady ekologické újmy.⁸⁾

§ 10

Ochrana a využití jeskyní

(1) Jeskyně jsou podzemní prostory vzniklé působením přírodních sil, včetně jejich výplní a přírodních jevů v nich.

(2) Ničit, poškozovat nebo upravovat jeskyně nebo jinak měnit jejich dochovaný stav je zakázáno. Výjimku z tohoto zákazu může udělit orgán ochrany přírody pouze v případech, kdy je to v zájmu ochrany jeskyně nebo kdy jiný veřejný zájem chráněný tímto nebo jiným zákonem výrazně převažuje nad zájmem na ochraně jeskyní.

(3) Pro průzkum nebo výzkum jeskyně je třeba povolení orgánu ochrany přírody. Povolení nepotřebují osoby pověřené orgánem ochrany přírody k provádění monitoringu nebo inventarizace, dále osoby při výkonu státní správy, policie, osoby při plnění úkolů obrany státu a osoby při zajišťování veterinární péče, záchranných služeb nebo správy vodních toků.

(4) Stejně ochrany podle odstavců 2 a 3 jako jeskyně požívají i přírodní jevy na povrchu (například krasové závrtky, škrapy, ponory a vývěry krasových vod), které s jeskyněmi souvisejí.

(5) Zjištění jeskyně při dobývání nerostných surovin nebo při provádění geologických prací je osoba oprávněná k dobývání⁹⁾ nebo osoba provádějící geologické práce povinna bezodkladně oznámit orgánu ochrany přírody. Osoba oprávněná k dobývání je též povinna po nezbytně nutnou dobu, pokud nebude ohrožena bezpečnost a ochrana zdraví při práci, zastavit dobývací činnosti, které by mohly poškodit zjištěnou jeskyni, a na své náklady zajistit dokumentaci jeskyně. Dokumentaci předá orgánu ochrany přírody. Obsah a rozsah dokumentace stanoví Ministerstvo životního prostředí vyhláškou.

§ 11

Ochrana paleontologických nálezů

(1) Kdo učiní paleontologický nález, který sám rozpozná, je povinen zajistit jeho ochranu před zničením, poškozením nebo odcizením a opatřit jej údaji o nálezových okolnostech, zejména místě nálezu. Dále je povinen na písemné vyzvání orgánu ochrany přírody sdělit údaje o učiněném nálezu a umožnit přístup a dokumentaci tohoto nálezu osobám pověřeným orgánem ochrany přírody.

(2) Vlastník pozemku, na němž byl paleontologický nález učiněn, nebo ten, kdo

⁷⁾ Zákon ČNR č. 388/1991 Sb., o Státním fondu životního prostředí České republiky.

⁸⁾ § 27 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí.

⁹⁾ Zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

vykonává činnosti, při nichž k nálezu došlo, je povinen umožnit na žádost orgánu ochrany přírody osobám tímto orgánem pověřeným provedení záchranného paleontologického výzkumu a po dobu jeho konání, nejdéle však po dobu osmi dnů od ohlášení nálezů, nedohodnou-li se strany jinak, zdržet se na místě nálezů činnosti, která by mohla vést k jeho zničení nebo poškození. Po ukončení záchranného paleontologického výzkumu musí být osobám pověřeným orgánem ochrany přírody umožněno provádět odborný paleontologický dohled nad dalšími pracemi.

(3) Vývoz paleontologických nálezů je povolen jen se souhlasem orgánu ochrany přírody.

§ 12

Ochrana krajinného rázu a přírodní park

(1) Krajinný ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činnostmi snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umisťování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonické měřítko a vztahy v krajině.

(2) K umisťování a povolování staveb, jakož i jiných činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz, je nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody. Podrobnosti ochrany krajinného rázu může stanovit Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(3) K ochraně krajinného rázu s významnými soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami, který není zvláště chráněn podle části třetí tohoto zákona, může orgán ochrany přírody zřídit obecně závazným právním předpisem přírodní park a stanovit omezení takového využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení stavu tohoto území.

(4) Krajinný ráz se neposuzuje v zastavěném území a v zastavitelných plochách, pro které je územním plánem nebo regulačním plánem stanoveno plošné a prostorové uspořádání a podmínky ochrany krajinného rázu dohodnuté s orgánem ochrany přírody^{9a)}.

§ 13

Přechodně chráněné plochy

(1) Území s dočasným nebo nepředvídaným výskytem významných rostlinných nebo živočišných druhů, nerostů nebo paleontologických nálezů může orgán ochrany přírody opatřením obecné povahy vyhlásit za přechodně chráněnou plochu. Přechodně chráněnou plochu lze vyhlásit též z jiných vážných důvodů, zejména vědeckých, studijních či informačních. Přechodně chráněná plocha se vyhláší na předem stanovenou dobu, případně na opakované období, například dobu hnízdění. V opatření obecné povahy o jejím vyhlášení se omezí takové využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení vývoje předmětu ochrany.

(2) Vznikne-li vlastníku či nájemci pozemku v důsledku ochranných podmínek

^{9a)} § 43 odst. 1 a § 61 odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

přechodně chráněné plochy újma nikoliv nepatrná, přísluší mu na jeho žádost finanční náhrada od orgánu ochrany přírody, který přechodně chráněnou plochu vyhlásil. Orgán ochrany přírody při rozhodování o výši finanční náhrady může požadovat doložení žádosti doklady či údaji o výnosu pozemku.

HLAVA DRUHÁ

POUŽÍVÁNÍ CIZÍCH A MÍSTNĚ SE NEVYSKYTUJÍCÍCH DRUHŮ V AKVAKULTUŘE A OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY PŘED INVAZNÍMI NEPŮVODNÍMI DRUHY

Díl 1

Používání cizích a místně se nevyskytujících druhů v akvakultuře

§ 13a

(1) Žádost uvedenou v čl. 6 nařízení Rady (ES) č. 708/2007 o povolení k přesunu cizího nebo místně se nevyskytujícího druhu (dále jen "přesun") podává žadatel u orgánu ochrany přírody.

(2) Pro účely vydání povolení k přesunu si orgán ochrany přírody k žádosti podle odstavce 1 vyžádá

- a) vyjádření podle čl. 6 odst. 2 a čl. 7 nařízení Rady (ES) č. 708/2007 od společné meziresortní komise pro nepůvodní a invazní nepůvodní druhy (dále jen "společná komise"),
- b) vyjádření k délce doby sledování podle čl. 18 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 708/2007 od společné komise a
- c) závazné stanovisko krajské veterinární správy a Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského uvádějící, zda jsou naplněny požadavky čl. 13 nebo 19 nařízení Rady (ES) č. 708/2007 z hlediska jeho souladu s jinými právními předpisy⁵⁸⁾.

(3) V případě výjimečného přesunu stanoví orgán ochrany přírody lhůtu, v níž je žadatel povinen předložit posouzení rizik pro životní prostředí zpracované v souladu s čl. 9 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 708/2007. Náklady spojené s posouzením rizik pro životní prostředí nese žadatel. K předloženému posouzení rizik pro životní prostředí si orgán ochrany přírody vyžádá vyjádření společné komise o riziku pro životní prostředí zpracované podle přílohy II nařízení Rady (ES) č. 708/2007. Je-li riziko spojené s navrhovaným výjimečným přesunem na základě vyjádření společné komise střední nebo vysoké, navrhne společná komise opatření k jeho zmírnění. Navržená opatření ke zmírnění rizika stanoví orgán ochrany přírody jako podmínky povolení výjimečného přesunu. Do doby předložení posouzení rizik pro životní prostředí a vydání vyjádření společné komise může orgán ochrany přírody řízení o žádosti přerušit.

(4) Orgán ochrany přírody na základě závazného stanoviska krajské veterinární správy nebo Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského podle odstavce 2 písm. c) rozhodne o provedení pokusného vypuštění. V rozhodnutí o provedení pokusného

⁵⁸⁾ Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 326/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

vypuštění stanoví orgán ochrany přírody v souladu s čl. 18 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 708/2007 délku sledování a určí osobu odpovědnou za toto sledování. O povolení k přesunu rozhodne orgán ochrany přírody na základě výsledků pokusného vypuštění. Podkladem pro rozhodnutí orgánu ochrany přírody je také vyjádření společné komise podle čl. 18 odst. 3 nařízení Rady (ES) č. 708/2007, které se zveřejňuje prostřednictvím evidence druhové ochrany.

(5) O provedení pokusného vypuštění může orgán ochrany přírody rozhodnout také na základě vyjádření společné komise, není-li v rozporu se závazným stanoviskem krajské veterinární správy nebo Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského.

(6) V rozhodnutí o provedení pokusného vypuštění nebo v povolení výjimečného přesunu stanoví orgán ochrany přírody délku trvání karantény. Umístění cizího nebo místně se nevyskytujícího druhu v akvakultuře do karantény může orgán ochrany přírody na základě vyjádření společné komise jako podmínku povolení uložit také v případě rutinního přesunu podle čl. 8 nařízení Rady (ES) č. 708/2007.

(7) V případě výjimečného přesunu a pokusného vypuštění předloží žadatel orgánu ochrany přírody ke schválení rovněž pohotovostní plán zpracovaný podle čl. 17 nařízení Rady (ES) č. 708/2007. Výrok o schválení pohotovostního plánu je součástí povolení výjimečného přesunu a rozhodnutí o provedení pokusného vypuštění. Náležitosti a způsob zpracování pohotovostního plánu stanoví Ministerstvo životního prostředí prováděcím právním předpisem.

§ 13b

(1) Orgán ochrany přírody rozhodne o žádosti ve lhůtě uvedené v čl. 10 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 708/2007.

(2) Jedná-li se o přesun s možným vlivem na sousední členský stát Evropské unie, který je na základě závazného stanoviska krajské veterinární správy a Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského podle § 13a odst. 2 písm. c) a vyjádření společné komise možné povolit, postoupí orgán ochrany přírody žádost k rozhodnutí Ministerstvu životního prostředí, které zajistí projednání navrženého přesunu s příslušnými orgány dotčených členských států Evropské unie a Komisi postupem podle čl. 11 nařízení Rady (ES) č. 708/2007. Ministerstvo životního prostředí přeruší řízení o žádosti do doby vyjádření Komise.

§ 13c

(1) Provedení opatření proti nepříznivým účinkům přesunu podle čl. 4 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 708/2007 zajistí ten, kdo cizí nebo místně se nevyskytující druh v akvakultuře využívá; neučiní-li tak, vyzve jej orgán ochrany přírody k nápravě, a je-li to nezbytné, provedení opatření uloží rozhodnutím.

(2) Nastanou-li skutečnosti uvedené v čl. 12 nařízení Rady (ES) č. 708/2007, orgán ochrany přírody vydané povolení k přesunu zruší.

(3) Pro účely vydání rozhodnutí podle odstavce 1 nebo 2 si orgán ochrany přírody vyžádá závazné stanovisko orgánu státní správy rybářství podle zákona o rybářství⁵⁹⁾.

⁵⁹⁾ Zákon č. 99/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

(4) Platnost povolení k přesunu zaniká zařazením příslušného cizího nebo místně se nevyskytujícího druhu v akvakultuře na unijní seznam.

Díl 2

Ochrana přírody a krajiny před invazními nepůvodními druhy

§ 13d

Využívání invazních nepůvodních druhů na unijním seznamu

(1) Povolení k využívání invazního nepůvodního druhu s významným dopadem na Evropskou unii, který byl zařazen na unijní seznam (dále jen "invazní nepůvodní druh na unijním seznamu"), podle čl. 8 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 vydává orgán ochrany přírody na žádost. Z žádosti musí být patrné, že činnost, pro kterou má být povolení vydáno, splňuje podmínky uvedené v čl. 8 odst. 2 a 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014. V povolení orgán ochrany přírody stanoví na základě čl. 8 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 podmínky využívání invazního nepůvodního druhu; součástí povolení je také výrok o schválení pohotovostního plánu. Náležitosti a způsob zpracování pohotovostního plánu stanoví Ministerstvo životního prostředí prováděcím právním předpisem.

(2) Povolení k využívání invazního nepůvodního druhu na unijním seznamu může být uděleno také zařízením, která invazní nepůvodní druh na unijním seznamu využívají pro vědeckou produkci a následné léčebné účely ve smyslu čl. 8 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014.

(3) Orgán ochrany přírody si k obdržené žádosti vyžádá závazné stanovisko krajské veterinární správy nebo Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského z hlediska splnění podmínek uvedených v čl. 8 odst. 2 a 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014.

(4) V případech uvedených v čl. 9 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 musí žádost obsahovat všechny údaje požadované podle čl. 9 odst. 4 tohoto nařízení. Jsou-li dány důvody a splněny podmínky uvedené v čl. 9 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014, podá orgán ochrany přírody Komisi žádost o udělení oprávnění k provádění činností, které nejsou uvedeny v čl. 8 odst. 1 tohoto nařízení. Bez oprávnění vydaného Komisí nelze vydat povolení podle čl. 9 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014. Do doby udělení oprávnění Komisí orgán ochrany přírody řízení o žádosti o povolení přerušuje. Proti rozhodnutí, kterým byla žádost o povolení podle čl. 9 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 zamítnuta z toho důvodu, že Komisí nebylo uděleno oprávnění, nelze podat opravný prostředek podle správního řádu.

(5) Dozví-li se orgán ochrany přírody skutečnosti uvedené v čl. 8 odst. 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014, může vydané povolení zrušit.

(6) Orgán ochrany přírody je oprávněn provádět průběžné kontroly v zařízení, v němž probíhá využívání invazního nepůvodního druhu na základě vydaného povolení nebo na základě čl. 31 nebo 32 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014,

z hlediska dodržování podmínek stanovených tímto nařízením nebo vydaným povolením.

(7) Úřední kontroly podle čl. 15 odst. 2 a 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 provádějí orgány Celní správy České republiky, krajská veterinární správa a Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský; informace o výsledcích úředních kontrol předávají do evidence druhové ochrany.

§ 13e

Mimořádná opatření

(1) V případech uvedených v čl. 10 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 vláda nařízením stanoví, mění a ruší mimořádná opatření. V nařízením vláda stanoví, jaká z omezení uvedených v čl. 7 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 mají být vůči invaznímu nepůvodnímu druhu, jehož výskyt byl na území České republiky zjištěn nebo jehož zavlečení nebo vysazení na území České republiky bezprostředně hrozí, uplatňována a v jakém rozsahu. Podkladem pro stanovení, změnu nebo zrušení mimořádných opatření je odborné vyjádření společné komise.

(2) Ministerstvo životního prostředí

- a) v případech uvedených v čl. 10 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 poskytne Komisi a ostatním členským státům Evropské unie informaci o přijatých mimořádných opatřeních a
- b) v souladu s čl. 10 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 zajistí provedení posouzení rizik.

§ 13f

Sledování výskytu a způsobu šíření invazních nepůvodních druhů

(1) Sledování invazních nepůvodních druhů a vyhodnocení míry jejich rozšíření na území České republiky zajišťuje Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky (dále jen "Agentura"). Zjistí-li orgány státní správy nebo pověřená osoba podle lesního zákona⁶⁰⁾ při své činnosti výskyt invazního nepůvodního druhu, bez zbytečného odkladu o tom informují Agenturu. Agentura ve spolupráci s ostatními orgány ochrany přírody shromažďuje informace o výskytu invazního nepůvodního druhu také od odborných institucí a veřejnosti. Informace o výskytu a rozšíření invazního nepůvodního druhu Agentura zveřejňuje na svých internetových stránkách.

(2) Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s dalšími ústředními orgány státní správy zajistí na území České republiky analýzu způsobů šíření invazních nepůvodních druhů na unijním seznamu. V souladu s čl. 13 odst. 2 a 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 zpracuje a v souladu s čl. 13 odst. 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 následně aktualizuje Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s dalšími dotčenými ústředními orgány státní správy Akční plán zaměřený na způsoby šíření invazních nepůvodních druhů na unijním seznamu (dále jen "akční plán"). Podkladem pro zpracování akčního plánu je odborné vyjádření společné

⁶⁰⁾ § 28a zákona č. 289/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

komise. Akční plán schvaluje vláda. Schválený akční plán Ministerstvo životního prostředí bez zbytečného odkladu zašle Komisi.

§ 13g

Opatření při včasné zjištění výskytu invazních nepůvodních druhů na unijním seznamu

(1) Dojde-li na území České republiky k včasnému zjištění zavlečení, vysazení nebo výskytu invazního nepůvodního druhu na unijním seznamu, poskytne Ministerstvo životního prostředí Komisi a ostatním členským státům Evropské unie informaci podle čl. 16 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 bez zbytečného odkladu. Ministerstvo životního prostředí rovněž informuje Komisi a ostatní členské státy Evropské unie, hrozí-li vážné riziko, že se invazní nepůvodní druh na unijním seznamu, který se vyskytuje na území České republiky, rozšíří na území jiného členského státu Evropské unie.

(2) Ministerstvo životního prostředí v souladu s čl. 17 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 stanoví rozhodnutím nebo opatřením obecné povahy opatření k odstranění invazního nepůvodního druhu na unijním seznamu, jehož zavlečení, vysazení nebo výskyt byl včas zjištěn. Za podmínek uvedených v čl. 18 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 může Ministerstvo životního prostředí stanovit, že opatření k odstranění invazního nepůvodního druhu na unijním seznamu, jehož výskyt na území České republiky byl včas zjištěn, nebudou uplatňována; v takovém případě stanoví, jaká izolační opatření mají být přijata. Ministerstvo životního prostředí bez zbytečného odkladu informuje o svém postupu Komisi.

§ 13h

Regulace značně rozšířených invazních nepůvodních druhů na unijním seznamu

(1) Za účelem regulace invazního nepůvodního druhu na unijním seznamu, který je na území České republiky značně rozšířen, vypracuje Ministerstvo životního prostředí zásady regulace značně rozšířeného invazního nepůvodního druhu na unijním seznamu (dále jen "zásady regulace"). Podkladem pro zpracování zásad regulace je odborné vyjádření společné komise. Součástí zásad regulace je stanovení postupů regulace a vymezení prioritních území, v nichž je potřeba regulace s ohledem na výskyt a šíření invazního nepůvodního druhu na unijním seznamu zvláště naléhavá. Zásady regulace se aktualizují na základě výsledků sledování podle § 13f odst. 1, dostupných poznatků o způsobech regulace nebo v souvislosti se změnami unijního seznamu.

(2) Bližší podmínky uplatňování zásad regulace stanoví v rozsahu své územní působnosti příslušný orgán ochrany přírody opatřením obecné povahy. V opatření obecné povahy orgán ochrany přírody upřesní zejména priority postupu regulace podle podmínek daného území, jednotlivá opatření k regulaci značně rozšířeného invazního nepůvodního druhu na unijním seznamu a, je-li to potřebné, lhůty pro jejich provedení.

(3) Komerční využívání značně rozšířeného invazního nepůvodního druhu na unijním seznamu je možné jen na základě povolení orgánu ochrany přírody a za splnění podmínek stanovených v čl. 19 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014. V žádosti o povolení je žadatel povinen uvést způsob navrhovaného využití a opatření k zabránění šíření tohoto invazního nepůvodního druhu na unijním seznamu ve

všech fázích nakládání s ním.

§ 13i

Náhrada nákladů

Náhradu nákladů, které orgán ochrany přírody vynaložil na opatření nezbytná k prevenci, minimalizaci nebo zmírnění nepříznivých dopadů na životní prostředí, zdraví nebo majetek, vzniklých v důsledku úniku a volného rozšiřování invazního nepůvodního druhu způsobeného porušením povinnosti stanovené nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 nebo tímto zákonem, včetně náhrady nákladů na obnovu poškozených ekosystémů, je povinna příslušnému orgánu ochrany přírody uhradit osoba, která stanovenou povinnost porušila. Výši náhrady nákladů stanoví orgán ochrany přírody rozhodnutím.

Společná ustanovení o invazních nepůvodních druzích

§ 13j

(1) Pro účely vydání povolení k využívání invazního nepůvodního druhu na unijním seznamu podle čl. 8 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 si orgán ochrany přírody v případě, že vydaným povolením mohou být dotčeny zájmy na lesním hospodaření, myslivosti nebo rybářství, vyžádá k obdržené žádosti závazné stanovisko příslušného orgánu státní správy podle jiného právního předpisu⁵⁶⁾. Pokud opatřením obecné povahy podle § 13h odst. 2 mohou být dotčeny zájmy na lesním hospodaření, myslivosti nebo rybářství, je příslušný orgán státní správy podle jiného právního předpisu⁵⁶⁾ dotčeným orgánem k projednání návrhu tohoto opatření obecné povahy.

(2) Vlastník nebo držitel jedince invazního nepůvodního druhu živočicha na unijním seznamu je povinen pro účely prokázání toho, že jej měl v držení již před zařazením tohoto druhu na unijní seznam, zaregistrovat tohoto jedince prostřednictvím evidence druhové ochrany. Registraci je nutno provést do 1 roku ode dne zařazení druhu na unijní seznam.

(3) Vlastník nebo držitel jedince invazního nepůvodního druhu živočicha na unijním seznamu, u něhož byl stanoven zákaz takový druh držet nebo chovat, je oprávněn umístit jej do zařízení určeného k tomu Ministerstvem životního prostředí. Umístěním do zařízení přechází vlastnické právo k jedinci invazního nepůvodního druhu živočicha na unijním seznamu na zařízení.

(4) Opatření k odstranění nebo izolaci invazního nepůvodního druhu na unijním seznamu podle § 13g odst. 2 a opatření k regulaci značně rozšířeného invazního nepůvodního druhu na unijním seznamu podle § 13h odst. 2 provádí v rámci běžné péče o pozemek uživatel pozemku. Není-li takového uživatele pozemku, odpovídá za provedení těchto opatření vlastník pozemku. Neprovede-li uživatel pozemku, popřípadě jeho vlastník, tato opatření, neprovede-li je v souladu se stanovenými podmínkami, není-li schopen provedení těchto opatření zajistit, nelze-li to na něm spravedlivě požadovat nebo vyžaduje-li provedení těchto opatření činnost přesahující rámec běžné péče o pozemek, může provedení těchto opatření zajistit orgán ochrany přírody; ustanovení § 68 odst. 4 se použije obdobně.

(5) Vyžaduje-li provedení opatření k odstranění nebo izolaci invazního

nepůvodního druhu na unijním seznamu podle § 13g odst. 2 a opatření k regulaci značně rozšířeného invazního nepůvodního druhu na unijním seznamu podle § 13h odst. 2 činnost přesahující rámec běžné péče o pozemek, orgán ochrany přírody může za účelem zajištění provedení těchto opatření uzavřít s uživatelem pozemku, popřípadě jeho vlastníkem, písemnou dohodu podle § 68 odst. 2.

(6) Po provedení opatření k odstranění nebo izolaci invazního nepůvodního druhu na unijním seznamu podle § 13g odst. 2, opatření k regulaci značně rozšířeného invazního nepůvodního druhu na unijním seznamu podle § 13h odst. 2 nebo jiného zajištění invazního nepůvodního druhu je vlastník nebo uživatel pozemku povinen postupovat tak, aby nedošlo k jeho opětovnému rozšíření. Orgán ochrany přírody může, je-li to účelné, vlastníka nebo uživatele pozemku vyzvat, aby sám nebo ve spolupráci s orgánem ochrany přírody zajistil provedení opatření k obnově dotčených ekosystémů podle čl. 20 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014; k provedení těchto opatření může orgán ochrany přírody uzavřít s vlastníkem nebo uživatelem pozemku písemnou dohodu podle § 68 odst. 2. Jedince invazního nepůvodního druhu, který byl odchycen nebo jinak odebrán z přírody a krajiny, nelze do přírody a krajiny znovu vypustit nebo využít způsobem, který by vedl k opětovnému rozšíření invazního nepůvodního druhu.

§ 13k

(1) Návrh akčního plánu a zásad regulace zveřejňuje Ministerstvo životního prostředí na své úřední desce. K návrhu akčního plánu nebo zásad regulace může Ministerstvu životního prostředí každý zaslat písemné připomínky. Lhůta pro zaslání připomínek činí 60 dnů ode dne zveřejnění návrhu akčního plánu nebo zásad regulace na úřední desce Ministerstva životního prostředí; k připomínkám zaslaným po lhůtě se nepřihlíží. Vyhodnocení zaslaných připomínek Ministerstvo životního prostředí zveřejní na svých internetových stránkách; v případě, že připomínce nebylo vyhověno, zveřejní rovněž důvod.

(2) Na internetových stránkách dotčených obcí a krajů a způsobem v místě obvyklým se zveřejňují informace o

- a) včasném zjištění zavlečení, vysazení nebo výskytu invazního nepůvodního druhu na unijním seznamu,
- b) opatřeních, která mají být přijata k odstranění nebo izolaci invazního nepůvodního druhu na unijním seznamu, jehož zavlečení, vysazení nebo výskyt byl včas zjištěn, podle § 13g odst. 2,
- c) vyhlášení opatření obecné povahy, kterým se stanoví bližší podmínky uplatňování zásad regulace, a
- d) opatřeních k regulaci invazního nepůvodního druhu na unijním seznamu, který je na území České republiky značně rozšířen, podle § 13h odst. 2.

§ 13l

(1) V případech, kdy Česká republika bude vyzvána ke spolupráci týkající se invazního nepůvodního druhu, který byl zařazen na vnitrostátní seznam invazních nepůvodních druhů některého členského státu Evropské unie a který tento členský stát určil jako druh vyžadující posílenou regionální spolupráci podle čl. 11 odst. 1 nařízení Evropského

parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014, vláda nařízením stanoví tento druh jako invazní nepůvodní druh vyžadující regionální spolupráci. V nařízení může vláda stanovit, která z omezení uvedených v čl. 7 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 mají být vůči tomuto invaznímu nepůvodnímu druhu uplatňována a v jakém rozsahu.

(2) Ustanovení § 13f až 13h se použijí obdobně na

- a) invazní nepůvodní druh vyžadující regionální spolupráci stanovený v nařízení vlády podle odstavce 1 a
- b) invazní nepůvodní druh, který určí Komise prováděcím aktem vydaným na základě čl. 11 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014.

(3) Ustanovení § 13f se použije obdobně na druh, který je

- a) na území České republiky původní,
- b) zařazen na vnitrostátní seznam invazních nepůvodních druhů některého členského státu Evropské unie a
- c) členským státem Evropské unie uvedeným v písmeni b) určen jako druh vyžadující posílenou regionální spolupráci podle čl. 11 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014.

ČÁST TŘETÍ

Zvláště chráněná území

HLAVA PRVNÍ

§ 14

Kategorie zvláště chráněných území

(1) Území přírodovědecky či esteticky velmi významná nebo jedinečná lze vyhlásit za zvláště chráněná; přitom se stanoví podmínky jejich ochrany.

(2) Kategorie zvláště chráněných území jsou

- a) národní parky,
- b) chráněné krajinné oblasti,
- c) národní přírodní rezervace,
- d) přírodní rezervace,
- e) národní přírodní památky,
- f) přírodní památky.

HLAVA DRUHÁ

Díl 1

Vymezení národních parků

§ 15

Národní parky

(1) Rozsáhlá území s typickým reliéfem a geologickou stavbou a převažujícím výskytem přirozených nebo člověkem málo pozměněných ekosystémů, jedinečná a významná v národním či mezinárodním měřítku z hlediska ekologického, vědeckého, vzdělávacího nebo osvětového, lze vyhlásit za národní parky.

(2) Veškeré využití národních parků musí být podřízeno zachování jejich ekologicky stabilních přirozených ekosystémů odpovídajících danému stanovišti a dosažení jejich přirozené biologické rozmanitosti a musí být v souladu s cíli ochrany sledovanými jejich vyhlášením.

(3) Dlouhodobým cílem ochrany národních parků je zachování nebo postupná obnova přirozených ekosystémů včetně zajištění nerušeného průběhu přírodních dějů v jejich přirozené dynamice na převažující ploše území národních parků a zachování nebo postupné zlepšování stavu ekosystémů, jejichž existence je podmíněna činností člověka, významných z hlediska biologické rozmanitosti, na zbývajícím území národních parků.

(4) Posláním národních parků je naplňovat dlouhodobé cíle ochrany národních parků a také umožnit využití území národních parků k trvale udržitelnému rozvoji, ke vzdělávání, výchově, výzkumu a k přírodě šetrnému turistickému využití, a to způsoby, které nejsou v rozporu s dlouhodobými cíli ochrany národního parku.

(5) Národní parky a jejich ochranná pásma se vyhláší tímto zákonem.

§ 15a

Národní park České Švýcarsko

Předmět ochrany, slovní vymezení hranic a orientační grafické znázornění průběhu hranic Národního parku České Švýcarsko jsou uvedeny v příloze č. 1 k tomuto zákonu.

§ 15b

Krkonošský národní park

Předmět ochrany, slovní vymezení hranic a orientační grafické znázornění průběhu hranic Krkonošského národního parku a slovní vymezení hranic a orientační grafické znázornění průběhu hranic ochranného pásma Krkonošského národního parku jsou uvedeny v příloze č. 2 k tomuto zákonu.

§ 15c

Národní park Podyjí

Předmět ochrany, slovní vymezení hranic a orientační grafické znázornění průběhu hranic Národního parku Podyjí a slovní vymezení hranic a orientační grafické znázornění průběhu hranic ochranného pásma Národního parku Podyjí jsou uvedeny v příloze č. 3 k tomuto zákonu.

§ 15d

Národní park Šumava

Předmět ochrany, slovní vymezení hranic a orientační grafické znázornění průběhu hranic Národního parku Šumava jsou uvedeny v příloze č. 4 k tomuto zákonu.

Díl 2

Ochrana národních parků a zajištění péče o národní parky

§ 16

Základní ochranné podmínky národních parků

(1) Na celém území národních parků je zakázáno

- a) umisťovat nebo povolovat důlní díla, včetně souvisejících důlních staveb nebo zařízení, kromě zajištění a likvidace stávajících důlních děl,
- b) vymezovat nové průmyslové zóny,
- c) stanovovat průzkumná území,
- d) těžit nerosty, rašelinu nebo slatinu, kromě těžby stavebního kamene a písku pro stavby na území národního parku,
- e) odstraňovat odpady, které mají původ mimo území národního parku,
- f) povolovat nebo uskutečňovat záměrné rozšiřování nepůvodních druhů rostlin,
- g) zavádět intenzivní chovy zvířete, jako jsou obory, farmové chovy nebo bažantnice,
- h) měnit stávající vodní režim pozemků,
- i) vypouštět živočichy, kromě vypouštění živočichů na základě schválených záchranných programů nebo živočichů vyléčených záchrannými stanicemi v místě jejich nálezu,
- j) umisťovat světelné zdroje mimo uzavřené objekty, které směřují světelný tok nad vodorovnou rovinu procházející středem světelného zdroje,
- k) provádět ohňostroje nebo používat zábavní pyrotechniku, nebo
- l) létat v rozporu s podmínkami stanovenými v opatření obecné povahy vydaném podle jiného právního předpisu⁴⁹⁾, kromě letů pro zajištění bezpečnosti státu, ochrany osob, majetku nebo veřejného pořádku, a letů pro potřeby orgánů ochrany přírody.

(2) Na území národních parků mimo zastavěná území obcí a zastavitelné plochy obcí je zakázáno

- a) používat prostředky nebo vykonávat činnosti, které mohou způsobit podstatné změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystémů v rozporu s cíli ochrany zón národního parku nebo s režimem zón národního parku,
- b) povolovat nebo provádět stavby, mimo záměrů nevyžadujících povolení podle stavebního zákona určených pro účely ochrany přírody, péče o zemědělské pozemky

⁴⁹⁾ § 44 odst. 3 zákona č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 225/2006 Sb., zákona č. 274/2008 Sb. a zákona č. 301/2009 Sb.

a lesy, turistiky, správy vodních toků, požární ochrany a záchranných prací, obrany státu, ochrany státních hranic nebo památkové ochrany,

- c) odstraňovat svrchní vrstvu půdy nebo provádět terénní úpravy, mimo záměrů nevyžadujících povolení podle stavebního zákona určených pro účely ochrany přírody, péče o zemědělské pozemky a lesy, turistiky, správy vodních toků, požární ochrany a záchranných prací, obrany státu a ochrany státních hranic, nebo mimo provádění údržby kulturních památek,
- d) povolovat nebo provádět geologické práce,
- e) sbírat nerosty, rostliny nebo odchyťovat živočichy, s výjimkou běžného obhospodařování pozemků, výzkumu povoleného nebo organizovaného orgánem ochrany přírody, výkonu práva myslivosti, práva rybářství nebo práva obecného užívání lesů podle jiného právního předpisu,
- f) používat na pozemcích mimo zahrady umělá hnojiva, kejdu, silážní šťávy nebo pozemky vápnit,
- g) vysévat nebo vysazovat rostliny mimo zahrady; to neplatí pro vysazování nebo vysévání stanovištně původních dřevin nebo místních odrůd ovocných dřevin,
- h) používat biocidy mimo budovy,
- i) skladovat pohonné hmoty nebo chemické přípravky mimo místa vyhrazená orgánem ochrany přírody na časově omezené období,
- j) odstraňovat odpady, které mají původ na území národního parku, mimo místa vyhrazená orgánem ochrany přírody,
- k) upravovat přirozená koryta vodních toků nebo odstraňovat z přirozených koryt vodních toků splaveniny nebo jiné přirozeně vzniklé překážky, s výjimkou případů bezprostředního ohrožení života nebo zdraví osob nebo hrozby vzniku značných škod na majetku,
- l) vjíždět a setrávat s motorovými vozidly a obytnými přívěsy mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená orgánem ochrany přírody, s výjimkou vjezdu a setrávání vozidel základních složek integrovaného záchranného systému, obecní policie, ozbrojených sil České republiky, Celní správy České republiky, Vězeňské služby České republiky, dalších orgánů veřejné moci, veterinární služby, vozidel správců vodních toků, provozovatelů vodovodů a kanalizací, energetických soustav, ropovodů, produktovodů a veřejných komunikačních sítí při plnění jejich úkolů nebo vozidel potřebných pro lesní a zemědělské hospodaření v národním parku a vozidel vlastníků a nájemců nemovitých věcí v souvislosti s jejich užíváním,
- m) jezdit na kole nebo na koni mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená orgánem ochrany přírody, s výjimkou jízdy prováděné členy základních složek integrovaného záchranného systému, obecní policie, ozbrojených sil České republiky, Celní správy České republiky, Vězeňské služby České republiky, pracovníky dalších orgánů veřejné moci, pracovníky veterinární služby a pracovníky správce vodního toku při plnění jejich úkolů nebo vlastníky a nájemci nemovitých věcí v souvislosti s jejich užíváním,

- n) provozovat horolezecké sporty, splouvání vodních toků nebo jiné vodní sporty mimo místa vyhrazená orgánem ochrany přírody,
- o) tábořit mimo místa vyhrazená orgánem ochrany přírody,
- p) rozdělovat ohně mimo místa vyhrazená orgánem ochrany přírody,
- q) pořádat nebo organizovat sportovní, turistické nebo jiné veřejné akce mimo místa vyhrazená orgánem ochrany přírody,
- r) provozovat volný nebo stánkový prodej mimo budovy,
- s) provozovat letadla způsobilá létat bez pilota⁵⁰⁾ nebo modely letadel, nebo
- t) provádět chemický posyp cest, s výjimkou údržby silnic I. třídy.

§ 16a

Bližší ochranné podmínky Národního parku České Švýcarsko

- (1) Na celém území Národního parku České Švýcarsko je zakázáno
- a) zasahovat do přirozeného vývoje skalních útvarů z jiných důvodů, než je bezprostřední ohrožení lidského života či zdraví nebo bezprostředně hrozící škoda na majetku značného rozsahu,
 - b) používat hospodářských zvířat k tahu a jezdit na nich mimo silnice a místní komunikace a místa vyhrazená orgánem ochrany přírody; tento zákaz se nevztahuje na běžné obhospodařování pozemků se souhlasem jejich vlastníka nebo nájemce, nebo
 - c) nocovat v přírodě mimo místa vyhrazená orgánem ochrany přírody opatřením obecné povahy.
- (2) Na celém území Národního parku České Švýcarsko mimo zastavěná území obcí je zakázáno volné pobíhání domácích zvířat.
- (3) Na celém území Národního parku České Švýcarsko lze jen se souhlasem orgánu ochrany přírody
- a) zřizovat nové vyhlídky nebo zpřístupňovat skalní útvary schodišti a žebříky nebo tato zařízení odstraňovat,
 - b) umísťovat informační, reklamní a propagační zařízení,
 - c) otevírat zemníky, nebo
 - d) měnit druhy nebo způsoby využití pozemků, mimo zastavěné území obcí a zastavitelné plochy obcí.

§ 16b

Bližší ochranné podmínky Krkonošského národního parku

Na celém území Krkonošského národního parku lze jen se souhlasem orgánu

⁵⁰⁾ § 52 zákona č. 49/1997 Sb., ve znění zákona č. 225/2006 Sb.

ochrany přírody

- a) měnit druhy nebo způsoby využití pozemků mimo zastavěné území obcí a zastavitelné plochy obcí, nebo
- b) provádět orbu trvalých travních porostů.

§ 16c

Bližší ochranné podmínky Národního parku Podyjí a jeho ochranného pásma

(1) Na celém území Národního parku Podyjí lze jen se souhlasem orgánu ochrany přírody

- a) měnit druhy nebo způsoby využití pozemků mimo zastavěné území obcí a zastavitelné plochy obcí, nebo
- b) provádět orbu trvalých travních porostů.

(2) Provozovatel vodní elektrárny ve Vranově nad Dyjí je povinen zajistit ekologicky únosný režim průtoků v řece Dyji.

(3) Účelem ochranného pásma Národního parku Podyjí je vedle zabezpečení území národního parku před rušivými vlivy okolí též ochrana jeho krajinářských a přírodních hodnot a zvýšená péče o sídla na území ochranného pásma Národního parku Podyjí.

§ 16d

Bližší ochranné podmínky Národního parku Šumava

Na celém území Národního parku Šumava lze jen se souhlasem orgánu ochrany přírody

- a) provádět úpravu a údržbu koryt vodních toků a jiných vodních ploch,
- b) budovat nové či rekonstruovat stávající povrchové odvodnění pozemků, mimo zastavěné území obcí a zastavitelné plochy obcí,
- c) měnit druhy nebo způsoby využití pozemků, mimo zastavěné území obcí a zastavitelné plochy obcí, nebo
- d) provádět orbu trvalých travních porostů.

§ 17

Klidová území národního parku

(1) Klidová území národního parku jsou území s omezeným pohybem osob z důvodu umožnění nerušeného vývoje ekosystémů nebo jejich složek, které jsou citlivé na nadměrný pohyb osob a zranitelné vlivem rušivých vlivů s ním spojených.

(2) V klidových územích národního parku je zakázáno pohybovat se mimo cesty nebo trasy vyhrazené orgánem ochrany přírody, s výjimkou vlastníků a nájemců pozemků při vstupu na jejich pozemky, členů základních složek integrovaného záchranného systému, obecní policie, ozbrojených sil České republiky, Celní správy České republiky, Vězeňské služby České republiky, pracovníků dalších orgánů veřejné moci, pracovníků odborné

organizace státní památkové péče, pracovníků veterinární služby, pracovníků správců vodních toků a provozovatelů vodovodů a kanalizací, energetických soustav, ropovodů, produktovodů a veřejných komunikačních sítí při plnění jejich úkolů. Při vyhrazení cesty nebo trasy může orgán ochrany přírody stanovit podmínky týkající se rozsahu, způsobu a času pohybu na této cestě nebo trase.

(3) Klidová území národního parku stanoví Ministerstvo životního prostředí opatřením obecné povahy.

(4) Hranice klidového území národního parku a informace o podmínkách pohybu na cestách nebo trasách v klidovém území národního parku vyznačí orgán ochrany přírody v terénu způsobem stanoveným vyhláškou Ministerstva životního prostředí.

§ 18

Členění území národních parků

(1) Území národních parků se člení podle cílů ochrany a stavu ekosystémů na 4 zóny ochrany přírody, a to:

- a) zóna přírodní se vymezení na ucelených plochách, kde převažují přirozené ekosystémy, s cílem je zachovat a umožnit v nich nerušený průběh přírodních procesů,
- b) zóna přírodě blízká se vymezení na plochách, kde převažují člověkem částečně pozměněné ekosystémy, s cílem dosažení stavu odpovídajícího přirozeným ekosystémům,
- c) zóna soustředěné péče o přírodu se vymezení na plochách, kde převažují člověkem významně pozměněné ekosystémy, s cílem zachování nebo postupného zlepšování stavu ekosystémů, významných z hlediska biologické rozmanitosti, jejichž existence je podmíněna trvalou činností člověka nebo obnovy přírodě blízkých ekosystémů, a
- d) zóna kulturní krajiny se vymezení na zastavěných územích, zastavitelných plochách, popřípadě zastavitelném území obcí určených k jejich udržitelnému rozvoji a na plochách, kde převažují člověkem pozměněné ekosystémy určené k trvalému využívání člověkem.

(2) Do jednotlivých zón ochrany přírody lze zařadit i území, která nespĺňují charakteristiku zón podle odstavce 1, ale jejich zařazení je nezbytné z důvodů udržení jednotného způsobu péče o zónu a dosažení cíle ochrany zóny národního parku.

(3) Do jednotlivých zón ochrany přírody lze zařadit i jednotlivá území do maximální souvislé plochy 5 ha, která nespĺňují charakteristiku zón podle odstavce 1 a neslouží k dosažení cíle zóny národního parku, ale jejich zařazení je nezbytné z důvodů udržení celistvosti plochy segmentu zóny; tato území mohou tvořit maximálně jednu desetinu plochy segmentu zóny.

(4) Zóny přírodní se vymezují tak, aby byly minimalizovány nepříznivé vlivy působící na pozemky jiných vlastníků lesa mimo zónu přírodní a přírodě blízkou a na pozemky mimo území národního parku.

(5) Vymezení a změny jednotlivých zón ochrany přírody národního parku, včetně území podle odstavce 3, a jejich charakteristiku podle přírodních podmínek a cílů ochrany

stanoví Ministerstvo životního prostředí vyhláškou.

(6) Projednávání změn zón ochrany přírody národního parku lze podle odstavce 5 poprvé zahájit nejdříve 15 let po nabytí účinnosti první vyhlášky, kterou byly zóny ochrany přírody tohoto národního parku podle odstavce 5 vymezeny.

(7) Na části území národního parku, která není součástí žádné ze zón ochrany přírody národního parku a leží mimo zastavěná území obcí a zastavitelné plochy obcí, je zakázáno používat prostředky nebo vykonávat činnosti, které mohou způsobit podstatné změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystémů.

§ 18a

Režim zón národních parků

(1) V zóně přírodní lze provádět pouze zásahy, které nejsou v rozporu s cílem ochrany této zóny. Výjimečně lze provádět i jiná opatření, je-li to nezbytné z důvodu ochrany životů a zdraví osob, ochrany majetku nebo ochrany přírody, a to:

- a) zásahy proti šíření nepůvodních druhů **organismů** a cizím a místně se nevyskytujícím druhům v akvakultuře,
- b) hašení požárů a provádění preventivních opatření proti vzniku lesních požárů podle zákona o požární ochraně; preventivní opatření lze provádět po předchozím projednání s orgánem ochrany přírody a při zohlednění cílů ochrany národního parku,
- c) odstraňování nepotřebných staveb,
- d) regulace početních stavů spárkaté zvěře,
- e) opatření k zajištění bezpečnosti návštěvníků na turistických trasách,
- f) údržba základní cestní sítě stanovené zásadami péče o národní park,
- g) zásahy za účelem ochrany populací zvláště chráněných druhů rostlin nebo živočichů,
- h) monitoring nebo výzkum, který nemění přírodní prostředí,
- i) údržba vyznačených turistických nebo cyklistických tras, nebo
- j) jednorázová obnova nebo zlepšení přirozeného vodního režimu.

(2) V zóně přírodě blízké lze provádět pouze zásahy, které nejsou v rozporu s cílem ochrany této zóny, s výjimkou opatření uvedených v odstavci 1, opatření k podpoře přirozené ekologické stability anebo přirozené biologické rozmanitosti ekosystémů, revitalizačních opatření a opatření na ochranu lesa.

(3) V zóně soustředěné péče o přírodu lze provádět pouze zásahy, které nejsou v rozporu s cílem ochrany této zóny, s výjimkou opatření uvedených v odstavcích 1 a 2, opatření na obnovu nebo zachování ekologické stability a biologické rozmanitosti ekosystémů a opatření na obnovu nebo zachování biotopů **druhů** a populací vzácných a ohrožených druhů rostlin a živočichů.

(4) V zóně kulturní krajiny lze provádět pouze opatření nebo zásahy, které neohrožují předmět ochrany národního parku a naplňování cílů ochrany národního parku.

(5) Ustanovení § 16 není při provádění zásahů a opatření podle odstavců 1 až 4 dotčeno.

(6) Na územích zařazených do zóny přírodní, zóny přírodě blízké nebo zóny soustředěné péče o přírodu podle § 18 odst. 3 se neuplatní režim zón stanovený v odstavcích 1 až 3 a lze na nich realizovat opatření nebo zásahy, které neohrožují předmět ochrany národního parku a naplňování cílů ochrany národního parku.

§ 19

Omezení činností v národních parcích a návštěvní řád národního parku

(1) Podmínky omezení a výčet turistických a rekreačních činností, které jsou na území národního parku zakázány nebo omezeny právními předpisy, opatřeními obecné povahy nebo rozhodnutími vydanými podle tohoto zákona nebo podle jiných právních předpisů, zveřejňuje orgán ochrany přírody v návštěvním řádu národního parku.

(2) Návštěvní řád národního parku zveřejňuje orgán ochrany přírody ve formě elektronického dokumentu na svých internetových stránkách. Návštěvní řád může být zveřejněn také pro část území národního parku.

§ 20

Rada národního parku

(1) K projednání a posouzení všech důležitých dokumentů ochrany a řízení národního parku a jeho ochranného pásma, zejména členění území národního parku do zón ochrany přírody a zásad péče o národní park, zřizuje orgán ochrany přírody radu národního parku (dále jen "rada") jako iniciativní a konzultační orgán pro záležitosti příslušného národního parku.

(2) Členy rady jsou delegovaní zástupci všech obcí a krajů, na jejichž území se národní park a jeho ochranné pásmo rozkládá, a v horských oblastech zástupci Horské služby. Další členy rady z významných právnických a fyzických osob, zejména z oblastí ochrany přírody, lesnictví, zemědělství, vodního hospodářství, obchodu a cestovního ruchu, odborníků z vědeckých a odborných pracovišť, popřípadě z jiných orgánů státní správy, jmenuje a odvolává orgán ochrany přírody.

(3) Návrh zón národního parku, návrh klidových území národního parku, cesty a trasy navržené k vyhrazení v klidových územích národního parku a místa navržená k vyhrazení je orgán ochrany přírody národního parku povinen dohodnout s radou. Návrh zásad péče o národní park dohodne orgán ochrany přírody s radou postupem podle § 38a.

(4) Nedojde-li k dohodě podle odstavce 3, předloží rada prostřednictvím orgánu ochrany přírody neprodleně rozpor se svým stanoviskem Ministerstvu životního prostředí, které na základě shromážděných podkladů může návrh upravit. O změně návrhu informuje radu.

§ 21

Právo myslivosti a rybářství v národních parcích

(1) Držitelé a uživatelé honiteb nebo uživatelé rybářských revírů v národních parcích jsou povinni při výkonu práva myslivosti a práva rybářství podle jiných právních

předpisů¹⁰⁾ postupovat tak, aby se udržoval nebo zlepšoval stav ekosystémů národního parku a aby byly zachovány nebo podporovány jejich přirozené ekologické funkce.

(2) Při výkonu práva myslivosti nebo práva rybářství na územích zařazených do zóny přírodní nebo zóny přírodě blízké se nepoužijí ustanovení jiného právního předpisu upravujícího povinnost přikrmovat zvěř a o stanovení způsobu hospodaření a postupu zarybňování v rybářském revíru⁵¹⁾.

(3) Výkon práva myslivosti a práva rybářství podle jiných právních předpisů¹⁰⁾ může být v určitých částech národního parku nebo na celém jeho území rozhodnutím nebo, je-li okruh adresátů neurčitý, opatřením obecné povahy orgánu ochrany přírody omezen nebo vyloučen.

§ 22

Lesy národních parků

(1) Lesy v národním parku nejsou lesy hospodářskými.

(2) S lesy, s pozemky určenými k plnění funkcí lesa a s jiným majetkem ve vlastnictví státu souvisejícím s plněním funkcí lesa na území národního parku a jeho ochranného pásma je podle své územní příslušnosti uvedené v § 78 příslušná hospodařit správa národního parku.

§ 22a

Nakládání s lesy v národních parcích

(1) Vlastníci nebo nájemci lesů v národních parcích jsou povinni hospodařit v nich tak, aby byly zachovány nebo podporovány jejich přirozené ekologické funkce a biologická rozmanitost.

(2) Při provádění péče o lesy zařazené do zóny přírodní a do zóny přírodě blízké se nepoužijí ustanovení jiného právního předpisu o povinnosti obnovovat a vychovávat lesní porosty, o lhůtách k zalesnění holin a o lhůtách k zajištění lesních porostů na lesních pozemcích, o povinném provádění meliorací a hrazení bystřin v lesích ani ustanovení o povinném přednostním provádění nahodilé těžby⁵²⁾. Při provádění péče o lesy zařazené do zóny přírodní a do zóny přírodě blízké se dále nepoužijí ustanovení jiného právního předpisu o povinném provádění opatření⁵³⁾ na předcházení nebo zabránění působení škodlivých činitelů a na odstranění nebo zmírnění jejich následků, s výjimkou preventivních opatření proti vzniku lesních požárů.

(3) Lesy zařazené do zóny přírodní se nezahrnují do výpočtu závazných ustanovení lesních hospodářských plánů podle jiného právního předpisu, rovněž se v nich neumisťují těžby a nenavrhují výchovná a pěstební opatření v lesních hospodářských

¹⁰⁾ Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), ve znění pozdějších předpisů.

⁵¹⁾ § 11 odst. 4 zákona č. 449/2001 Sb.

§ 11 odst. 1 zákona č. 99/2004 Sb.

⁵²⁾ § 31 odst. 6 a § 33 odst. 1 zákona č. 289/1995 Sb.

⁵³⁾ § 32 odst. 1 a 2 zákona č. 289/1995 Sb.

plánech. V lesích zařazených do zóny přírodě blízké se závazné ustanovení lesního hospodářského plánu maximální celková výše těžeb stanoví jako součet těžeb umístěných v jednotlivých lesních porostech.

§ 22b

Nakládání se zemědělskými pozemky v národních parcích

(1) Vlastníci nebo nájemci pozemků, které jsou součástí zemědělského půdního fondu v národních parcích, jsou povinni hospodařit na nich tak, aby byly zachovány nebo podporovány jejich ekologické funkce a biologická rozmanitost.

(2) Při provádění péče o pozemky, které jsou součástí zemědělského půdního fondu v zóně přírodní nebo zóně přírodě blízké, se přednostně uplatňují postupy, které směřují k naplnění cílů ochrany těchto zón podle § 18 odst. 1 písm. a) nebo b). Na tyto pozemky se nevztahují ustanovení zákona o ochraně zemědělského půdního fondu.

§ 23

Omezení zcizitelnosti vlastnického práva státu k některým pozemkům v národních parcích

(1) Na území národních parků nelze zcizit pozemky, které jsou ve vlastnictví státu.

(2) Za zcizení podle odstavce 1 se nepovažují směny pozemků odůvodněné zájmy ochrany přírody.

§ 24

zrušen

HLAVA TŘETÍ

§ 25

Chráněné krajinné oblasti

(1) Rozsáhlá území s harmonicky utvářenou krajinou, charakteristicky vyvinutým reliéfem, významným podílem přirozených ekosystémů lesních a trvalých travních porostů, s hojným zastoupením dřevin, popřípadě s dochovanými památkami historického osídlení, lze vyhlásit za chráněné krajinné oblasti.

(2) Hospodářské využívání těchto území se provádí podle zón odstupňované ochrany tak, aby se udržoval a zlepšoval jejich přírodní stav a byly zachovány a vytvářeny optimální ekologické funkce těchto území. Rekreační využití je přípustné, pokud nepoškozuje přírodní hodnoty chráněných krajinných oblastí.

(3) Chráněné krajinné oblasti, jejich poslání a bližší ochranné podmínky vyhlašuje vláda republiky nařízením.

§ 26

Základní ochranné podmínky chráněných krajinných oblastí

(1) Na celém území chráněných krajinných oblastí je zakázáno

- a) zneškodňovat odpady mimo místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody,
- b) tábořit a rozdělovat ohně mimo zastavěná území obcí a místa vyhrazená orgánem ochrany přírody,
- c) vjíždět a setrvávat s motorovými vozidly a obytnými přívěsy mimo silnice a místní komunikace a místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody, kromě vjezdu a setrvávání vozidel orgánů státní správy, vozidel potřebných pro lesní a zemědělské hospodaření, obranu státu a ochranu státních hranic, požární ochranu a zdravotní a veterinární službu,
- d) povolovat nebo uskutečňovat záměrné rozšiřování nepůvodních druhů rostlin a živočichů a cizích a místně se nevyskytujících druhů v akvakultuře,
- e) používat otrávených návnad při výkonu práva myslivosti,
- f) stavět nové dálnice, sídelní útvary a plavební kanály,
- g) pořádat automobilové a motocyklové soutěže,
- h) provádět chemický posyp cest,
- i) měnit dochované přírodní prostředí v rozporu s bližšími podmínkami ochrany chráněné krajinné oblasti.

(2) Na území první zóny chráněné krajinné oblasti je dále zakázáno

- a) povolovat nebo provádět nové stavby,
- b) povolovat a měnit využití území,
- c) měnit současnou skladbu a plochy kultur, nevyplývá-li změna z plánu péče o chráněnou krajinnou oblast,
- d) hnojit pozemky, používat kejdu, silážní šťávy a ostatní tekuté odpady,
- e) těžit nerosty a humolity.

(3) Na území první a druhé zóny chráněné krajinné oblasti je dále zakázáno

- a) hospodařit na pozemcích mimo zastavěná území obcí způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit podstatné změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystémů anebo nevratně poškozovat půdní povrch, používat biocidy, měnit vodní režim či provádět terénní úpravy značného rozsahu,
- b) zavádět intenzivní chovy zvířete, například obory, farmové chovy, bažantnice,
- c) pořádat soutěže na jízdách kolech mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody.

§ 27

Členění území chráněných krajinných oblastí

(1) K bližšímu určení způsobu ochrany přírody chráněných krajinných oblastí se vymezují zpravidla 4, nejméně však 3 zóny odstupňované ochrany přírody; první zóna má

nejpřísnější režim ochrany. Podrobnější režim zón ochrany přírody chráněných krajinných oblastí upravuje právní předpis, kterým se chráněná krajinná oblast vyhláší.

(2) Vymezení a změny jednotlivých zón ochrany přírody stanoví Ministerstvo životního prostředí vyhláškou.

HLAVA ČTVRTÁ

§ 28

Národní přírodní rezervace

(1) Menší území mimořádných přírodních hodnot, kde jsou na přirozený reliéf s typickou geologickou stavbou vázány ekosystémy významné a jedinečné v národním či mezinárodním měřítku, může orgán ochrany přírody vyhlásit za národní přírodní rezervace; stanoví přitom také jejich bližší ochranné podmínky.

(2) Využívání národní přírodní rezervace je možné jen v případě, že se jím uchová či zlepšuje dosavadní stav přírodního prostředí.

§ 29

Základní ochranné podmínky národních přírodních rezervací

Na celém území národních přírodních rezervací je zakázáno

- a) hospodařit na pozemcích způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystémů nebo nevratně poškodovat půdní povrch, provádět chemizaci, změnu vodního režimu a terénní úpravy,
- b) povolovat nebo provádět stavby, měnit druh nebo způsob využití pozemků, měnit způsob užívání staveb a vymezovat zastavitelné plochy obcí,
- c) těžit nerosty a humolity,
- d) vstupovat a vjíždět mimo cesty vyznačené se souhlasem orgánu ochrany přírody, kromě vlastníků a nájemců pozemků, osob zajišťujících lesní a zemědělské hospodaření, obranu státu a ochranu státních hranic, požární ochranu, zdravotní a veterinární službu, při výkonu této činnosti,
- e) povolovat nebo uskutečňovat záměrné rozšiřování nepůvodních druhů rostlin a živočichů a cizích a místně se nevyskytujících druhů v akvakultuře,
- f) provozovat horolezectví, létání na padácích a závěsných kluzácích a jezdit na kolech mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená orgánem ochrany přírody,
- g) zavádět intenzivní chovy zvěře, například obory, farmové chovy a bažantnice a používat otrávených návnad při výkonu práva myslivosti,
- h) vjíždět motorovými vozidly, kromě vozidel orgánů státní správy, vozidel potřebných pro lesní a zemědělské hospodaření, obranu státu a ochranu státních hranic, požární ochranu, zdravotní a veterinární službu,
- i) sbírat či odchyťovat rostliny a živočichy, nejde-li o případy podle § 30,

- j) tábořit a rozdělávat ohně mimo místa vyhrazená orgánem ochrany přírody,
- k) měnit dochované přírodní prostředí v rozporu s bližšími podmínkami ochrany národní přírodní rezervace.

§ 30

Právo myslivosti a rybářství v národních přírodních rezervacích

Výkon rybářského a mysliveckého práva v národních přírodních rezervacích je možný jen se souhlasem orgánu ochrany přírody.

§ 31

Lesy národních přírodních rezervací

Lesy v národních přírodních rezervacích nelze zařazovat do kategorie lesů hospodářských;¹¹⁾ ustanovení o zásazích proti škůdcům¹²⁾ a o případech mimořádných okolností a nepředvídaných škod³⁾ lze použít jen se souhlasem a v rozsahu stanoveném orgánem ochrany přírody.

§ 32

Právo vlastnictví k některému majetku v národních přírodních rezervacích

Lesy, lesní půdní fond, vodní toky, vodní plochy a nezastavěné pozemky na území národních přírodních rezervací, které jsou ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona ve státním vlastnictví, nelze zcizit. Tím nejsou dotčena práva fyzických a právnických osob podle předpisů o majetkové restituci.¹³⁾

§ 33

Přírodní rezervace

(1) Menší území soustředěných přírodních hodnot se zastoupením ekosystémů typických a významných pro příslušnou geografickou oblast může orgán ochrany přírody vyhlásit za přírodní rezervace; stanoví přitom také jejich bližší ochranné podmínky.

(2) Nezastavěné pozemky na území přírodních rezervací, které jsou ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona ve státním vlastnictví, lze zcizit jen se souhlasem Ministerstva životního prostředí. Tím nejsou dotčena práva fyzických a právnických osob podle předpisů o majetkové restituci.¹³⁾

(3) Využívání přírodní rezervace je možné jen v případě, že se jím uchová nebo lepší dosavadní stav přírodního prostředí.

¹¹⁾ Zákon č. 61/1977 Sb.

Zákon ČNR č. 96/1977 Sb.

¹²⁾ § 20 zákona ČNR č. 96/1977 Sb.

³⁾ § 21 zákona ČNR č. 96/1977. Sb.

¹³⁾ Např. zákon č. 298/1990 Sb., o úpravě některých majetkových vztahů řeholních řádů a kongregací a arcibiskupství olomouckého, zákon č. 403/1990 Sb., o odstranění některých majetkových křivd, zákon č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, zákon č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku.

§ 34

Základní ochranné podmínky v přírodních rezervacích

- (1) Na celém území přírodních rezervací je zakázáno
- a) hospodařit na pozemcích způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystému anebo nevratně poškozovat půdní povrch,
 - b) používat biocidy,
 - c) povolovat nebo provádět stavby, měnit druh nebo způsob využití pozemků, měnit způsob užívání staveb a vymezovat zastavitelné plochy obcí,
 - d) povolovat nebo uskutečňovat záměrné rozšiřování nepůvodních druhů rostlin a živočichů a cizích a místně se nevyskytujících druhů v akvakultuře,
 - e) sbírat či odchytávat rostliny a živočichy, kromě výkonu práva myslivosti a rybářství či sběru lesních plodů,
 - f) měnit dochované přírodní prostředí v rozporu s bližšími podmínkami ochrany přírodní rezervace.
- (2) Výkon práva myslivosti a rybářství může příslušný orgán omezit, pokud tento výkon je v rozporu s podmínkami ochrany území přírodní rezervace.

HLAVA PÁTÁ

§ 35

Národní přírodní památka

(1) Přírodní útvar menší rozlohy, zejména geologický či geomorfologický útvar, naleziště nerostů nebo vzácných či ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů, s národním nebo mezinárodním ekologickým, vědeckým či estetickým významem, a to i takový, který vedle přírody formoval svou činností člověk, může orgán ochrany přírody vyhlásit za národní přírodní památku; stanoví přitom také její bližší ochranné podmínky.

(2) Změny či poškozování národních přírodních památek či jejich hospodářské využívání, pokud by tím hrozilo jejich poškození, je zakázáno.

(3) Lesy, lesní půdní fond, vodní toky, vodní plochy a nezastavěné pozemky na území národních přírodních památek, které jsou ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona ve státním vlastnictví, nelze zcizit. Tím nejsou dotčena práva fyzických a právnických osob podle předpisů o majetkové restituci.¹³⁾

§ 36

Přírodní památka

(1) Přírodní útvar menší rozlohy, zejména geologický či geomorfologický útvar, naleziště vzácných nerostů nebo ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů, s regionálním ekologickým, vědeckým či estetickým významem, a to i takový, který vedle přírody formoval svou činností člověk, může orgán ochrany přírody vyhlásit za přírodní památku; stanoví přitom také její bližší ochranné podmínky.

(2) Změna nebo poškozování přírodní památky nebo její hospodářské využívání vedoucí k jejímu poškození jsou zakázány.

(3) Nezastavěné pozemky na území přírodních památek, které jsou ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona ve státním vlastnictví, lze zcizit jen se souhlasem Ministerstva životního prostředí. Tím nejsou dotčena práva fyzických a právnických osob podle předpisů o majetkové restituci.¹³⁾

HLAVA ŠESTÁ

§ 37

Ochranná pásma zvláště chráněných území

(1) Je-li třeba zabezpečit zvláště chráněná území, s výjimkou chráněné krajinné oblasti, před rušivými vlivy z okolí, může být pro ně vyhlášeno ochranné pásmo, ve kterém lze vymezit činnosti a zásahy, které jsou vázány na předchozí souhlas orgánu ochrany přírody. Ochranné pásmo vyhlašuje orgán, který zvláště chráněné území vyhlásil, a to stejným způsobem. Pokud se ochranné pásmo národní přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní rezervace nebo přírodní památky nevyhlásí, je jím území do vzdálenosti 50 m od hranic zvláště chráněného území. Orgán ochrany přírody může při vyhlášení zvláště chráněného území stanovit, že se zvláště chráněné území vyhlašuje bez ochranného pásma.

(2) K povolování nebo provádění staveb, změně způsobu využití pozemků, terénním úpravám, změnám vodního režimu pozemků nebo k nakládání s vodami, k použití chemických prostředků a ke změnám druhu pozemku v ochranném pásmu zvláště chráněného území je nutný souhlas orgánu ochrany přírody.

(3) V ochranném pásmu národního parku se souhlas orgánu ochrany přírody dále vyžaduje k

- a) táboření mimo místa vyhrazená orgánem ochrany přírody opatřením obecné povahy a mimo zastavěná území obcí,
- b) zemědělskému hospodaření, pokud by tím docházelo k překročení ekologicky únosného režimu přísunu živin do půdy, zejména draslíku, dusíku a fosforu,
- c) odstraňování odpadů, nebo
- d) pořádání hromadných sportovních, turistických a jiných veřejných akcí mimo místa vyhrazená orgánem ochrany přírody opatřením obecné povahy a mimo zastavěná území obcí.

(4) Souhlas k činnostem podle odstavců 2 a 3 vydává orgán ochrany přírody rozhodnutím, nebo, je-li okruh adresátů neurčitý, opatřením obecné povahy. Orgán ochrany přírody souhlas podle odstavců 2 a 3 vydá, pokud se prokáže, že nedojde k ohrožení zabezpečení zvláště chráněného území před rušivými vlivy z okolí nebo zachování příznivého stavu předmětu ochrany dotčeného zvláště chráněného území.

§ 38

Plány péče o národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní památky a chráněné krajinné oblasti

(1) Plán péče o národní přírodní rezervaci, přírodní rezervaci, národní přírodní památku nebo přírodní památku a ochranné pásmo těchto zvláště chráněných území nebo o chráněnou krajinnou oblast (dále jen "plán péče") je odborný a koncepční dokument ochrany přírody, který na základě údajů o dosavadním vývoji a současném stavu zvláště chráněného území navrhuje opatření na zachování nebo zlepšení stavu předmětu ochrany ve zvláště chráněném území a na zabezpečení zvláště chráněného území před nepříznivými vlivy okolí v jeho ochranném pásmu. Plán péče slouží jako podklad pro jiné druhy plánovacích dokumentů^{14a)} a pro rozhodování orgánů ochrany přírody. Pro fyzické ani právnické osoby není závazný.

(2) Zpracování plánu péče zajišťuje orgán ochrany přírody příslušný k vyhlášení zvláště chráněného území. Zpracování plánů péče o chráněné krajinné oblasti zajišťuje Ministerstvo životního prostředí.

(3) Před schválením plánu péče vydá orgán ochrany přírody oznámení o možnosti seznámit se s návrhem plánu péče. Oznámení zveřejní na portálu veřejné správy a zašle dotčeným obcím, které je zveřejní na své úřední desce.

(4) Návrh plánu péče projedná orgán ochrany přírody rovněž s dotčenými obcemi a kraji. O způsobu vypořádání připomínek vlastníků, obcí a krajů sepíše orgán ochrany přírody protokol, kterým zároveň plán péče schválí. Plán péče schvaluje orgán ochrany přírody zpravidla na období 10 až 15 let.

(5) Schválený plán péče uloží orgán ochrany přírody v ústředním seznamu ochrany přírody (§ 42) a předá v elektronické podobě ~~na technickém nosiči dat~~ dotčeným obcím a krajům.

(6) Realizaci péče o národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky a jejich ochranná pásma a o chráněné krajinné oblasti zajišťují orgány ochrany přírody příslušné ke schválení plánu péče, přitom postupují podle schváleného plánu péče.

(7) Ministerstvo životního prostředí stanoví prováděcím právním předpisem obsah plánů péče o jednotlivé kategorie zvláště chráněných území a postup jejich zpracování.

§ 38a

Zásady péče o národní parky

(1) Zásady péče o národní parky a jejich ochranná pásma (dále jen "zásady péče") jsou koncepční odborné dokumenty ochrany přírody, které na základě údajů o dosavadním vývoji a současném stavu ekosystémů národních parků a jejich ochranných pásem stanoví rámcové zásady péče nezbytné pro zachování nebo zlepšení stavu předmětů ochrany národních parků a v ochranných pásmech pro zabezpečení národních parků před nepříznivými vlivy z okolí. Zásady péče dále stanoví postup a způsob naplňování dlouhodobých cílů ochrany národních parků a jejich poslání. Zásady péče slouží jako podklad pro jiné druhy plánovacích dokumentů^{14a)} a pro rozhodování orgánů ochrany přírody.

^{14a)} Například část první zákona č. 50/1976 Sb., § 24 zákona č. 289/1995 Sb., § 23 až 26 zákona č. 254/2001 Sb., § 36 až 38 zákona č. 449/2001 Sb.

(2) Zpracování zásad péče zajišťuje orgán ochrany přírody.

(3) Orgán ochrany přírody se souhlasem Ministerstva životního prostředí vydá oznámení o možnosti seznámit se s návrhem zásad péče, který zveřejní na portálu veřejné správy a zašle dotčeným obcím, které jej zveřejní na svých úředních deskách, a dále jej zašle dotčeným krajům. Připomínky k návrhu zásad péče může podat každý ve lhůtě 60 dnů ode dne zveřejnění oznámení na portálu veřejné správy.

(4) Orgán ochrany přírody vyhodnotí připomínky došlé ve lhůtě podle odstavce 3 a upraví návrh zásad péče. Vypořádání došlých připomínek zveřejní orgán ochrany přírody na svých internetových stránkách a na portálu veřejné správy. Upravený návrh zásad péče dohodne s radou. Dohodnuté zásady péče předloží orgán ochrany přírody Ministerstvu životního prostředí ke schválení.

(5) Nedojde-li k dohodě podle odstavce 4, předloží rada prostřednictvím orgánu ochrany přírody neprodleně rozpor se svým stanoviskem Ministerstvu životního prostředí, které na základě shromážděných podkladů může návrh upravit. O změně návrhu informuje radu.

(6) Zásady péče schvaluje Ministerstvo životního prostředí zpravidla na období 15 až 20 let. Schválené zásady péče uloží Ministerstvo životního prostředí v ústředním seznamu ochrany přírody a předá v elektronické podobě na technickém nosiči dat dotčeným obcím a krajům.

(7) Péči o národní parky a jejich ochranná pásma podle zásad péče zajišťuje orgán ochrany přírody.

(8) Ministerstvo životního prostředí stanoví vyhláškou obsah zásad péče a postup jejich zpracování a projednání.

§ 39

Smluvní ochrana

(1) Ochrana evropsky významných lokalit je zajišťována přednostně v součinnosti s vlastníky pozemků. Pro evropsky významné lokality lze namísto vyhlášení národní přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní rezervace, přírodní památky nebo památného stromu, včetně jejich ochranných pásem, prohlásit území za chráněné nebo strom za památný, pokud již nejsou zvláště chráněny podle tohoto zákona, na základě písemné smlouvy uzavřené mezi vlastníkem dotčeného pozemku a příslušným orgánem ochrany přírody. Smluvně lze dále chránit i stromy nebo jiná území se soustředěnými přírodními hodnotami, kde jsou zastoupeny významné či jedinečné ekosystémy v rámci příslušné biogeografické oblasti nebo stanoviště vzácných či ohrožených druhů živočichů a rostlin, pokud již nejsou zvláště chráněny podle tohoto zákona. Smlouva musí obsahovat zejména

- a) vymezení ochranných podmínek chráněného území nebo památného stromu,
- b) způsob péče o chráněné území nebo strom.

Takto zřízená ochrana je na základě smlouvy vázána k pozemku formou věcného břemene, o jehož zápis do katastru nemovitostí požádá příslušný orgán ochrany přírody. Náležitosti obsahu smlouvy upraví Ministerstvo životního prostředí prováděcím právním předpisem.

(2) Chráněné území označí, nestanoví-li to smlouva jinak, na svůj náklad orgán, který je oprávněn k jejich vyhlášení. Způsob označení chráněného území a památného stromu v terénu i v mapových podkladech stanoví Ministerstvo životního prostředí prováděcím obecně závazným právním předpisem. Označené chráněné území nebo označený památný strom je zakázáno poškozovat.

Postup při projednávání záměrů na vyhlášení zvláště chráněných území

§ 40

nadpis vypuštěn

(1) Je-li třeba vyhlásit chráněné území nebo jeho ochranné pásmo podle části třetí tohoto zákona, zajistí orgán ochrany přírody zpracování záměru na vyhlášení zvláště chráněného území nebo jeho ochranného pásma. V záměru orgán ochrany přírody vyhodnotí stav dochovaného přírodního prostředí v území a navrhne vhodný způsob a rozsah ochrany území včetně jeho bližších ochranných podmínek.

(2) Záměr na vyhlášení národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní památky nebo ochranného pásma těchto zvláště chráněných území zašle orgán ochrany přírody příslušný k jejich vyhlášení obcím a krajům, jejichž území se záměr dotýká. Vlastníkům nemovitých věcí dotčených záměrem, zapsaným v katastru nemovitostí, dále zašle písemné oznámení o předložení záměru k projednání spolu s informací o tom, kde je možno se seznámit s jeho úplným zněním, kdo je oprávněn podat k němu námitky a kdy uplyne lhůta pro jejich podání. Oznámení zároveň zveřejní na portálu veřejné správy.

(3) Záměr na vyhlášení národního parku, chráněné krajinné oblasti nebo ochranného pásma národního parku zašle Ministerstvo životního prostředí obcím a krajům, jejichž území se záměr dotýká. Vlastníkům nemovitých věcí dotčených záměrem, zapsaným v katastru nemovitostí, doručí Ministerstvo životního prostředí formou veřejné vyhlášky písemné oznámení o předložení záměru k projednání spolu s informací o tom, kde je možno se seznámit s jeho úplným zněním, kdo je oprávněn podat k němu námitky a kdy uplyne lhůta pro jejich podání. Ministerstvo životního prostředí zveřejní oznámení o předložení záměru k projednání spolu s informací o tom, kde je možno se seznámit s jeho úplným zněním, kdo je oprávněn podat k němu námitky a kdy uplyne lhůta pro jejich podání, na portálu veřejné správy. Dotčené obce zveřejní na žádost Ministerstva životního prostředí oznámení do 5 dnů ode dne, kdy jim oznámení bylo doručeno, na úředních deskách obcí.

(4) Písemné námitky k předloženému záměru mohou uplatnit dotčené obce a kraje ve lhůtě 90 dnů od obdržení záměru a vlastníci nemovitých věcí dotčených navrhovanou ochranou ve lhůtě 90 dnů od doručení písemného oznámení o předložení záměru k projednání podle odstavce 2, jinak ve lhůtě 90 dnů ode dne doručení oznámení veřejnou vyhláškou podle odstavce 3 na portálu veřejné správy. Námitky proti návrhu podle odstavce 2 se podávají orgánu ochrany přírody příslušnému k vyhlášení zvláště chráněného území nebo jeho ochranného pásma, námitky podle odstavce 3 Ministerstvu životního prostředí; k námitkám uplatněným po uvedené lhůtě se nepřihlíží. Vlastník je oprávněn uplatnit námitky jen proti takovému navrženému způsobu nebo rozsahu ochrany, jímž by byl dotčen ve výkonu svých práv nebo povinností. Orgán ochrany přírody rozhodne o došlých námitkách do 60 dnů od uplynutí lhůty pro uplatnění námitek. Orgán ochrany přírody uvede záměr do souladu s námitkami, kterým bylo vyhověno.

(5) Od doby zveřejnění záměru na vyhlášení části přírody podle odstavců 2 a 3 za zvláště chráněné území až do vyhlášení zvláště chráněného území, nejdéle však po dobu dvou let, se musí každý zdržet všech zásahů, které by negativně měnily či poškozovaly dochovaný stav přírody území navrhovaného ke zvláštní ochraně.

(6) Rozsah dotčených nemovitostí nebo rozsah omezení vlastníků nemovitých věcí vyplývající z vymezení zvláště chráněného území nebo jeho ochranného pásma nebo zón ochrany přírody národního parku anebo chráněné krajinné oblasti, z bližších ochranných podmínek zvláště chráněného území nebo z výčtu činností vázaných na souhlas v ochranném pásmu uvedených v návrhu právního předpisu, kterým se vyhláší nebo mění zvláště chráněné území nebo jeho ochranné pásmo, nesmí přesáhnout rozsah omezení nebo rozsah ochrany vyplývajících ze záměru podle odstavce 1, upraveného podle rozhodnutí o námitkách podle odstavce 4.

(7) Náležitosti a obsah záměru podle odstavce 1 stanoví Ministerstvo životního prostředí vyhláškou.

§ 41

nadpis vypuštěn

V případě, že je potřeba u již vyhlášeného zvláště chráněného území nebo jeho ochranného pásma změnit jejich vymezení, bližší ochranné podmínky zvláště chráněného území nebo činnosti vázané na souhlas v ochranném pásmu, projedná orgán ochrany přírody navrženou změnu obdobně podle § 40 odst. 2 až 4. Změna se projednává pouze s těmi vlastníky nemovitých věcí zapsaných v katastru nemovitostí, obcemi a kraji, jichž se dotýká.

§ 42

Evidence a označování zvláště chráněných území

(1) Zvláště chráněná území jsou evidována v ústředním seznamu ochrany přírody (dále jen "ústřední seznam"). V ústředním seznamu se evidují též evropsky významné lokality, ptačí oblasti a chráněná území podle § 39.

(2) Ústřední seznam je informační systém veřejné správy, do kterého může každý nahlížet způsobem využívajícím dálkový přístup. Ministerstvo životního prostředí stanoví vyhláškou členění ústředního seznamu, jeho obsah a náležitosti, výčet, způsob a podmínky předávání dokumentů do ústředního seznamu, způsob a podmínky nakládání s dokumenty a daty v ústředním seznamu včetně způsobu a podmínek jejich zveřejňování.

~~(3) — Orgán ochrany přírody po vyhlášení zvláště chráněného území nebo jeho ochranného pásma ohlásí příslušnému katastrálnímu úřadu údaje, popřípadě změny těchto údajů týkající se ochrany nemovitých věcí podle tohoto zákona k zápisu do katastru nemovitostí¹⁶⁾.~~

¹⁶⁾ ~~Zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon).
Zákon č. 200/1994 Sb., o zeměměřičtví a o změně a doplnění některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 359/1992 Sb., o zeměměřických a katastrálních orgánech, ve znění pozdějších předpisů.~~

(4) (3) K označení národních parků, chráněných krajinných oblastí, národních přírodních rezervací a národních přírodních památek se užívá velkého státního znaku České republiky. Na označení přírodních rezervací a přírodních památek se užívá malého státního znaku České republiky.

(5) (4) Podrobnosti o způsobu označení zvláště chráněných území v terénu i mapových podkladech stanoví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

§ 43

Výjimky ze zákazů ve zvláště chráněných územích

(1) Výjimky ze zákazů ve zvláště chráněných územích podle § 16, § 16a odst. 1, § 16a odst. 2, § 17 odst. 2, § 26, § 29, § 34, § 35 odst. 2 a § 36 odst. 2 může orgán ochrany přírody povolit v případě, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody, nebo v zájmu ochrany přírody anebo tehdy, pokud povolovaná činnost významně neovlivní zachování stavu předmětu ochrany zvláště chráněného území.

(2) Orgán ochrany přírody může výjimku podle odstavce 1, která se týká blíže neurčeného okruhu osob, povolit též opatřením obecné povahy.

(3) Vyhrazení míst a tras podle § 16a odst. 1 písm. c), § 16 odst. 2, § 17 odst. 2, § 29 a § 37 odst. 3 písm. a) a d) stanoví orgán ochrany přírody opatřením obecné povahy.

§ 44

Souhlas k některým činnostem ve zvláště chráněných územích

(1) Bez souhlasu orgánu ochrany přírody nelze povolit stavbu, její užívání, kolaudaci nebo odstranění podle stavebního zákona, vydat povolení k nakládání s vodami a k vodním dílům, povolení k některým činnostem či udělit souhlas podle vodního zákona na území národního parku nebo chráněné krajinné oblasti.

(2) K provádění staveb, k terénním úpravám, výkopovým pracím, pracím prováděným hornickým způsobem a k změnám vodního režimu pozemků nebo vodních toků ve zvláště chráněném území, pokud k nim nebyl vydán souhlas podle odstavce 1 a pokud se nejedná o činnosti zakázané podle tohoto zákona, je nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody.

(3) Souhlas podle odstavců 1 a 2 se nevydává, jde-li o záměry podle stavebního zákona prováděné

- a) v zastavěném území obce ve čtvrté zóně chráněné krajinné oblasti,
- b) v zastavěném území, zastavitelné ploše nebo v jejich částech, pokud byly v tomto území, ploše nebo v jejich částech územním plánem stanoveny prvky regulačního plánu, nebo byl pro ně vydán regulační plán.

(4) V bližších ochranných podmínkách zvláště chráněných území lze vymezit činnosti a zásahy, jejichž provádění je vázáno na předchozí souhlas orgánu ochrany přírody.

(5) Souhlas k činnostem podle odstavců 1, 2 a 4 vydává orgán ochrany přírody

rozhodnutím, nebo opatřením obecné povahy. Orgán ochrany přírody souhlas podle odstavců 1, 2 a 4 vydá, pokud se prokáže, že navrhovaný způsob využití, zásah nebo činnost neohrozí zachování příznivého stavu předmětu ochrany předmětného zvláště chráněného území.

§ 44a

Územní plánování a stavební činnost ve zvláště chráněných územích a jejich ochranných pásmech

Orgány územního plánování a stavební úřady vykonávají svoji působnost tak, aby byly zachovány a vytvářeny optimální ekologické funkce zvláště chráněných území a jejich ochranných pásem, prostupnost krajiny a aby byla zachována a podporována biologická rozmanitost. Urbanistické a architektonické řešení musí respektovat měřítko, charakter a strukturu zástavby s cílem zachování rázu sídel.

§ 45

Zrušení zvláště chráněných území a jejich ochranných pásem

(1) Orgán, který vyhlásil území včetně ochranného pásma za zvláště chráněné, je oprávněn zrušit ochranu stejným způsobem, jakým bylo provedeno její vyhlášení, a to pouze z důvodů, pro něž lze udělit výjimku z bližších podmínek ochrany (§ 43) anebo pokud důvody pro zvláštní ochranu zanikly.

(2) Smluvní zvláštní ochranu území vyhlášenou podle § 39 lze zrušit na základě písemné dohody uzavřené mezi vlastníkem pozemku a orgánem ochrany přírody oprávněným k vyhlásování. V případě nesouhlasu vlastníka pozemku rozhoduje o zrušení orgán ochrany přírody, který je dohodu oprávněn uzavřít.

ČÁST ČTVRTÁ

NATURA 2000

HLAVA PRVNÍ

POSTUP PŘI VYTVÁŘENÍ SOUSTAVY NATURA 2000 A JEJÍ OCHRANA

Oddíl první

Evropsky významné lokality

§ 45a

Vytvoření národního seznamu

(1) Jako evropsky významné lokality budou do národního seznamu zařazeny ty lokality, které v biogeografické oblasti nebo oblastech, k nimž náleží, významně přispívají

- a) k zachování nebo obnově příznivého stavu alespoň jednoho typu evropských stanovišť nebo alespoň jednoho evropsky významného druhu z hlediska jejich ochrany, nebo
- b) k udržení biologické rozmanitosti biogeografické oblasti.

U druhů živočichů vyskytujících se v rozsáhlých areálech evropsky významné lokality

odpovídají vybraným místům v přirozeném areálu rozšíření těchto druhů, jež se vyznačují fyzikálními a biologickými faktory nezbytnými pro jejich život a rozmnožování.

(2) Lokality, které budou zařazeny do národního seznamu, stanoví vláda nařízením, kde stanoví hranice biogeografických oblastí na území České republiky a pro každou z nich uvede zejména:

- a) název lokality, její zeměpisnou polohu včetně mapy lokality a její rozlohu,
- b) které typy evropských stanovišť a které evropsky významné druhy, vyžadující územní ochranu, se na lokalitě přirozeně vyskytují a
- c) v jaké kategorii podle § 14 bude navrženo lokalitu po zařazení do evropského seznamu vyhlásit, pokud nebude chráněna smluvně podle § 39 nebo pokud pro zachování předmětu ochrany nebude dostatečná ochrana podle § 45c odst. 2.

Národní seznam odlišuje lokality s výskytem prioritních typů přírodních stanovišť a prioritních druhů.

(3) Ministerstvo životního prostředí předloží národní seznam spolu s dalšími požadovanými informacemi o každé lokalitě Komisi.

(4) Sporné lokality oznámí Ministerstvo životního prostředí ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv formou sdělení.

Pozn.: Nabyvá účinnosti dne 1. ledna 2024 (zákon č. 277/2019 Sb.).

§ 45b

Předběžná ochrana evropsky významných lokalit

(1) Poškození evropsky významné lokality zařazené do národního seznamu a sporné lokality je zakázáno. Za poškození se nepovažuje řádné hospodaření prováděné v souladu s platnými právními předpisy^{19a)} a smlouvami uzavřenými dle § 69 tohoto zákona. Výjimku z tohoto zákazu může udělit orgán ochrany přírody pouze z naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu. Tím nejsou dotčeny § 45h a 45i a ochranné podmínky zvláště chráněných území. Orgán ochrany přírody, který výjimku udělil, o tom neprodleně informuje Ministerstvo životního prostředí.

(2) Předběžná ochrana lokalit podle odstavce 1 přestává platit dnem následujícím po dni jejich vyhlášení podle § 45c odst. 1 za evropsky významnou lokalitu zařazenou do evropského seznamu, nebo po zveřejnění v přehledu evropsky významných lokalit, které nebyly zařazeny do evropského seznamu, vyhlášeném Ministerstvem životního prostředí formou sdělení ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv.

Pozn.: Nabyvá účinnosti dne 1. ledna 2024 (zákon č. 277/2019 Sb.).

§ 45c

^{19a)} Například zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů.

Ochrana evropsky významných lokalit

(1) Evropsky významné lokality zařazené do evropského seznamu vyhlásí ve lhůtě 90 dnů od účinnosti příslušného rozhodnutí Komise vláda nařízením, ve kterém u každé evropsky významné lokality uvede její název, zeměpisnou polohu a rozlohu. Způsob označení vyhlášených evropsky významných lokalit v terénu a mapových podkladech stanoví Ministerstvo životního prostředí vyhláškou.

(2) Evropsky významné lokality vyhlášené podle odstavce 1 jsou chráněny před poškozováním a ničením. Využívají se pouze tak, aby nedošlo k závažnému nebo nevratnému poškození nebo ke zničení evropských stanovišť anebo stanovišť evropsky významných druhů vyžadujících územní ochranu tvořících jejich předmět ochrany a aby nebyla narušena jejich celistvost. K zásahům, které by mohly vést k takovým nežádoucím důsledkům, si musí ten, kdo tyto zásahy zamýšlí, předem opatřit souhlas orgánu ochrany přírody. Tento odstavec se na území evropsky významné lokality vyhlášené podle odstavce 1 vztahuje jen tehdy, neplatí-li pro ně přísnější ochrana podle části třetí tohoto zákona. Ochrana podle částí druhé a páté tohoto zákona a ustanovení § 45h a 45i nejsou dotčeny.

(3) Pro zachování nebo zlepšení dochovaného stavu předmětů ochrany v evropsky významných lokalitách zajišťuje Ministerstvo životního prostředí zpracování souhrnů doporučených opatření pro evropsky významné lokality. Souhrny doporučených opatření pro evropsky významné lokality a ptáčích oblasti předává Ministerstvo životního prostředí do Ústředního seznamu ochrany přírody a zveřejňuje je na portálu veřejné správy.

(4) K zajištění udržení příznivého stavu evropských stanovišť nebo stanovišť evropsky významných druhů, které jsou předmětem ochrany evropsky významných lokalit, lze území evropsky významných lokalit nebo jejich části vyhlásit za zvláště chráněná území nebo zde zřídit smluvně chráněná území podle § 39. Vyžaduje-li udržení příznivého stavu předmětu ochrany evropsky významné lokality přísnější ochranu než podle odstavce 2, stanoví vláda nařízením u této evropsky významné lokality nebo její části kategorie zvláště chráněných území, ve kterých je příslušné orgány ochrany přírody vyhlásí, nebude-li tato ochrana zajištěna smluvně. Takto vláda postupuje v případě, že tato evropsky významná lokalita není dosud vyhlášena za zvláště chráněné území a její ochrana není zajištěna ani smluvně podle § 39.

(5) Orgány ochrany přírody do 30 dnů ode dne vyhlášení nařízení vlády podle odstavce 1 ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv upozorní formou veřejné vyhlášky podle § 25 správního řádu vlastníky pozemků v evropsky významných lokalitách nebo jejich částech, jejichž ochranu je podle nařízení vlády podle § 45a odst. 2 třeba zajistit vyhlášením zvláště chráněného území, že jejich ochrana na dotčeném pozemku v případě, že to § 39 připouští, může být zajištěna smluvně. Pokud vlastník pozemku ve lhůtě 60 dnů ode dne doručení upozornění neučiní žádný písemný úkon směřující k uzavření smlouvy, nebo na základě tohoto úkonu nedojde ve lhůtě dvou let k uzavření smlouvy podle § 39, bude evropsky významná lokalita vyhlášena jako zvláště chráněné území v kategorii ochrany stanovené národním seznamem, a to postupem stanoveným tímto zákonem pro vyhlášení zvláště chráněného území příslušné kategorie. Vyhlášení zvláště chráněných území podle odstavce 4 provedou příslušné orgány ochrany přírody nejpozději do 6 let od přijetí lokality do evropského seznamu.

Pozn.: Nabývá účinnosti dne 1. ledna 2024 (zákon č. 277/2019 Sb.).

§ 45d

Pokud při vytváření návrhu národního seznamu podle § 45a přesáhnou evropsky významné lokality s výskytem jednoho nebo více typů prioritních přírodních stanovišť a prioritních druhů 5 % rozlohy území České republiky, Ministerstvo životního prostředí v souladu s právem Evropských společenství¹⁹⁾ projedná s Komisí odpovídající návrh na redukované uplatnění kritérií pro výběr všech lokalit významných pro Společenství.

Oddíl druhý

§ 45e

Ptačí oblasti

(1) Jako ptačí oblasti se vymezí území nejvhodnější pro ochranu z hlediska výskytu, stavu a početnosti populací těch druhů ptáků vyskytujících se na území České republiky a stanovených právními předpisy Evropských společenství,^{4c)} které stanoví vláda nařízením.

(2) Ptačí oblasti vymezí vláda nařízením s cílem zajistit přežití druhů ptáků uvedených v odstavci 1 a rozmnožování v jejich areálu rozšíření, přičemž vezme v úvahu požadavky těchto druhů na ochranu; přitom může stanovit činnosti, ke kterým je třeba souhlas orgánu ochrany přírody, přičemž zohlední hospodářské požadavky, požadavky rekreace, sportu a rozvojové záměry dotčených obcí a krajů podle územně plánovací dokumentace; na území vojenských újezdů zohlední požadavky na zajištění obrany státu.

(3) Vymezení ptačích oblastí podle odstavce 2 na území, které není dosud zvláště chráněno podle části třetí tohoto zákona, je možné pouze po projednání s dotčenými kraji a obcemi. O projednání se sepíše zápis s informací o způsobu vypořádání všech připomínek. Vypořádání bude respektovat požadavky právních předpisů Evropských společenství.

(4) O způsobu hospodaření v ptačích oblastech je možno s vlastníkem nebo nájemcem pozemku uzavřít smlouvu. Pokud vlastníci nebo nájemci pozemků projeví písemně o uzavření takové smlouvy zájem, orgán ochrany přírody je s nimi povinen ve lhůtě 90 dnů zahájit o této smlouvě jednání. Orgán ochrany přírody smlouvu uzavře, pokud tato smlouva nebude v rozporu s právními předpisy Evropských společenství a tímto zákonem. Pokud smlouva na základě požadavků vlastníka nebo nájemce pozemku obsahuje ustanovení o provádění činností podmíněných souhlasem orgánu ochrany přírody podle odstavce 2, tento souhlas se pro danou činnost prováděnou vlastníkem nebo nájemcem pozemku nevyžaduje.

(5) O případných sporech mezi orgánem ochrany přírody na straně jedné a ostatními subjekty uvedenými v odstavcích 3 a 4 na straně druhé, zejména z hlediska ochrany jejich práv ve vztahu k požadavkům právních předpisů Evropských společenství a ustanovení odstavců 3 a 4, rozhodne soud.

(6) Ministerstvo životního prostředí v případě potřeby zajistí zpracování souhrnu doporučených opatření k zachování příznivého stavu populací těchto druhů z hlediska ochrany.

(7) Způsob označení ptačích oblastí v terénu stanoví Ministerstvo životního

prostředí prováděcím právním předpisem.

Oddíl třetí

§ 45f

Sledování stavu ptačích oblastí, evropsky významných lokalit a evropsky významných druhů

(1) Orgány ochrany přírody sledují stav ptačích oblastí, evropsky významných druhů a jednotlivých typů evropských stanovišť, zejména evropsky významných lokalit; získané informace předávají Ministerstvu životního prostředí. Na základě tohoto sledování Ministerstvo životního prostředí vypracuje každé 3 roky zprávu o plnění ustanovení § 5a, 5b a 45e a každých 6 let zprávu o realizaci opatření podle § 5 odst. 10, § 10, 45a, 45b, 45c, 45g, 45h, 45i, 49, 50, 54 a 56, která musí obsahovat zejména informace o těchto opatřeních, jakož i zhodnocení jejich vlivu na stav evropských stanovišť a jejich jednotlivých typů a evropsky významných druhů z hlediska jejich ochrany a hlavní výsledky sledování jejich stavu se zvláštním zřetelem na prioritní typy přírodních stanovišť a prioritní druhy. Zprávu předloží Komisi a veřejnosti.

(2) Vláda nařízením v souladu s právními předpisy Evropských společenství¹⁹⁾ a § 3 odst. 1 písm. q) a r) tohoto zákona stanoví, jaký stav evropského stanoviště a jaký stav evropsky významného druhu se z hlediska ochrany považuje za příznivý.

Oddíl čtvrtý

§ 45g

Podmínky pro vydávání povolení, souhlasů, stanovisek nebo výjimek ze zákazů

Povolení, souhlas, kladné stanovisko nebo výjimku ze zákazu podle tohoto zákona pro evropsky významnou lokalitu nebo ptačí oblast může udělit orgán ochrany přírody pouze v případě, že bude vyloučeno závažné nebo nevratné poškození přírodních stanovišť a biotopů druhů, k jejichž ochraně je evropsky významná lokalita nebo ptačí oblast určena, ani nedojde k soustavnému nebo dlouhodobému vyrušování druhů, k jejichž ochraně jsou tato území určena, pokud by takové vyrušování mohlo být významné z hlediska účelu tohoto zákona a povolovaná činnost neovlivní dosahování cílů ochrany evropsky významných lokalit a ptačích oblastí, nestanoví-li §45i jinak.

Hodnocení důsledků koncepcí a záměrů na evropsky významné lokality a ptačí oblasti

§ 45h

(1) Jakákoliv koncepce^{19b)} nebo záměr,^{19c)} který může samostatně nebo ve spojení s jinými významně ovlivnit předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, podléhá hodnocení jeho důsledků na toto území a stav jeho ochrany z uvedených hledisek. To se nevztahuje na plány péče a zásady péče zpracované orgánem ochrany přírody pro toto území a na souhrny doporučených opatření podle § 45c odst. 3 a § 45e odst. 6.

(2) Při hodnocení důsledků koncepcí a záměrů podle odstavce 1 se postupuje

^{19b)} § 3 písm. b) zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

^{19c)} § 3 písm. a) zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

podle zvláštních právních předpisů o posuzování vlivů na životní prostředí,^{19d)} pokud § 45i nebo § 4 odst. 5 nestanoví jiný postup.

§ 45i

(1) Ten, kdo zamýšlí pořídit koncepci nebo uskutečnit záměr uvedený v § 45h odst. 1 (dále jen „předkladatel“), je povinen návrh koncepce nebo záměru předložit orgánu ochrany přírody ke stanovisku, zda může mít samostatně nebo ve spojení s jinými koncepcemi nebo záměry významný vliv na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti. Orgán ochrany přírody vydá odůvodněné stanovisko do 30 dnů ode dne doručení žádosti. V případě politiky územního rozvoje a územně plánovací dokumentace se předkládá návrh

- a) zadání územně plánovací dokumentace,
- b) zadání změny územně plánovací dokumentace,
- c) zprávy o uplatňování územně plánovací dokumentace,
- d) zprávy o plnění politiky územního rozvoje, nebo
- e) obsahu změny politiky územního rozvoje.

(2) Jestliže orgán ochrany přírody svým stanoviskem podle odstavce 1 významný vliv podle § 45h odst. 1 nevyloučí, musí být daná koncepce nebo záměr předmětem posouzení podle tohoto odstavce postupem podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí^{3b)}. Nevyloučí-li výsledek posouzení podle tohoto odstavce významný negativní vliv koncepce nebo záměru na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, musí předkladatel zpracovat varianty řešení, jejichž cílem je významný negativní vliv vyloučit, nebo v případě, že vyloučení není možné, alespoň zmírnit; tyto varianty musí být také předmětem posouzení podle tohoto odstavce postupem podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Politika územního rozvoje a územně plánovací dokumentace se posuzují podle zvláštního právního předpisu¹⁷⁾.

(2) Jestliže orgán ochrany přírody svým stanoviskem podle odstavce 1 významný vliv podle § 45h odst. 1 nevyloučí, musí být daná koncepce nebo záměr předmětem posouzení podle tohoto odstavce postupem podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí^{3b)}. Má-li na základě posouzení podle tohoto odstavce záměr nebo koncepce významný negativní vliv na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, musí předkladatel zpracovat varianty řešení, jejichž cílem je významný negativní vliv vyloučit, nebo v případě, že vyloučení není možné, alespoň zmírnit. Tyto varianty musí být posouzeny podle tohoto odstavce postupem podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Politika územního rozvoje a územně plánovací dokumentace se posuzují postupem podle stavebního zákona.

(3) Orgán, který je příslušný ke schválení koncepce nebo záměru uvedeného v § 45h, jej může schválit, jen pokud na základě stanoviska, případně závěru zjišťovacího řízení, podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí^{3b)} taková koncepce nebo záměr

^{19d)} Zákon č. 244/1992 Sb.
Zákon č. 100/2001 Sb.

¹⁷⁾ Zákon č. 183/2006 Sb.

nebude mít významný negativní vliv na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, anebo za podmínek stanovených v odstavci 4, popřípadě v odstavci 5. Ochrana podle částí druhé, třetí a páté tohoto zákona tím není dotčena.

(4) Pokud posouzení podle odstavce 2 prokáže významný negativní vliv na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti a neexistuje variantní řešení bez významného negativního vlivu, lze schválit jen variantu s nejmenším možným významným negativním vlivem, a to pouze z naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu a až po uložení kompenzačních opatření nezbytných pro zajištění celkové soudržnosti soustavy ptačích oblastí a evropsky významných lokalit podle odstavce 6. Kompenzačními opatřeními pro účely koncepce se rozumí zajištění možnosti nahradit lokalitu dotčenou realizací koncepce v obdobném rozsahu a kvalitě a se stejnou mírou závaznosti a konkrétnosti, jakou má schvalovaná koncepce nebo její jednotlivé části. Kompenzačními opatřeními pro účely záměru se rozumí vytvoření podmínek pro zachování nebo zlepšení záměrem ovlivněných předmětů ochrany ve stejné lokalitě nebo nahrazení lokality jinou lokalitou v obdobném rozsahu a kvalitě a jejich součástí mohou být opatření směřující k nahrazení možných dočasných ztrát na předmětu ochrany.

(5) Jde-li o významný negativní vliv na lokalitu s prioritními typy stanovišť nebo prioritními druhy, lze koncepci nebo záměr schválit jen z důvodů týkajících se veřejného zdraví, veřejné bezpečnosti nebo příznivých důsledků nesporného významu pro životní prostředí. Jiné naléhavé důvody převažujícího veřejného zájmu mohou být důvodem ke schválení jen v souladu se stanoviskem Komise. Ministerstvo životního prostředí v tom případě na základě dožádání příslušného orgánu požádá Komisi o stanovisko; ode dne odeslání podnětu do dne doručení stanoviska lhůty v příslušných řízeních neběží. Dále se postupuje podle odstavce 4 a 6 obdobně.

(6) Kompenzační opatření podle odstavce 4 pro účely koncepce, včetně návrhu opatření k jejich zajištění, stanoví v případě existence naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu podle odstavce 4 nebo důvodů týkajících se veřejného zdraví, veřejné bezpečnosti nebo příznivých důsledků nesporného významu pro životní prostředí podle odstavce 5 orgán ochrany přírody. Tato kompenzační opatření musí být zahrnuta do koncepce před jejím schválením. Kompenzační opatření podle odstavce 4 pro účely záměru, včetně způsobu a doby sledování nezbytných pro vyhodnocení jejich účinnosti, stanoví v případě existence naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu podle odstavce 4 nebo důvodů týkajících se veřejného zdraví, veřejné bezpečnosti nebo příznivých důsledků nesporného významu pro životní prostředí podle odstavce 5 rozhodnutím orgán ochrany přírody na základě podnětu orgánu příslušného ke schválení záměru. Ode dne odeslání podnětu do doby uložení kompenzačních opatření orgánem ochrany přírody lhůty v příslušných řízeních neběží.

(7) Uložená kompenzační opatření musí být zajištěna před realizací záměru. Zajištění kompenzačních opatření potvrdí vyjádřením orgán ochrany přírody, který je stanovil. Uložení kompenzačních opatření je důvodem pro stanovení odkladu vykonatelnosti rozhodnutí, kterým se záměr schvaluje, a to ke dni vydání vyjádření orgánu ochrany přírody, kterým bude zajištění kompenzačních opatření potvrzeno.

(8) O uložení nebo stanovení kompenzačních opatření a způsobu jejich zajištění informuje příslušný orgán ochrany přírody neprodleně Ministerstvo životního prostředí, které informuje Komisi.

(9) Náležitosti posouzení podle odstavce 2 stanoví Ministerstvo životního prostředí vyhláškou.

§ 45j

(1) Posouzení podle § 45i odst. 2 nebo hodnocení podle § 67 mohou provádět pouze fyzické osoby, které jsou držiteli zvláštní autorizace (dále jen "autorizace"). Podmínkou pro udělení autorizace je písemná žádost, bezúhonnost, vysokoškolské vzdělání odpovídajícího zaměření a úspěšné vykonání zkoušky odborné způsobilosti. Autorizaci uděluje, prodlužuje a odnímá Ministerstvo životního prostředí. Autorizace se uděluje na dobu 5 let a lze ji opakovaně prodloužit o dalších 5 let za podmínek stanovených v odstavci 4. Obsah a formu zkoušky a obsah přezkoušení podle odstavce 4, náležitosti přihlášky ke zkoušce odborné způsobilosti a náležitosti žádosti o udělení autorizace nebo její prodloužení stanoví Ministerstvo životního prostředí vyhláškou.

(2) Vysokoškolským vzděláním odpovídajícího zaměření podle odstavce 1 se rozumí vysokoškolské vzdělání získané v magisterském nebo doktorském studijním programu se zaměřením na ekologii a ochranu životního prostředí, botaniku, fytoecologii, zoologii, hydrobiologii nebo biogeografii a ve vztahu k hodnocení podle § 67 rovněž krajinářství a péči o krajinu. Dosažení tohoto vzdělání se prokazuje příslušným dokladem o vysokoškolském vzdělání a údaji o náplni absolvovaného studijního programu nebo obdobného vysokoškolského vzdělání, které bylo získáno studiem na vysoké škole nezařazeným do oblasti vzdělávání.

(3) Držitel autorizace je povinen zpracovávat posouzení podle § 45i odst. 2 nebo hodnocení podle § 67 v plném rozsahu z hlediska posuzovaného dotčení zákonem chráněných zájmů a působících vlivů, odborně a objektivně.

(4) Autorizaci lze prodloužit na základě písemné žádosti podané nejméně 6 měsíců před skončením stávající platnosti autorizace. Ministerstvo do 60 dnů od obdržení žádosti ověří, zda žadatel splňuje podmínky pro udělení autorizace podle odstavce 1, a nařídí přezkoušení odborné způsobilosti žadatele, došlo-li ke změně skutečností rozhodných pro posouzení jeho odborné způsobilosti. Podmínkou pro prodloužení autorizace je splnění podmínek pro udělení autorizace stanovených v odstavci 1, zpracovávání dosavadních hodnocení v souladu s odstavcem 3 a úspěšné vykonání přezkoušení odborné způsobilosti, bylo-li nařízeno. Nesplňuje-li žadatel některou z podmínek stanovených pro prodloužení autorizace, nevyhověl-li při přezkoušení nebo je-li naplněna některá z podmínek pro odnětí autorizace, Ministerstvo životního prostředí žádost o prodloužení autorizace zamítne.

(5) Důvody pro odnětí autorizace jsou:

- a) opakované nebo závažné porušení tohoto zákona nebo dalších právních předpisů souvisejících s výkonem činnosti autorizované osoby,
- b) autorizace byla vydána na podkladě nesprávných údajů,
- c) autorizovaná osoba přestane splňovat některou z podmínek požadovaných k udělení autorizace v odstavci 1, nebo
- d) autorizovaná osoba nezpracovává posouzení v souladu s odstavcem 3, zejména zkreslí výsledky a závěry hodnocení uvedením nepravdivých skutečností, nebo

neuveďte anebo nezohlední skutečnosti rozhodné pro výsledky nebo závěry hodnocení, které v době zpracování posouzení nebo hodnocení prokazatelně nastaly nebo byly známy.

(6) Fyzická osoba, které byla autorizace odňata, může o její udělení znovu požádat nejdříve po uplynutí 5 let ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o odnětí autorizace.

(7) Bezúhonnost podle odstavce 1 se prokazuje výpisem z Rejstříku trestů, ne starším než 3 měsíce. Osoba, která není státním občanem České republiky a nemá na území České republiky povolen trvalý pobyt, dokládá bezúhonnost výpisem z evidence obdobné Rejstříku trestů vydaným státem, jehož je občanem, nebo státem posledního pobytu. Osoba, která je nebo byla státním občanem jiného členského státu Evropské unie nebo má nebo měla adresu bydliště v jiném členském státě Evropské unie, může místo výpisu z evidence obdobné Rejstříku trestů doložit bezúhonnost výpisem z Rejstříku trestů s přílohou obsahující informace, které jsou zapsané v evidenci trestů jiného členského státu Evropské unie. Pro ověření bezúhonnosti je Ministerstvo životního prostředí oprávněno vyžádat si podle jiného právního předpisu výpis z Rejstříku trestů včetně přílohy obsahující cizozemská odsouzení. Žádost o vydání výpisu z Rejstříku trestů a výpis z Rejstříku trestů se předávají v elektronické podobě, a to způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(8) Autorizace zaniká

- a) uplynutím doby, na kterou byla vydána,
- b) doručením oznámení o vzdání se autorizace autorizovanou osobou,
- c) smrtí fyzické osoby, které byla autorizace udělena, nebo jejím prohlášením za mrtvou.

(9) Při posuzování odborné kvalifikace státních příslušníků členských států Evropské unie se postupuje podle jiného právního předpisu^{19e)}. V souladu s jiným právním předpisem^{19g)} se autorizace podle odstavce 1 nevyžaduje u osoby, která je usazena v jiném členském státě Evropské unie a na území České republiky hodlá dočasně nebo ojedinele vykonávat činnosti uvedené v odstavci 1, pokud písemně prokáže, že

- a) je státním příslušníkem členského státu Evropské unie a
- b) je oprávněna k výkonu činností uvedených v odstavci 1 podle právních předpisů jiného členského státu Evropské unie.

(10) O nesplnění požadavků podle odstavce 9 písm. a) a b) vydá Ministerstvo životního prostředí rozhodnutí ve lhůtě 15 dnů ode dne, kdy mu byly předloženy úplné doklady podle odstavce 9 písm. a) a b).

(11) Nebylo-li vydáno rozhodnutí podle odstavce 10, činnosti podle odstavce 1 mohou být vykonávány nejdéle po dobu jednoho roku ode dne následujícího po dni, kdy uplynula lhůta pro vydání tohoto rozhodnutí. Autorizace vzniká též marným uplynutím lhůty a způsobem podle § 28 až 30 zákona o volném pohybu služeb.

(12) Při zpracovávání posouzení podle § 45i odst. 2 nebo hodnocení podle § 67 je osoba podle odstavce 9 povinna postupovat v souladu s odstavcem 3. O nesplnění požadavku podle tohoto odstavce vydá Ministerstvo životního prostředí rozhodnutí.

(13) V případě, že osoba podle odstavce 9 naplňuje některou ze skutečností uvedených v odstavci 5, její oprávnění ke zpracování posouzení podle § 45i odst. 2 nebo hodnocení podle § 67 na území České republiky zaniká. O zániku oprávnění vydá Ministerstvo životního prostředí rozhodnutí.

ČÁST PÁTÁ

Památné stromy, zvláště chráněné druhy rostlin, živočichů a nerostů

HLAVA PRVNÍ

§ 46

Památné stromy a jejich ochranná pásma

(1) Mimořádně významné stromy, ~~jejich skupiny a stromy ve skupinách nebo ve stromořadích~~ lze vyhlásit rozhodnutím orgánu ochrany přírody za památné stromy.

(2) Památné stromy je zakázáno poškozovat, ničit a rušit v přirozeném vývoji; jejich ošetřování je prováděno se souhlasem orgánu, který ochranu vyhlásil.

~~(3) Je-li třeba památné stromy zabezpečit před škodlivými vlivy z okolí, vymezí pro ně orgán ochrany přírody, který je vyhlásil, ochranné pásmo, ve kterém lze stanovené činnosti a zásahy provádět jen s předchozím souhlasem orgánu ochrany přírody. Pokud tak neučiní, má každý strom základní ochranné pásmo ve tvaru kruhu o poloměru desetinasobku průměru kmene měřeného ve výši 130 cm nad zemí. V tomto pásmu není dovolena žádná pro památný strom škodlivá činnost, například výstavba, terénní úpravy, odvodňování, chemizace.~~

(3) Výjimku ze zákazů na ochranu památného stromu může orgán ochrany přírody povolit v případě, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany památného stromu nebo v zájmu ochrany památného stromu. Výjimku lze povolit na žádost toho, kdo zamýšlí uskutečnit škodlivý zásah do ochrany památného stromu. Náleží-li památný strom ke zvláště chráněnému druhu podle § ..., výjimka podle tohoto odstavce se nevydává a ke škodlivému zásahu do ochrany památného stromu postačí výjimka ze zákazů na ochranu zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů podle § 56.

(4) K zabezpečení ochrany památného stromu před škodlivými vlivy z okolí stanoví orgán ochrany přírody v rozhodnutí o vyhlášení památného stromu ochranné pásmo. Ochranným pásmem památného stromu stanoví orgán ochrany přírody zpravidla pozemek ve tvaru kruhu, jehož střed tvoří střed kmene památného stromu a jehož poloměr činí desetinasobek průměru kmene měřeného ve výši 130 cm nad zemí; pro stanovení ochranného pásma jsou rozhodné údaje podle stavu ke dni vydání rozhodnutí o vyhlášení památného stromu a jeho ochranného pásma. Při vyhlášení památných stromů ve skupině a ve stromořadí tvoří ochranné pásmo soubor ochranných pásem stanovených pro jednotlivé památné stromy tvořících skupinu nebo stromořadí. Orgán ochrany přírody je v odůvodněných případech oprávněn vymezit ochranné pásmo památného stromu odchylně. Při vyhlášení památných stromů ve skupině a ve stromořadí tvoří ochranné pásmo soubor ochranných pásem stanovených pro jednotlivé památné stromy tvořících skupinu nebo stromořadí. Jakoukoliv činnost v ochranném pásmu, která by mohla mít na památný strom škodlivý vliv, zejména výstavba, terénní úpravy, odvodňování nebo chemizace, lze provádět jen se souhlasem orgánu ochrany přírody. V rozhodnutí o vyhlášení

památného stromu může orgán ochrany přírody stanovit další činnosti a zásahy, které lze v ochranném pásmu památného stromu provádět jen s předchozím souhlasem orgánu ochrany přírody.

~~(45) Zrušit ochranu památného stromu může orgán ochrany přírody jen z důvodu, pro který lze udělit výjimku dle § 56.~~

(5) Zrušit ochranu památného stromu a jeho ochranné pásmo může orgán ochrany přírody z důvodu, pro který lze povolit výjimku podle odstavce 3, nebo pokud památný strom zanikl anebo byl poškozen do takové míry, že důvod jeho ochrany pominul. Právní mocí rozhodnutí o zrušení vyhlášení památného stromu zaniká rovněž jeho ochranné pásmo. Ruší-li se ochrana památného stromu, který je součástí skupiny nebo stromořadí, právní mocí rozhodnutí o zrušení ochrany památného stromu zaniká pouze ochranné pásmo tohoto jednotlivého stromu; ochrana ostatních památných stromů ve skupině nebo ve stromořadí a jejich ochranných pásech není dotčena.

§ 47

Evidence a označování památných stromů

(1) Památné stromy **a jejich ochranná pásma** jsou evidovány v ústředním seznamu (§ 42 odst. 1 a 2).

(2) Na označení památných stromů se užívá malého státního znaku České republiky. **Označení památného stromu a odstranění označení památného stromu, jehož ochrana byla zrušena, zajistí orgán ochrany přírody, který o jeho vyhlášení nebo zrušení ochrany rozhodl.**

(3) Bližší podmínky o způsobu označení památných stromů v terénu i mapových podkladech **a dalších podkladech pro jejich vyhlášení** stanoví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

§ 48

Zvláště chráněné rostliny a živočichové

(1) Druhy rostlin a živočichů, které jsou ohrožené nebo vzácné, vědecky či kulturně velmi významné, lze vyhlásit za zvláště chráněné.

~~(2) Zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů se dle stupně jejich ohrožení člení na-~~

~~a) kriticky ohrožené,~~

~~b) silně ohrožené,~~

~~c) ohrožené.~~

(2) Zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů se podle rozsahu a způsobu jejich ochrany zařazují do I., II. nebo III. kategorie ochrany. Do I. kategorie ochrany se zařadí zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů, které je s ohledem na míru jejich ohrožení a vzácnost zapotřebí chránit nejpřísněji prostřednictvím ochrany biotopů druhů, místních populací i jednotlivých jedinců. Do II. kategorie se řadí ostatní druhy vyžadující s ohledem na převládající příčiny ohrožení rovněž ochranu jedinců, u nichž

však současně není ohrožení spojeno s běžným hospodařením nebo je pro ně vhodné hospodaření potřebné; do této kategorie se řadí rovněž druhy, u nichž je ochrana jedinců nezbytná s ohledem na požadavky mezinárodních úmluv a právních předpisů Evropské unie a nebyly zařazeny do I. kategorie. Do III. kategorie ochrany se zařadí zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů, které je s ohledem na jejich nároky a způsob ochrany potřebné chránit na úrovni místních populací a prostřednictvím ochrany biotopů druhů.

~~(3) — Seznam a stupeň ohrožení zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů podle odstavců 1 a 2 stanoví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.~~

(3) Seznam zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů a jejich zařazení do kategorie ochrany stanoví Ministerstvo životního prostředí vyhláškou.

~~(4) — Stejně jako zvláště chráněný živočich nebo zvláště chráněná rostlina je chráněn i mrtvý jedinec tohoto druhu, jeho část nebo výrobek z něho, u něhož je patrné z průvodního dokumentu, obalu, značky, etikety nebo z jiných okolností, že je vyroben z částí takového živočicha nebo rostliny.~~

~~(5) — Ministerstvo životního prostředí stanoví prováděcím právním předpisem způsob hodnocení stavu zvláště chráněných druhů a jejich stanovišť včetně evropsky významných druhů z hlediska jejich ochrany.~~

§ 49

Základní podmínky ochrany zvláště chráněných rostlin

~~(1) — Zvláště chráněné rostliny jsou chráněny ve všech svých podzemních a nadzemních částech a všech vývojových stádiích; chráněn je rovněž jejich biotop. Je zakázáno tyto rostliny sbírat, trhat, vykopávat, poškozovat, ničit nebo jinak rušit ve vývoji. Je též zakázáno je držet, pěstovat, dopravovat, prodávat, vyměňovat nebo nabízet za účelem prodeje nebo výměny.~~

~~(2) — Ochrana podle odstavce 1 se na rostliny nevztahuje, pokud~~

- ~~a) — rostou přirozeně uvnitř jiných kultur a jsou-li ničeny, poškozovány nebo rušeny v přirozeném vývoji v souvislosti s běžným obhospodařováním těchto kultur,~~
- ~~b) — jsou pěstovány v kulturách získaných povoleným způsobem,~~
- ~~c) — pocházejí z dovozu a nejsou předmětem ochrany podle mezinárodních úmluv.~~

~~(3) — Za běžné obhospodařování podle odstavce 2 písm. a) se nepovažují zásahy, při kterých může dojít ke změně hydrologických půdních poměrů, půdního povrchu či chemických vlastností prostředí, kromě zásahů při obvyklém hospodaření v lesích podle platného lesního hospodářského plánu.~~

~~(4) — Ustanovení odstavce 2 písm. a) neplatí pro druhy kriticky a silně ohrožené. V případě běžného obhospodařování pozemků s výskytem kriticky nebo silně ohrožených druhů rostlin mohou orgány ochrany přírody s vlastníkem nebo nájemcem pozemků uzavřít dohodu o způsobu hospodaření. Pokud vlastník nebo nájemce pozemku projeví o uzavření dohody písemně zájem, orgán ochrany přírody je s ním povinen ve lhůtě 30 dnů zahájit~~

~~o této dohodě jednání. Orgán ochrany přírody při uzavírání dohody prověří, že neexistuje jiné uspokojivé řešení, je dán některý z důvodů uvedených v § 56 odst. 1 nebo 2 a navrhovaný způsob hospodaření neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu druhu, který je na dané lokalitě předmětem ochrany podle práva Evropských společenství¹⁰⁾, z hlediska ochrany. Tyto skutečnosti musí být v dohodě výslovně uvedeny. Dohoda nahrazuje výjimku podle § 56.~~

~~(5) — Bližší podmínky ochrany zvláště chráněných rostlin stanoví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.~~

~~§ 50~~

~~Základní podmínky ochrany zvláště chráněných živočichů~~

~~(1) — Zvláště chránění živočichové jsou chráněni ve všech svých vývojových stádiích. Chráněna jsou jimi užívaná přirozená i umělá sídla a jejich biotop. Vybrané živočichy, kteří jsou chráněni i uhynulí, stanoví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.~~

~~(2) — Je zakázáno škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů, zejména je chytat, chovat v zajetí, rušit, zraňovat nebo usmrcovat. Není dovoleno sbírat, ničit, poškozovat či přemísťovat jejich vývojová stadia nebo jimi užívaná sídla. Je též zakázáno je držet, chovat, dopravovat, prodávat, vyměňovat, nabízet za účelem prodeje nebo výměny.~~

~~(3) — Ochrana podle tohoto zákona se nevztahuje na případy, kdy je zásah do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů prokazatelně nezbytný v důsledku běžného obhospodařování nemovitostí nebo jiného majetku nebo z důvodů hygienických, ochrany veřejného zdraví a veřejné bezpečnosti anebo leteckého provozu. V těchto případech je ke způsobu a době zásahu nutné předchozí stanovisko orgánu ochrany přírody, pokud nejde o naléhavý zásah z hlediska veřejného zdraví a veřejné bezpečnosti nebo bezpečnosti leteckého provozu. V tomto stanovisku orgán ochrany přírody může uložit náhradní ochranné opatření, například záchranný přenos živočichů.~~

~~(4) — Ustanovení odstavce 3 neplatí pro druhy silně a kriticky ohrožené.~~

~~(5) — Zákaz držení a dopravy se nevztahuje na mrtvé jedince zvláště chráněného druhu živočicha, jeho části nebo výrobku z něho, dovezeného do České republiky, pakliže držitel prokáže zákonný původ jedince v souladu s § 54 odst. 1 tohoto zákona. Tyto zákazy se rovněž nevztahují na mrtvé jedince zvláště chráněného druhu živočicha odebraného z přírody na území České republiky před datem přistoupení k Evropské unii, pakliže držitel prokáže zákonný původ jedince v souladu s právní úpravou platnou v době jeho nabytí.~~

~~(6) — Bližší podmínky ochrany zvláště chráněných živočichů, zejména pokud se jedná o zoologické zahrady, záchranné chovy, péči o zraněné živočichy a oprávnění k preparaci uhynulých živočichů stanoví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.~~

~~(7) — Opatření přijímaná na základě tohoto zákona musí brát v úvahu hospodářské, sociální a kulturní požadavky, regionální a místní zvláštnosti.~~

~~§ 48a~~

Základní ochrana zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů

(1) U všech zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů je chráněn biotop druhu a jejich místní populace, včetně jejího genofondu.

(2) U všech zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů se zakazují činnosti, které by mohly vést ke zničení nebo poškození biotopu druhu, ohrožení anebo zničení jeho místní populace.

(3) Každý je při své činnosti povinen předcházet úhynu zvláště chráněných rostlin a úhynu nebo zraňování zvláště chráněných živočichů a přijímat taková technicky a ekonomicky dostupná opatření, prostředky a postupy, které takovému úhynu a zraňování zabrání. Orgán ochrany přírody může uložit zajištění nebo použití takových opatření, prostředků a postupů, neučiní-li tak povinná osoba sama.

Ochrana zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů v I. a II. kategorii ochrany

§ 49

(1) U všech zvláště chráněných druhů rostlin v I. a II. kategorii ochrany se zakazuje škodlivě zasahovat do jejich přirozeného vývoje, zejména jedince těchto druhů nebo jeho část sbírat, trhat, poškozovat, ničit, držet, pěstovat, přepravovat, prodávat, vyměňovat nebo ho nabízet za účelem prodeje anebo výměny; to neplatí pro jedince pěstovaného v kulturách získaných povoleným způsobem.

(2) U všech zvláště chráněných druhů živočichů v I. a II. kategorii ochrany se zakazuje škodlivě zasahovat do jejich přirozeného vývoje, zejména jedince těchto druhů nebo jeho část sbírat, chytat, rušit, ničit, zraňovat, usmrcovat, držet, chovat, dopravovat, prodávat, vyměňovat nebo ho nabízet za účelem prodeje anebo výměny. Dále se zakazuje poškozovat nebo přemísťovat vývojová stadia jedince zvláště chráněného druhu živočicha v I. a II. kategorii ochrany.

(3) Zákazy podle odstavců 1 a 2 se nevztahují na zásah do přirozeného vývoje jedince zvláště chráněného druhu rostliny nebo živočicha v II. kategorii ochrany, pokud o jejich výskytu, ten kdo zásah provádí, nevěděl a nedochází jím k ohrožení nebo zničení místní populace tohoto druhu nebo poškození anebo zničení biotopu druhu a přitom se jedná o

- a) zásah do přirozeného vývoje jedince zvláště chráněného druhu rostliny nebo živočicha v II. kategorii ochrany vyskytujícího se přirozeně uvnitř lesní nebo zemědělské kultury, pokud ke škodlivému zásahu dochází v souvislosti s běžným obhospodařováním těchto kultur,
- b) zásah do přirozeného vývoje jedince zvláště chráněného druhu živočicha v II. kategorie ochrany způsobený provozem na pozemních komunikacích nebo průchodem volnou krajinou podle § 63.

Zákazy podle odstavců 1 a 2 se nevztahují rovněž na zásahy do přirozeného vývoje jedince zvláště chráněného druhu rostliny v II. kategorii ochrany, která se nevyskytuje jako volně žijící v České republice a není předmětem ochrany podle mezinárodních úmluv.

(4) Za běžné obhospodařování se pro účely odstavce 3 písm. a) nepovažují zásahy, při kterých může dojít ke změně hydrologických půdních poměrů a vodního

režimu území, zejména odvodňováním nebo obnovou odvodnění pozemků, půdního povrchu, chemických vlastností prostředí, zejména použitím chemických látek a prostředků nebo zvyšováním množství živin v prostředí. Za běžné obhospodařování se rovněž nepovažují změny druhu a způsobu využití pozemku, poškozování ekologicky významných prvků ve smyslu zákona o zemědělství a další zásahy, které by mohly vést k ohrožení místní populace druhu a poškození nebo zničení biotopu druhu. Ministerstvo životního prostředí vyhláškou blíže stanoví podmínky běžného hospodaření pro účely tohoto ustanovení a upřesní jakých zásahů a za jakých podmínek se ustanovení týká.

(5) V případě běžného zemědělského a lesní obhospodařování pozemků s výskytem zvláště chráněného druhu rostliny nebo živočicha v I. kategorii ochrany může orgán ochrany přírody uzavřít s vlastníkem nebo nájemcem pozemku dohodu o způsobu hospodaření. Dohoda o způsobu hospodaření nahrazuje výjimku podle § 56 odst. 1 pokud orgán ochrany přírody při uzavírání dohody prověřil, že neexistuje jiné uspokojivé řešení a navrhovaný způsob hospodaření neovlivní dosažení nebo udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany. Pro uzavření dohody o způsobu hospodaření musí být současně dán některý z důvodů podle § 56 odst. 2; tyto skutečnosti musí být v dohodě uvedeny.

V případě pozemků s výskytem zvláště chráněného druhu rostliny nebo živočicha v II. kategorii ochrany se zásahy prováděné ve spolupráci s orgánem ochrany přírody za účelem ochrany přírody považují za běžné obhospodařování podle odstavce 3 písm. a).

§ 49a

(1) Zákazy podle § 49 odst. 1 a 2 se vztahují rovněž na mrtvého jedince zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů v I. a II. kategorii ochrany, jeho část a výrobek, u něhož je z průvodního dokumentu, obalu, značky, etikety nebo jiných okolností patrné, že je vyroben z jedince takového druhu, s výjimkou zákazu držení a dopravy, jedná-li se o

- a) mrtvého jedince, jeho část nebo výrobek z něj dovezené do České republiky, prokáže-li držitel zákonný původ takového jedince, jeho části nebo výrobku z něj podle § 54 odst. 1 a nakládání s tímto jedincem, jeho částí nebo výrobkem z něj je v souladu s účelem dovozu, je-li tento účel v dokumentaci prokazující zákonný původ takového jedince, jeho části nebo výrobku z něj vymezen,
- b) mrtvého jedince odebraného z přírody na území České republiky před datem jejího přistoupení k Evropské unii, jeho část nebo výrobek z něj, prokáže-li držitel zákonný původ takového jedince, jeho části nebo výrobku z něj podle právní úpravy platné v době jeho nabytí.

(2) Držitel mrtvého jedince zvláště chráněného druhu rostliny nebo živočicha v I. nebo II. kategorii ochrany, jeho části nebo výrobku z něj je povinen provést jeho registraci prostřednictvím evidence druhové ochrany do 30 dnů ode dne jeho nabytí. Mrtvý jedinec zvláště chráněného druhu rostliny nebo živočicha v I. nebo II. kategorii ochrany musí být nezaměnitelně a trvale označen nebo musí být jiným způsobem zajištěna jeho nezaměnitelná a trvalá identifikace. Blíže podmínky nezaměnitelného a trvalého označení a jiného způsobu nezaměnitelné a trvalé

identifikace mrtvých jedinců zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů v I. a II. kategorii ochrany stanoví Ministerstvo životního prostředí vyhláškou.

(3) Ministerstvo životního prostředí může pro účely zajištění vědy a výzkumu uzavřít dohodu s právnickou osobou upravující podmínky držby a přepravy mrtvých jedinců zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů nahrazující výjimku ze zákazů na ochranu zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů podle § 56 odst. 1.

(4) Zákazy podle § 49 odst. 1 a 2 se vztahují rovněž na evropsky významné druhy rostlin a živočichů, které se nevyskytují jako volně žijící v České republice, pokud pro ně nebyla vydána výjimka podle jiného právního předpisu upravujícího dovoz a vývoz ohrožených druhů* zákon č. 100/2004 Sb.

§ 50

Ochrana zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů v III. kategorii ochrany

(1) Každý, kdo chytí nebo sebere jedince zvláště chráněného druhu rostliny nebo živočicha v III. kategorii ochrany je povinen zaznamenat datum a místo odchytu, sběru nebo nálezu a jméno osoby, která odchyt, sběr nebo nález učinila, do náleзовé databáze ochrany přírody. Orgán ochrany přírody je oprávněn omezit sběr nebo odchyt jedinců zvláště chráněného druhu rostliny nebo živočicha v III. kategorii ochrany, pokud by mohlo dojít k ohrožení místní populace druhu.

(2) *Zmocnění pro vyhlášku k omezení rozsahu zákazů u zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů v III. kategorii ochrany na výskyt v přirozených nebo přirode blízkých biotopech*

§ 51

Zvláštní ochrana nerostů

(1) Druhy nerostů, které jsou vzácné nebo vědecky či kulturně hodnotné, lze vyhlásit za zvláště chráněné.

(2) Zvláště chráněné nerosty není dovoleno na místě jejich přirozeného výskytu poškozovat či sbírat bez povolení orgánu ochrany přírody.

(3) Seznam zvláště chráněných nerostů podle odstavce 1 a bližší ochranné podmínky stanoví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

§ 52

Záchranné programy zvláště chráněných druhů

~~(1) K ochraně zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů zajišťují všechny orgány ochrany přírody záchranné programy s cílem vytvořit podmínky umožňující takové posílení populací těchto druhů, které by vedlo ke snížení stupně jejich ohrožení. Záchranné programy spočívají v návrhu a uskutečňování zvláštních režimů řízeného vývoje, jakými jsou záchranné chovy, introdukce, reintrodukce, záchranné přenosy a jiné přístupné metody vhodné k dosažení sledovaného cíle.~~

~~(2) Ten, kdo se ujal zvláště chráněného živočicha neschopného v důsledku zranění, nemoci nebo jiných okolností dočasně nebo trvale přežít ve volné přírodě, je povinen jej bezodkladně předat k ošetření do záchranné stanice. Záchranná stanice vede~~

~~evidenci přijatých zvláště chráněných živočichů a záznamy o průběhu jejich ošetření. Termín, místo a způsob vypuštění vyléčeného zvláště chráněného živočicha do volné přírody vždy předem oznámí záchranná stanice příslušnému orgánu ochrany přírody.~~

Nástroje aktivní péče o ohrožené druhy a přírodní biotopy

§ 52

Orgány ochrany přírody pro účely provádění aktivní péče o zvláště chráněné a další vzácné a ohrožené druhy rostlin a živočichů a přírodní biotopy určí prioritu jednotlivých druhů a přírodních biotopů podle míry jejich ohrožení; vycházejí při tom z Červených seznamů ohrožených druhů a přírodních stanovišť (dále jen „Červený seznam“) zpracovaných pro území České republiky Agenturou ochrany přírody a krajiny České republiky podle kritérií stanovených Mezinárodní unií ochrany přírody. Červené seznamy se zveřejňují v informačním systému ochrany přírody.

§ 52a

(1) Za účelem snížení míry ohrožení vybraných zvláště chráněných a dalších vzácných a ohrožených druhů rostlin a živočichů a přírodních biotopů se zpracovávají záchranné programy a regionální akční plány.

(2) Záchranný program představuje souhrn opatření na celostátní úrovni, regionální akční plán představuje souhrn opatření na úrovni jednotlivých orgánů ochrany přírody.

(3) Záchranný program a regionální akční plán zpracovaný pro druh zahrnuje opatření zaměřená na ochranu druhu in situ, doplněná o opatření na ochranu druhu ex situ, kdy základem ochrany druhu in situ je ochrana a péče o biotop daného druhu.

(4) Záchranný program a regionální akční plán zpracovaný pro přírodní biotop zahrnuje opatření zaměřená na ochranu přírodního biotopu in situ, včetně možnosti jeho obnovy.

§ 52b

Za účelem zajištění ochrany a zmírnění střetů mezi hospodářskými zájmy a životními projevy vybraných zvláště chráněných druhů živočichů se zpracovávají programy péče. Program péče představuje souhrn opatření na celostátní úrovni zaměřených na ochranu zvláště chráněného druhu in situ, zejména na ochranu a péči o biotop druhu a opatření přispívajících k odstraňování střetů zájmů a osvětě veřejnosti a cílových částí veřejnosti. Součástí programu péče mohou být také opatření k zefektivnění a koordinaci postupu při řešení střetů a rizik spojených s výskytem zvláště chráněného **druhu včetně uplatnění postupu podle § 56 odst. ... (opatření obecné povahy) .**

§ 52c

(1) Záchranné programy, regionální akční plány a programy péče jsou evidovány v ústředním seznamu a zveřejňovány v informačním systému ochrany přírody. Informace o schválení záchranného programu a programu péče se zveřejňuje ve Věstníku Ministerstva životního prostředí.

(2) Orgány ochrany přírody postupují při výkonu své působnosti tak, aby přispívaly k naplňování záchranných programů, regionálních akčních plánů a programů péče. Orgán ochrany přírody nemůže udělit povolení, souhlas, kladné stanovisko nebo výjimku ze zákazu podle tohoto zákona, které by ztížily nebo znemožnily provádění opatření stanovených ve schváleném záchranném programu, regionálním akčním plánem nebo programu péče.

(3) Vypouštět zvláště chráněné živočichy odchované v lidské péči do přírody a vysévat nebo vysazovat uměle vypěstované^{20a)} zvláště chráněné rostliny mimo kultury a zastavěná území obcí lze pouze se souhlasem orgánu ochrany přírody. Orgán ochrany přírody může souhlas udělit v případě, že nehrozí riziko zhoršení stavu volně žijící nebo planě rostoucí populace druhu a jedná-li se o vypuštění, vysetí nebo vysazení v areálu původního výskytu daného druhu za účelem obnovy jeho populace nebo stabilizace nebo posílení populací stávajících. Vypuštění zvláště chráněného živočicha odchovaného v lidské péči do přírody a vysetí nebo vysazení uměle vypěstované zvláště chráněné rostliny mimo kulturu a zastavěné území obce nesmí být v rozporu se záchranným programem nebo regionálním akčním plánem, jsou-li tyto dokumenty pro příslušný zvláště chráněný druh schváleny. Orgán ochrany přírody souhlas neudělí v případě, kdy by k vypuštění, vysévání nebo vysazování mělo dojít v územním plánu vymezené zastavitelné ploše nebo koridoru pro veřejnou dopravní anebo technickou infrastrukturu, pokud by vypuštění, vysetí nebo vysazení bylo v rozporu s budoucím využitím území a toto budoucí využití území by neumožňovalo dlouhodobé zachování populace tohoto druhu.

§ 53

Vývoz

(1) Vývoz zvláště chráněných nerostů je zakázán. Povolení k vývozu může výjimečně v případech hodných zvláštního zřetele udělit Ministerstvo životního prostředí. Vývoz zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů je upraven zvláštním právním předpisem.^{4a)}

(2) Toto povolení nenahrazuje souhlas podle zvláštních předpisů.²⁰⁾

§ 54

Prokázání původu

(1) Kdo drží, chová, pěstuje, dopravuje, prodává, vyměňuje, nabízí za účelem prodeje nebo výměny nebo zpracovává zvláště chráněnou rostlinu, a zvláště chráněného živočicha, u kterých je tímto zákonem stanoven zákaz takového nakládání, nebo rostlinu a živočicha chráněného podle mezinárodních úmluv nebo podle zvláštního právního předpisu^{4a)} o dovozu a vývozu ohrožených druhů, je povinen na výzvu orgánu ochrany přírody prokázat jejich zákonný původ (povoleným dovozem, ~~povoleným~~ odebráním z přírody nebo sběrem **povoleným v České republice nebo jiném členském státě Evropské unie**, pěstováním v kultuře nebo povoleným odchovem z jedinců s původem prokázaným podle tohoto ustanovení a podobně). Bez tohoto prokázání původu je zakázáno **takovou** zvláště chráněnou rostlinu nebo živočicha nebo rostlinu a živočicha chráněného podle

²⁰⁾ Např. zákon č. 87/1987 Sb.

mezinárodních úmluv nebo podle zvláštního právního předpisu^{4a)} o dovozu a vývozu ohrožených druhů držet, chovat, pěstovat, dopravovat, prodávat, vyměňovat a nabízet za účelem prodeje nebo výměny. U jedinců pravomocně odebraných podle § 89 nebo podle zvláštního právního předpisu^{4a)} o dovozu a vývozu ohrožených druhů se za zákonný původ považuje **pravomocné rozhodnutí o odebrání smlouva o převodu odebrané věci podle § 89 odst. 4.**

(2) Kdo drží, nabízí k prodeji či zpracovává **věc uvedenou rostlinu nebo živočicha uvedené** v odstavci 1, nebo s **ní nimi** jinak nakládá podle odstavce 1, je povinen na vyžádání orgánů ochrany přírody nebo stráže přírody (§ 81) prokázat svoji totožnost.

~~(3) Vypouštět zvláště chráněné živočichy odchované v lidské péči do přírody a vysévat či vysazovat uměle vypěstované^{20a)} zvláště chráněné rostliny mimo kultury a zastavěná území obcí lze pouze se souhlasem orgánu ochrany přírody. Orgán ochrany přírody souhlas udělí v případě, že nehrozí riziko zhoršení stavu volně žijící populace a jedná-li se o vypuštění, vysetí či vysazení v areálu původního výskytu daného druhu za účelem obnovy jeho populace nebo stabilizace či posílení populací stávajících. Orgán ochrany přírody souhlas neudělí v případě, kdy by k vypuštění, vysévání či vysazování mělo dojít na ploše pro umístění vedení dopravní infrastruktury vymezené v územním plánu^{20b)} Zákazy stanovené v § 5a odst. 1 a 2 a v § 50 odst. 2 se po dobu 2 měsíců od vypuštění nevztahují na vybrané zvláště chráněné druhy živočichů. Seznam vybraných zvláště chráněných druhů živočichů stanoví Ministerstvo životního prostředí prováděcím právním předpisem.~~

(43) Orgány ochrany přírody vydávají **rozhodnutí osvědčení** o tom, že se jedná o živočicha odchovaného v lidské péči (dále jen „osvědčení“)^{20c)}. Osvědčení je veřejnou listinou. ~~Na živočicha odchovaného v lidské péči, ke kterému bylo vydáno orgánem ochrany přírody osvědčení, se zákazy stanovené v § 5a odst. 1 a 2 a v § 50 odst. 2 nevztahují. Potvrzení o výjimce ze zákazu obchodních činností vydané pro exemplář živočišného druhu narozený a odchovaný v zajetí v souladu s přímo použitelným předpisem Evropských společenství upravujícím obchodování s ohroženými druhy^{20d)} nahrazuje osvědčení podle tohoto odstavce.~~

(545) O vydání osvědčení může požádat orgán ochrany přírody ten, kdo

- a) odchoval živočicha odchovaného v lidské péči a nezaměnitelně a trvale jej označil značkovací metodou v souladu s přímo použitelným předpisem Evropských společenství upravujícím obchodování s ohroženými druhy^{20e)} (dále jen „nezaměnitelné a trvalé označení“), nebo pokud fyzické vlastnosti exempláře neumožňují označit ho touto metodou, zajistil jiný způsob nezaměnitelné a trvalé identifikace,
- b) získal do držení nezaměnitelně a trvale označeného nebo nezaměnitelně identifikovaného živočicha odchovaného v lidské péči z členského státu Evropských

^{20a)} Čl. 7 odst. 1 písm. c) nařízení Rady (ES) č. 338/97 ze dne 9. prosince 1996 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi.

^{20b)} § 43 zákona č. 183/2006 Sb.

^{20c)} Část čtvrtá správního řádu.

^{20d)} Čl. 8 odst. 3 písm. d) nařízení Rady (ES) č. 338/97.

^{20e)} Čl. 66 nařízení Komise (ES) č. 865/2006.

společenství v souladu s právem tohoto členského státu, nebo

- c) v souladu s předpisy v oblasti obchodování s ohroženými druhy^{1a)} dovezl ze třetí země nezaměnitelně a trvale označeného nebo nezaměnitelně identifikovaného živočicha odchovaného v lidské péči.

~~(656)~~ Žádost o vydání osvědčení podle odstavce 5 písm. a) je třeba podat nejpozději do 30 dnů po narození živočicha odchovaného v lidské péči. Pokud se jedná o živočicha odchovaného v lidské péči dovezeného nebo získaného podle odstavce 5 písm. b) nebo c), musí být žádost podána do 15 dnů ode dne, kdy k dovozu nebo získání došlo. **Zákaz držení uvedený v § 5a odst. 1 písm. e), § 49 odst. 2 a v § 50 odst. 2 se po dobu stanovenou pro podání žádosti o osvědčení v případech podle věty první a druhé a po dobu od podání žádosti do vydání osvědčení na živočicha odchovaného v lidské péči nevztahuje.** Spolu s žádostí o vydání osvědčení musí být předloženy informace o provedeném nezaměnitelném a trvalém označení, popřípadě další údaje upřesňující identifikaci živočicha odchovaného v lidské péči a doklady, osvědčující odchov v lidské péči v souladu s tímto zákonem nebo zákonný způsob nabytí živočicha odchovaného v lidské péči. ~~Zákaz držení uvedený v § 5a odst. 1 písm. e), a v § 50 odst. 2 se po dobu stanovenou pro podání žádosti o osvědčení v případech podle věty první a druhé a po dobu od podání žádosti do vydání osvědčení na živočicha odchovaného v lidské péči nevztahuje.~~ **Nelze-li ve lhůtě podle věty první s ohledem na velikost a další vlastnosti živočicha zajistit nezaměnitelné a trvalé označení nebo jinou nezaměnitelnou identifikaci, žadatel tuto skutečnost uvede a doplní nezbytné údaje nejpozději do tří měsíců. Orgán ochrany přírody může osvědčení vydat až na základě doložených úplných údajů.**

~~(767)~~ Nemá-li orgán ochrany přírody důvodné pochybnosti o zákonném původu jedince, vydá osvědčení pro živočicha odchovaného v lidské péči podle odstavců 5 a 6, a to do 30 dnů ode dne, kdy mu žádost o vydání osvědčení byla doručena. **V případě, že není dostatečně doložen zákonný původ jedince a splněny ostatní podmínky pro vydání osvědčení, orgán ochrany přírody vydá rozhodnutí o tom, že osvědčení nelze vydat.**

(8) Na živočicha odchovaného v lidské péči, ke kterému bylo vydáno orgánem ochrany přírody osvědčení, se zákazy stanovené v § 5a odst. 1 a 2 a § 49 odst. 1 a 2 nevztahují. Potvrzení o výjimce ze zákazu obchodních činností vydané pro jednoznačně identifikovaný nebo nezaměnitelně trvale označený exemplář živočišného druhu narozený a odchovaný v zajetí v souladu s přímo použitelným předpisem Evropských společenství upravujícím obchodování s ohroženými druhy^{20d)} nahrazuje osvědčení podle tohoto odstavce.

(9) V případě změny vlastníka nebo držitele živočicha odchovaného v lidské péči je stávající vlastník nebo držitel povinen novému nabyvateli spolu s živočichem odchovaným v lidské péči předat také osvědčení.

(10) Držitel živočicha odchovaného v lidské péči je povinen zajistit, aby po celou dobu života živočicha bylo zajištěno jeho nezaměnitelné a trvalé označení nebo jiný způsob jeho jednoznačné identifikace v souladu s vydaným osvědčením. Podléhá-li použitý způsob jednoznačné identifikace přirozeným změnám v průběhu času

^{20d)} Čl. 8 odst. 3 písm. d) nařízení Rady (ES) č. 338/97.

v závislosti na tělesných změnách živočicha nebo jiných okolnostech, je držitel živočicha odchovaného v lidské péči povinen provést aktualizaci informací a dokladů nezbytných pro identifikaci živočicha a požádat orgán ochrany přírody o aktualizaci údajů v osvědčení; orgán ochrany přírody je při vydání osvědčení oprávněn v osvědčení vyznačit lhůtu, ve které je držitel živočicha odchovaného v lidské péči nejpozději povinen aktualizaci informací a dokladů provést.

(8711) Úmyslné předložení nesprávných údajů, **nezajištění nezaměnitelného a trvalého označení nebo jiného způsobu jednoznačné identifikace živočicha odchovaného v lidské péči v souladu s vydaným osvědčením, neprovedení aktualizace informací a dokladů nezbytných pro identifikaci živočicha odchovaného v lidské péči,** změna označení živočicha odchovaného v lidské péči nebo přenos označení na jiného jedince je důvodem, aby orgán ochrany přírody ~~zrušil~~ **vydal rozhodnutí o zrušení osvědčení**, a to po celou dobu života takového jedince, pro kterého bylo osvědčení vydáno, nebo jedince, který je jako takový označen. Za změnu značení se pro účely tohoto ustanovení nepovažuje změna provedená z důvodu závažného ohrožení života nebo zdraví živočicha odchovaného v lidské péči, pokud byla s odůvodněním oznámena orgánu ochrany přírody do 3 dnů ode dne, kdy k ní došlo.

~~(9812) V případě změny vlastníka nebo držitele živočicha odchovaného v lidské péči přechází osvědčení současně s živočichem odchovaným v lidské péči na nového vlastníka nebo držitele.~~ V případě úhynu nebo vypuštění živočicha odchovaného v lidské péči do volné přírody je jeho držitel povinen odevzdat osvědčení orgánu ochrany přírody, který jej vydal, a to do 30 pracovních dnů ode dne, kdy tato skutečnost nastala nebo kdy se o ní dozvěděl. Osvědčení pozbývá platnosti dnem, kdy uvedená skutečnost nastala nebo byla zjištěna. **V případě, že se držitel rozhodl uhynulého jedince živočicha nebo jeho část si ponechat i nadále ve svém držení, je nezbytné požádat v uvedené lhůtě o nové osvědčení pro tento účel a k žádosti doložit předchozí osvědčení a uvést údaje o způsobu označení či identifikace mrtvého jedince či jeho části.** V případě ztráty nebo odcizení živočicha odchovaného v lidské péči je jeho držitel povinen tuto skutečnost oznámit orgánu ochrany přírody, který vydal osvědčení, a to do 30 pracovních dnů ode dne, kdy tato skutečnost nastala nebo kdy se o ní dozvěděl. Osvědčení v takovém případě pozbývá platnosti do 1 roku ode dne, kdy ke ztrátě nebo odcizení živočicha odchovaného v lidské péči došlo, pokud nedojde k jeho nálezu; **do 3 měsíců** po uplynutí této lhůty je držitel živočicha odchovaného v lidské péči povinen odevzdat osvědčení orgánu ochrany přírody, který jej vydal.

(4013) Ten, kdo drží živočicha odchovaného v lidské péči, pro kterého bylo vydáno osvědčení, je povinen na ~~požádání~~ **výzvu** orgánu ochrany přírody předložit osvědčení ke kontrole a umožnit prohlídku označení živočicha odchovaného v lidské péči. Je-li důvodná pochybnost o zákonném původu jedince, je jeho vlastník nebo držitel povinen umožnit orgánu ochrany přírody, s poskytnutím aktivní součinnosti, jeho ověření, včetně provedení testu paternity. V případě potvrzení nezákonného původu uhradí náklady na ověření původu vlastník nebo držitel živočicha odchovaného v lidské péči; výši nákladů stanoví rozhodnutím orgán ochrany přírody. V opačném případě uhradí náklady na ověření původu živočicha odchovaného v lidské péči orgán ochrany přírody.

~~(4412)~~ Ministerstvo životního prostředí stanoví prováděcím právním předpisem vzor žádosti o osvědčení, vzor osvědčení, způsoby ověřování původu jedince a podmínky jeho

provádění.

HLAVA DRUHÁ

§ 55

Projednávání záměrů na vyhlášení

~~— (1) — Záměr na vyhlášení památných stromů projedná orgán ochrany přírody s vlastníky těchto stromů a orgány státní správy dotčenými podle zvláštních předpisů²⁴⁾ přiměřeně podle § 40.~~

~~— (2) — Zvláště chráněné druhy rostlin, živočichů a nerostů vyhláší orgán ochrany přírody v dohodě s ministerstvem zemědělství a po projednání s ústředními orgány státní správy dotčenými podle zvláštních předpisů.²⁴⁾~~

~~— (3) — Dotčené orgány státní správy se musí k návrhům a záměrům předloženým dle odstavce 1 vyjádřit do 30 dnů od jejich předložení.~~

§ 55

Záchranné stanice

(1) Záchrannou stanicí lze provozovat pouze na základě rozhodnutí Ministerstva životního prostředí o povolení k provozování záchranné stanice, v rámci něhož se stanoví místo, kde se záchranná stanice nachází, vymezení její územní působnosti a rozsah péče, kterou může záchranná stanice poskytovat s ohledem na její vybavení a odborné zázemí. **Ministerstvo životního prostředí může v rozhodnutí s ohledem na potřebu péče a územní pokrytí omezit rozsah péče, určit specializaci k péči o konkrétní skupinu volně žijících živočichů. Dostatečné zajištění potřeby péče o konkrétní druhy volně žijících živočichů na dotčeném území stávajícími provozovateli záchranné stanice může být důvodem pro nepovolení provozování nové záchranné stanice.** V žádosti o povolení k provozování záchranné stanice musí být navržen rozsah poskytované péče, vymezení územní působnosti a popsáno její personální, organizační a technické zajištění. Ministerstvo životního prostředí si k vydání rozhodnutí vyžádá stanovisko místně příslušného orgánu ochrany zvířat, myslivosti a veterinární správy^{4b)}. Označení „záchranná stanice“ může používat pouze ten, kdo je držitelem platného povolení k provozování stanice podle tohoto ustanovení (dále jen „provozovatel záchranné stanice“). Ministerstvo životního prostředí vede přehled záchranných stanic a zveřejňuje jej způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(2) **Záchranná stanice zajišťuje péči o přijaté živočichy v souladu s bližšími podmínkami stanovenými prováděcím předpisem a podmínkami rozhodnutí podle odst. 14. Pečuje-li záchranná stanice o živočicha, pro kterého byl přijat záchranný program, regionální akční plán nebo program péče, postupuje při poskytování péče takovému živočichovi a při jeho vypuštění v koordinaci s příslušným orgánem ochrany přírody.** Záchranná stanice vede evidenci přijatých živočichů a záznamy o průběhu

²¹⁾ Např. zákon č. 23/1962 Sb., zákon č. 102/1963 Sb., zákon č. 61/1964 Sb., zákon č. 61/1977 Sb., zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využívání nerostného bohatství (horní zákon), ve znění zákona ČNR č. 541/1991 Sb.

^{4b)} Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 449/2001 Sb.
Zákon č. 102/1963 Sb.

jejich ošetření. **Součástí evidence je rovněž datum, místo a způsob vypuštění vyléčeného zvláště chráněného živočicha do volné přírody. Údaje z evidence předávají záchranne stanice každoročně do Informačního systému ochrany přírody ř**

(3) Ministerstvo životního prostředí může z vlastního podnětu, na návrh provozovatele záchranne stanice nebo na návrh orgánu státní správy uvedeného v odstavci 1 změnit nebo zrušit povolení k provozování záchranne stanice, jestliže se změnily nebo zanikly podmínky, za jakých bylo povolení vydáno, **a to jak z hlediska podmínek v záchranne stanici tak potřeb zajištění péče o živočichy v dotčeném území**, nebo jestliže provozovatel záchranne stanice při péči o živočichy závažně nebo opakovaně porušuje ustanovení tohoto zákona o zvláštní ochraně druhů nebo předpisy na ochranu zvířat proti týrání **anebo upravující veterinární péči**. V rozhodnutí o změně nebo zrušení povolení k provozování záchranne stanice Ministerstvo životního prostředí stanoví, je-li to nezbytné, způsob zabezpečení další péče o živočichy chované v záchranne stanici.

(4) **Součástí rozhodnutí o povolení k provozování záchranne stanice nebo o změně tohoto rozhodnutí je rovněž v rozsahu povolené činnosti záchranne stanice rozhodnutí Ministerstva životního prostředí o stanovení odchylného postupu podle § 5b odst. 1 a o povolení výjimky ze zákazů na ochranu zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů podle § 56 odst. 1. Ministerstvo životního prostředí může za účelem zajištění péče o živočichy neschopné dočasně nebo trvale přežít ve volné přírodě a koordinace činnosti záchranne stanic uzavřít s dohodou s právnickou osobou; obsahuje-li dohoda podmínky týkající se odchyty, držení a přepravy živočichů, nahrazuje tato dohoda povolení odchylného postupu při ochraně ptáků podle § 5b odst. 1 a výjimky ze zákazů na ochranu zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů podle § 56 odst. 1.**

(5) Ministerstvo životního prostředí stanoví prováděcím právním předpisem bližší podmínky pro držení živočichů v záchranne stanicích, zejména s ohledem na možnost zapojení těchto živočichů zpět do volně žijících populací a způsob péče o živočichy.

§ 56

Výjimky ze zákazů u ~~památných stromů a~~ zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů

(1) Výjimky ze zákazů ~~u památných stromů a~~ zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů podle ~~§ 46 odst. 2, § 48a, § 49 a 50 v případech, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody, nebo v zájmu ochrany přírody,~~ povoluje na žádost toho, kdo zamýšlí uskutečnit ~~škodlivý zásah, jenž by k porušení zákazů vedl,~~ orgán ochrany přírody. ~~U zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, které jsou předmětem ochrany podle práva Evropských společenství^{47c)}, lze výjimku podle věty první povolit jen tehdy, pokud je dán některý z důvodů uvedených v odstavci 2, neexistuje jiné uspokojivé řešení a povolená činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany.~~ V pochybnostech **o nezbytnosti povolení škodlivosti zamýšleného zásahu** lze požádat o poskytnutí předběžné informace podle správního řádu^{47c)}.

(2) Výjimku ze zákazů u zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů **podle odstavce 1** lze povolit **pouze v jiném veřejném zájmu, pokud tento jiný veřejný zájem**

^{47c)} § 139 správního řádu.

převažuje nad zájmem na ochraně přírody a krajiny, nebo v zájmu ochrany přírody, neexistuje jiné uspokojivé řešení, zamýšlený zásah neovlivní dosažení nebo udržení příznivého stavu druhu z hlediska jeho ochrany a zároveň je zásah povolován

- a) v zájmu ochrany volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a ochrany přírodních stanovišť,
- b) v zájmu prevence závažných škod, zejména na úrodě, dobytku, lesích, rybolovu, vodách a ostatních typech majetku,
- c) v zájmu veřejného zdraví nebo veřejné bezpečnosti nebo, **nejedná-li se o zvláště chráněný druh ptáka**, z jiných naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu, včetně důvodů sociálního a ekonomického charakteru a důvodů s příznivými důsledky nesporného významu pro životní prostředí,
- d) pro účely výzkumu a vzdělávání, ~~opětovného osídlení určitého území populací druhu nebo opětovného vysazení v původním areálu druhu a chovu a pěstování nezbytných pro tyto účely, včetně umělého rozmnožování rostlin,~~
- e) pro účely opětovného osídlení určitého území populací druhu nebo opětovného vysazení v původním areálu druhu a chovu a pěstování nezbytných pro tyto účely, včetně umělého rozmnožování rostlin, nebo**
- ~~ef)) v případě zvláště chráněných druhů ptáků pro odchyt, držení nebo jiné využívání ptáků v malém množství.~~
- f) pro omezené a přísně kontrolované odebrání, držení nebo jiné využívání jedince zvláště chráněného druhu, není-li v rozporu s jinými právními předpisy^{x)}.**

(3) Orgán ochrany přírody v rozhodnutí o výjimce může stanovit povinnost **označení živočicha jedince** zvláště chráněného druhu **jednoznačně identifikovat a označit** nezaměnitelnou a trvalou značkou, **týká-li se výjimka jedince zvláště chráněného druhu živočicha**, a rovněž podmínky pro výkon povolované činnosti.

(4) Orgán ochrany přírody může výjimku, která se týká blíže neurčeného okruhu osob, při splnění podmínek uvedených v ~~odstavcích 1 a 2~~ **odstavci 2** povolit též opatřením obecné povahy.

(5) K zajišťování činností podle odstavce 2 písm. a), d) **a e)** mohou orgány ochrany přírody v zájmu ochrany přírody uzavírat dohody s fyzickými nebo právníckými osobami. Dohodu lze uzavřít jen, pokud neexistuje jiné uspokojivé řešení, navrhovaná činnost neovlivní dosažení nebo udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany a tyto odůvodněné skutečnosti jsou v dohodě výslovně uvedeny. Tato dohoda nahrazuje výjimku podle odstavce 1.

(6) V případě povolení výjimky ze zákazů u zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů platí pro obsah rozhodnutí podle odstavce ~~1 nebo 6~~ **2**, obsah opatření obecné povahy podle odstavce 4 a pro obsah dohody podle odstavce 5 obdobně § 5b odst. 3. Povinnosti uvedené v § 5b odst. 5 platí obdobně pro orgán ochrany přírody při povolování

^{x)} **Např. zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů.**

výjimky ze zákazů u zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů a pro osobu, které byla povolena výjimka ze zákazů u zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů podle odstavce 4 ~~nebo 6~~ 2, která postupuje podle výjimky povolené opatřením obecné povahy podle odstavce 4 nebo se kterou byla uzavřena dohoda podle odstavce 5 nebo podle ~~§ 49 odst. 4~~ § 49 odst. 5. ~~V případě výjimky povolené podle odstavce 6 informuje orgán ochrany přírody Ministerstvo životního prostředí o povolení podle § 5b odst. 5 poté, co od stavebního úřadu obdrží stejnopis písemného vyhotovení rozhodnutí, jehož je povolení výjimky součástí, s vyznačením právní moci.~~

§ 57

Souhlas k některým činnostem týkajícím se zvláště chráněných druhů rostlin, živočichů a nerostů

V bližších ochranných podmínkách zvláště chráněných druhů rostlin či živočichů (§ 50 odst. 5) a nerostů (§ 51 odst. 3) lze vymezit činnosti a zásahy, které jsou vázány na předchozí souhlas orgánů ochrany přírody.

ČÁST ŠESTÁ

Některá omezení vlastnických práv, finanční příspěvky při ochraně přírody, přístup do krajiny, účast veřejnosti a právo na informace v ochraně přírody

HLAVA PRVNÍ

§ 58

Náhrada za ztížení zemědělského nebo lesního hospodaření

(1) Ochrana přírody a krajiny je veřejným zájmem. Každý je povinen při užívání přírody a krajiny strpět omezení vyplývající z tohoto zákona.

(2) Pokud vlastníku zemědělské půdy^{21b)} nebo lesního pozemku^{21c)} nebo rybníka s chovem ryb nebo vodní drůbeže,^{21f)} nebo nájemci, který tyto pozemky oprávněně užívá, vznikne nebo trvá v důsledku omezení vyplývajícího z části třetí až páté tohoto zákona včetně prováděcích právních předpisů nebo rozhodnutí vydaného na jejich základě a nebo z omezení vyplývajícího z opatření v plánech systémů ekologické stability krajiny podle § 4 odst. 1 újma, má nárok na její finanční náhradu. Tento nárok trvá i v případě převodu nebo přechodu vlastnického práva nebo práva nájmu. Nájemce pozemku může nárok uplatnit v případě zachovaného nároku vlastníka pozemku. Finanční náhradu nelze poskytnout současně vlastníkovi a nájemci téhož pozemku. Požádají-li o náhradu včas oba, poskytne se finanční náhrada pouze vlastníkovi pozemku. Nárok na finanční náhradu náleží vlastníku zemědělské půdy nebo lesního pozemku nebo rybníka s chovem ryb nebo vodní drůbeže nebo nájemci, který tyto pozemky oprávněně užívá, též v případě, že mu vznikne nebo trvá újma v důsledku omezení vyplývajícího z rozhodnutí, závazného stanoviska nebo souhlasu vydaného podle tohoto zákona.

^{21b)} Zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů.

^{21c)} Zákon č. 289/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

^{21f)} Zákon č. 334/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 99/2004 Sb.

(3) Finanční náhradu podle odstavce 2 poskytne z prostředků státního rozpočtu příslušný orgán ochrany přírody na základě písemného uplatnění nároku vlastníka zemědělské půdy nebo lesního pozemku nebo rybníka s chovem ryb nebo vodní drůbeže, nebo nájemce uvedeného v odstavci 2, jestliže je nárok na finanční náhradu a její výše prokázán doklady a podklady potřebnými pro posouzení nároku. Finanční náhradu nelze poskytnout současně vlastníkovi a nájemci téhož pozemku. Požadají-li o náhradu včas oba, poskytne se finanční náhrada pouze vlastníkovi pozemku. Nárok na finanční náhradu zaniká, pokud uplatnění nároku nebylo příslušnému orgánu ochrany přírody doručeno do 3 měsíců od skončení kalendářního roku, v němž újma vznikla nebo trvala.

(4) Pokud je vlastníku uvedenému v odstavci 2 nebo nájemci uvedenému v odstavci 2 poskytnut finanční příspěvek za omezení z důvodů ochrany přírody podle § 69 nebo náhrada podle zvláštního právního předpisu,^{21d)} náhrada podle odstavce 2 se o takto poskytnutou částku snižuje. Finanční náhradu nelze poskytnout současně vlastníkovi a nájemci téhož pozemku. Požadají-li o náhradu včas oba, poskytne se finanční náhrada pouze vlastníkovi pozemku.

(5) Ministerstvo životního prostředí společně s Ministerstvem zemědělství stanoví prováděcím právním předpisem podmínky poskytování finanční náhrady, vzor uplatnění nároku, jeho náležitosti a způsob určení výše náhrady v případech, kdy není stanoven zvláštním právním předpisem.^{21e)} Celková výše náhrady podle odstavce 2 nesmí přesáhnout částku, která je rozdílem mezi situací při uplatnění omezení podle odstavce 2 a situací, kdy by tato omezení nebyla uplatněna. Ve smlouvě podle § 39 nebo § 45c lze finanční náhradu upravit odchylně; finanční náhrada však nemůže být vyšší, než umožňuje prováděcí právní předpis.

(6) Náhrada újmy podle odstavce 2 se neposkytne za omezení vyplývající z opatření uložených v důsledku nesplnění povinností stanovených tímto zákonem nebo jeho prováděcími předpisy.

§ 59

Zajištění pozemků k tvorbě systému ekologické stability

(1) K zajištění podmínek pro vytváření systému ekologické stability se v dohodě s vlastníkem pozemku uskuteční opatření, projekty a plány podle § 4 odst. 1.

(2) Vyžaduje-li vytváření systému ekologické stability změnu v užívání pozemku, se kterou jeho vlastník nesouhlasí, nabídne mu pozemkový úřad²²⁾ výměnu jeho pozemku za jiný ve vlastnictví státu v přiměřené výměře a kvalitě, jako je původní pozemek, a to pokud možno v téže obci, ve které se nachází převážná část pozemku původního.

(3) Na pozemky nezbytné k uskutečnění opatření, projektů a plánů tvorby systému ekologické stability podle § 4 odst. 1 se nevztahují ustanovení o ochraně

^{21d)} Například zákon č. 289/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů.

^{21e)} Například vyhláška č. 55/1999 Sb., o způsobu výpočtu výše újmy nebo škody způsobené na lesích.

²²⁾ Zákon ČNR č. 284/1991 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech.

zemědělského půdního fondu.²³⁾

§ 60

Vyvlastnění a obligatorní převod příslušnosti hospodařit s majetkem

(1) Vyvlastnit nemovitost či práva k ní za účelem ochrany přírody a krajiny lze v případech stanovených zvláštním předpisem.²⁴⁾

(2) Při vyvlastňování podle odstavce 1 se postupuje podle zvláštních předpisů o vyvlastnění,²⁵⁾ a to na návrh orgánu ochrany přírody.

(3) Příslušnost hospodařit s majetkem k nemovitosti ve státním vlastnictví může převést orgán ochrany přírody z důvodů a v rozsahu uvedeném v odstavci 1 na sebe. Převod příslušnosti hospodařit s majetkem je bezúplatný; úplatně lze příslušnost hospodařit s majetkem převést pouze v případech, kdy převádějící nabyl nemovitost úplatně.

(4) Podrobnosti postupu při převodech příslušnosti hospodařit s majetkem podle odstavce 3 upraví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

§ 61

Předkupní právo státu a financování výkupu pozemků

(1) Česká republika má předkupní právo k nezastavěným pozemkům ležícím mimo zastavěná území obcí na území národních parků, národních přírodních rezervací, národních přírodních památek a pozemkům souvisejícím s jeskyněmi. Ministerstvo životního prostředí podá neprodleně návrh na zápis předkupního práva do katastru nemovitostí na základě potvrzení o vzniku předkupního práva, které vydá Ministerstvo životního prostředí a ve kterém uvede výčet pozemků označených údaji katastru nemovitostí, ke kterým má Česká republika předkupní právo, podle jednotlivých katastrálních území a důvod vzniku předkupního práva. Vlastníci těchto pozemků jsou povinni v případě jejich zamýšleného prodeje přednostně nabídnout tyto pozemky ke koupi orgánu ochrany přírody, a to i v případě, že se tyto pozemky nacházejí v předmětných územích jen zčásti. Pokud orgán ochrany přírody neprojeví o tyto pozemky do 60 dnů od doručení nabídky pozemku ke koupi písemný zájem, mohou vlastníci zamýšlený prodej uskutečnit.

(2) V případě, že o pozemky uvedené v odstavci 1 projeví stát prostřednictvím Ministerstva životního prostředí písemně ve lhůtě uvedené v odstavci 1 zájem, bude smlouvu za Českou republiku uzavírat Agentura nebo správa národního parku, které budou podle své územní působnosti uvedené v § 78 odst. 1 a 2 s tímto majetkem státu příslušné hospodařit.

(3) K zajištění výkupu pozemků zvláště chráněných území či významných krajinných prvků do vlastnictví státu lze poskytnout příspěvek ze Státního fondu životního prostředí České republiky.⁷⁾

(4) Jeskyně nejsou součástí pozemku a nejsou předmětem vlastnictví.

§ 61a

²³⁾ Zákon č. 53/1966 Sb.

²⁴⁾ § 108 odst. 2 zákona č. 50/1976 Sb.

²⁵⁾ § 109 až 116 zákona č. 50/1976 Sb.

Organizační složka státu může přenechat pozemek sloužící k zajištění cílů ochrany přírody a krajiny do dlouhodobého užívání právnické osobě, která se nezabývá podnikáním a jejímž hlavním posláním je ochrana přírody a krajiny. Lesní pozemky^{21c)} může takto přenechat pouze po dohodě s Ministerstvem zemědělství, nejde-li o pozemky na území národních parků nebo jejich ochranných pásem, kde je může přenechat pouze po dohodě s Ministerstvem životního prostředí. Ustanovení zvláštního právního předpisu^{21c)} o vydávání předběžného souhlasu k nakládání s lesy ve vlastnictví státu tím nejsou dotčena. Ustanovení zvláštního právního předpisu^{25a)} omezující dobu užívání se na tyto případy nepoužije.

§ 62

Vstup na pozemky

(1) Pracovníci všech orgánů ochrany přírody, kteří se při výkonu své pracovní činnosti prokáží služebním průkazem, mají právo vstupovat v nezbytných případech na cizí pozemky při plnění úkolů vyplývajících z tohoto zákona a dalších předpisů na úseku ochrany přírody a krajiny. Mohou přitom provádět potřebná měření, sledování, dokumentaci a požadovat informace nezbytné ke zjištění stavu přírodního prostředí. Při výkonu této činnosti jsou pracovníci orgánu ochrany přírody povinni co nejvíce šetřit vstupem dotčené pozemky, jakož i všechna práva vlastníka.

(2) Za škody způsobené pracovníky orgánů ochrany přírody při výkonu jejich činnosti podle odstavce 1 odpovídá stát. Této odpovědnosti se nemůže zprostit.

(3) Vstup do prostorů a objektů užívaných ozbrojenými silami a ozbrojenými sbory se řídí zvláštními předpisy.²⁶⁾

§ 63

Přístup do krajiny

(1) Veřejně přístupné účelové komunikace,²⁷⁾ stezky a pěšiny mimo zastavěné území není dovoleno zřizovat nebo rušit bez souhlasu příslušného orgánu ochrany přírody. Obce vedou přehled o veřejně přístupných účelových komunikacích, stezkách a pěšinách v obvodu své územní působnosti.

(2) Každý má právo na volný průchod přes pozemky ve vlastnictví či nájmu státu, obce nebo jiné právnické osoby, pokud tím nezpůsobí škodu na majetku či zdraví jiné osoby a nezasahuje-li do práv na ochranu osobnosti²⁸⁾ či sousedských práv.²⁹⁾ Je přitom povinen respektovat jiné oprávněné zájmy vlastníka či nájemce pozemku a obecně závazné právní předpisy.³⁰⁾

^{25a)} § 27 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů.

²⁶⁾ Zákon č. 169/1949 Sb., o vojenských újezdech.

Zákon č. 102/1971 Sb., o ochraně státního tajemství, ve znění pozdějších předpisů.

²⁷⁾ Zákon č. 135/1961 Sb., o pozemních komunikacích (silniční zákon), ve znění zákona č. 27/1984 Sb. (úplné znění č. 55/1984 Sb.).

²⁸⁾ Ústavní zákon č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD.

²⁹⁾ § 127a občanského zákoníku.

³⁰⁾ Např. zákon č. 135/1961 Sb., vyhláška č. 99/1989 Sb., ve znění vyhlášky č. 24/1990 Sb., o pravidlech provozu na pozemních komunikacích (pravidla silničního provozu).

(3) Práva podle odstavce 2 se nevztahují na zastavěné či stavební pozemky, dvory, zahrady, sady, vinice, chmelnice a pozemky určené k faremním chovům zvířat. Orná půda, louky a pastviny jsou z oprávnění vyloučeny v době, kdy může dojít k poškození porostů či půdy nebo při pastvě dobytka. Zvláštní předpisy nebo tento zákon mohou oprávnění podle odstavce 2 omezit nebo upravit odchylně.³¹⁾

(4) Při oplocování či ohrazování pozemků, které nejsou vyloučeny z práva volného průchodu podle odstavce 3, musí vlastník či nájemce zajistit technickými nebo jinými opatřeními možnost jejich volného průchodu na vhodném místě pozemku.

(5) Každý je povinen při pohybu na cizích pozemcích včetně pohybu na pozemních komunikacích, stezkách a pěšinách, vyznačených cyklostezkách, odpočinkových místech, tábořištích a v altáncích mimo zastavěná území obcí dbát své osobní bezpečnosti nebo bezpečnosti osob svěřených a přizpůsobit své jednání stavu přírodního prostředí na těchto pozemcích a nebezpečím v přírodě obvyklým. Vlastníci pozemků neodpovídají za škody na majetku, zdraví nebo životě, vzniklé jiným osobám působením přírodních sil nebo vlastním zaviněním těchto osob.

§ 64

Omezení vstupu z důvodu ochrany přírody

Hrozí-li poškozování území v národních parcích, národních přírodních rezervacích, národních přírodních památkách a v první zóně chráněných krajinných oblastí nebo poškozování jeskyně, zejména nadměrnou návštěvností, může orgán ochrany přírody po projednání s dotčenými obcemi opatřením obecné povahy omezit nebo zakázat přístup veřejnosti do těchto území nebo jejich částí. Zákaz či omezení vstupu musí být řádně vyznačeny na všech přístupových cestách a vhodným způsobem i na jiných místech v terénu.

§ 65

Dotčení zájmů ochrany přírody

Orgán státní správy vydávající rozhodnutí podle zvláštních předpisů,³²⁾ jimiž mohou být dotčeny zájmy chráněné tímto zákonem, tak činí jen po dohodě s orgánem ochrany přírody, není-li v zákoně předepsán jiný postup.

§ 66

Omezení a zákaz činnosti

(1) Orgán ochrany přírody je oprávněn stanovit fyzickým a právnickým osobám podmínky pro výkon činnosti, která by mohla způsobit nedovolenou změnu obecně nebo zvláště chráněných částí přírody, popřípadě takovou činnost zakázat.

(2) Ustanovení odstavce 1 nelze uplatnit v případě již vydaného platného pravomocného rozhodnutí.

(3) Orgán ochrany přírody může ve zvláště chráněném území, s výjimkou národních parků, v ochranném pásmu zvláště chráněného území, evropsky významné

³¹⁾ Např. § 16 zákona ČNR č. 96/1977 Sb., vyhláška č.99/1989 Sb.

³²⁾ Např. zákon č. 61/1977 Sb., zákon č. 138/1973 Sb., zákon č. 50/1976 Sb.

lokalitě nebo ptačí oblasti nebo v jejich částech rozhodnutím nebo opatřením obecné povahy omezit nebo zakázat provádění ohňostrojů nebo používání zábavní pyrotechniky z důvodů umožnění nerušeného vývoje ekosystémů nebo jejich složek anebo **biotopů**, které jsou citlivé a zranitelné působením rušivých vlivů spojených s těmito činnostmi.

HLAVA DRUHÁ

§ 67

Povinnosti investorů

(1) Ten, kdo v rámci výstavby nebo jiného užívání krajiny zamýšlí uskutečnit závažné zásahy, které by se mohly dotknout zájmů chráněných podle částí druhé, třetí a páté tohoto zákona (dále jen "investor"), je povinen předem zajistit na svůj náklad provedení hodnocení vlivu zamýšleného zásahu na tyto chráněné zájmy³³⁾. V případě pochybností o závažnosti zásahu a jeho rozsahu z hlediska zájmů chráněných tímto zákonem může ten, kdo jej zamýšlí uskutečnit, požádat o stanovisko příslušný orgán ochrany přírody. Orgán ochrany přírody vydá odůvodněné stanovisko k závažnosti zásahu a rozsahu dotčených zájmů chráněných tímto zákonem do 30 dnů ode dne doručení žádosti. Součástí hodnocení podle věty první je návrh opatření k vyloučení nebo alespoň zmírnění negativního vlivu na obecně nebo zvláště chráněné části přírody, nebo návrh náhradních opatření. Náležitosti hodnocení stanoví Ministerstvo životního prostředí vyhláškou.

(2) Hodnocení podle odstavce 1 se použije jako součást posouzení vlivů na životní prostředí podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, pokud splňuje zároveň požadavky tohoto zákona.

(3) Hodnocení podle odstavce 1 je součástí žádosti o vydání povolení, souhlasu či závazného stanoviska podle tohoto zákona. Hodnocení investor předloží také v elektronické podobě.

(4) Vyplyne-li z tohoto zákona, z jiných právních předpisů nebo z výsledku hodnocení podle odstavce 1 potřeba zajištění přiměřených opatření k vyloučení nebo zmírnění negativních vlivů zamýšleného zásahu nebo náhradních opatření, je investor povinen tato opatření realizovat na svůj náklad. Rozsah a nezbytnost těchto opatření stanoví orgán ochrany přírody v rozhodnutí nebo závazném stanovisku vydávaném podle tohoto zákona.

§ 68

Opatření ke zlepšování přírodního prostředí

(1) Vlastníci a nájemci pozemků zlepšují podle svých možností stav dochovaného přírodního a krajinného prostředí za účelem zachování druhového bohatství přírody a udržení systému ekologické stability.

(2) K provádění péče o pozemky z důvodů ochrany přírody mohou uzavírat orgány ochrany přírody či obce s vlastníky či nájemci pozemků písemné dohody. Písemnou dohodou lze upravit rovněž způsob hospodaření ve zvláště chráněných územích a ptačích oblastech.

³³⁾ Zákon č. 17/1992 Sb.

(3) Orgány ochrany přírody jsou oprávněny provádět samy či prostřednictvím jiného zásahy ke zlepšení přírodního a krajinného prostředí podle odstavce 1, neučiní-li tak k výzvě orgánu ochrany přírody vlastník či nájemce pozemku sám, zejména pokud jde o ochranu zvláště chráněných částí přírody a významných krajinných prvků.

(4) Vlastníci a nájemci dotčených pozemků jsou povinni strpět provádění zásahů podle odstavce 3 a umožnit osobám, které je zajišťují, vstup na pozemky. Orgán ochrany přírody je povinen předem vyrozumět vlastníky či nájemce o rozsahu a době zásahu. Za případné škody vzniklé vlastníkům či nájemcům pozemků v souvislosti s těmito zásahy odpovídá orgán ochrany přírody, který zásahy nařídil. Tím není dotčena odpovědnost osob provádějících tyto zásahy.

§ 69

Finanční příspěvek

(1) K uskutečnění záměrů uvedených v § 68 odst. 2 lze poskytnout finanční příspěvek vlastníkům nebo nájemcům dotčených pozemků za předpokladu, že se tito zdrží určité činnosti nebo provedou dohodnuté práce v zájmu zlepšení přírodního prostředí.

(2) Finanční příspěvek lze též poskytnout osobě, která provede náhradní ochranné opatření podle § 49 či 50.

(3) Příspěvek podle odstavce 1 může poskytnout na základě písemné dohody orgán ochrany přírody nebo obec. Bližší podrobnosti o podmínkách poskytování příspěvku i náležitosti dohody o jeho poskytování stanoví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(4) Příspěvek podle odstavce 1 lze poskytovat i ze Státního fondu životního prostředí České republiky.⁷⁾

HLAVA TŘETÍ

§ 70

Účast občanů

(1) Ochrana přírody podle tohoto zákona se uskutečňuje za přímé účasti občanů, prostřednictvím jejich občanských sdružení³⁴⁾ a dobrovolných sborů či aktivů.

(2) Občanské sdružení nebo jeho organizační jednotka, jehož hlavním posláním podle stanov je ochrana přírody a krajiny (dále jen "občanské sdružení"), je oprávněno, pokud má právní subjektivitu, požadovat u příslušných orgánů státní správy, aby bylo předem informováno o všech zamýšlených zásazích a zahajovaných správních řízeních, při nichž mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny chráněné podle tohoto zákona, s výjimkou řízení navazujících na posuzování vlivů na životní prostředí podle § 3 písm. g) zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Tato žádost je platná jeden rok ode dne jejího podání, lze ji podávat opakovaně. Musí být věcně a místně specifikována.

(3) Občanské sdružení je oprávněno za podmínek a v případech podle odstavce 2 účastnit se řízení podle tohoto zákona nebo řízení podle jiného právního předpisu, pokud se v něm rozhoduje na základě jednotného environmentálního stanoviska vydávaného

namísto povolení kácení dřevin podle § 8 odst. 1 nebo výjimky ze zákazů u památných stromů a zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů podle § 56 odst. 1, pokud oznámí svou účast písemně do osmi dnů ode dne, kdy mu bylo příslušným správním orgánem zahájení řízení oznámeno; v tomto případě má postavení účastníka řízení.³⁵⁾ Dnem sdělení informace o zahájení řízení se rozumí den doručení jejího písemného vyhotovení nebo první den jejího zveřejnění na úřední desce správního orgánu a současně způsobem umožňujícím dálkový přístup.

§ 71

Účast obcí

(1) Obce se prostřednictvím svých orgánů zapojují do ochrany přírody a krajiny ve svých územních obvodech. Vyjadřují se zejména k vyhlásování a rušení zvláště chráněných území, památných stromů a jejich ochranných pásem.

(2) Orgány státní ochrany přírody jsou povinny spolupracovat s obcemi, předkládat jim požadované podklady a informace, poskytovat potřebná vysvětlení k zásahům do přírody i způsobům její ochrany, zejména pokud takové zásahy mohou nepříznivě ovlivnit prostředí v obci nebo omezit výkon práv jejích obyvatel.

(3) Obce jsou ve svém územním obvodu účastníkem řízení podle tohoto zákona, pokud v téže věci nerozhodují jako orgány ochrany přírody.

(4) Obce ve svém územním obvodu mají při projednávání návrhu opatření obecné povahy podle části třetí tohoto zákona postavení dotčeného orgánu podle správního řádu.

(5) Obce dále v samostatné působnosti ve svém územním obvodu vedou

- a) přehled pozemků vhodných k náhradní výsadbě podle § 9 odst. 2,
- b) přehled o veřejně přístupných účelových komunikacích, stezkách a pěšinách podle § 63 odst. 1.

§ 72

Právo na informace v ochraně přírody a krajiny

Orgány, které vykonávají státní správu v ochraně přírody podle tohoto zákona a prováděcích předpisů, jsou povinny v rozsahu své působnosti vést přehled informací, který obsahuje zejména

- a) normativní správní akty v ochraně přírody,
- b) návrhy na zahájení správního řízení,
- c) vydaná rozhodnutí včetně rozhodnutí v odvolacím nebo přezkumném řízení,
- d) všechny písemné a jiné podklady pro vydaná rozhodnutí, zejména zápisy, protokoly, svědecké výpovědi, písemné důkazy, odborné posudky,

³⁴⁾ § 2 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů.

³⁵⁾ § 14 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád).

- e) návrhy na vyhlášení části přírody za zvláště chráněnou a vyjádření vlastníků či nájemců pozemků k tomuto záměru (§ 40 a 55),
- f) jiné důležité informace, které se vztahují k výkonu a řízení ochrany přírody známé příslušnému orgánu, zejména údaje o stavu a vývoji přírodního prostředí.

Evidence chráněných území v základním registru územní identifikace, adres a nemovitostí

§ 72a

(1) Účelovými územními prvky, o nichž se vedou údaje v základním registru územní identifikace, adres a nemovitostí (dále jen "registr územní identifikace"), jsou

- a) zvláště chráněná území,
- b) zóny ochrany přírody národních parků,
- c) zóny odstupňované ochrany přírody chráněných krajinných oblastí,
- d) klidová území národních parků,
- e) ochranná pásma zvláště chráněných území,
- f) evropsky významné lokality,
- g) ptačí oblasti,
- h) památné stromy,
- i) ochranná pásma památných stromů,
- j) smluvně chráněná území,
- k) smluvně chráněné památné stromy.

(2) Editorem údajů o účelových územních prvcích uvedených v odstavci 1 je Agentura.

§ 72b

(1) O zvláště chráněném území se v registru územní identifikace vedou

- a) identifikační údaje, kterými jsou
 1. kód, který je zvláště chráněnému území přiřazen v registru územní identifikace,
 2. název a evidenční číslo zvláště chráněného území, pod kterým je vedeno v ústředním seznamu,
- b) lokalizační údaje, kterými jsou hranice a definiční bod zvláště chráněného území,
- c) údaje o vazbách na ostatní územní prvky,
- d) údaje o právním předpisu, kterým bylo zvláště chráněné území vyhlášeno.

(2) O zónách ochrany přírody národního parku se v registru územní identifikace vedou

- a) identifikační údaje, kterými jsou
 - 1. kód, který je zónám ochrany přírody národního parku přiřazen v registru územní identifikace,
 - 2. název a evidenční číslo národního parku, o jehož zóny ochrany se jedná, pod kterým je tento národní park veden v ústředním seznamu,
- b) lokalizační údaje, kterými jsou hranice a definiční bod zón ochrany přírody národního parku,
- c) údaje o vazbách na ostatní územní prvky,
- d) údaje o právním předpisu, kterým byly zóny ochrany přírody národního parku vyhlášeny.

(3) O zónách odstupňované ochrany přírody chráněné krajinné oblasti se v registru územní identifikace vedou

- a) identifikační údaje, kterými jsou
 - 1. kód, který je zónám odstupňované ochrany přírody chráněné krajinné oblasti přiřazen v registru územní identifikace,
 - 2. název a evidenční číslo chráněné krajinné oblasti, o jejíž zóny odstupňované ochrany se jedná, pod kterým je tato chráněná krajinná oblast vedena v ústředním seznamu,
- b) lokalizační údaje, kterými jsou hranice a definiční bod zón odstupňované ochrany přírody chráněné krajinné oblasti,
- c) údaje o vazbách na ostatní územní prvky,
- d) údaje o právním předpisu, kterým byly zóny odstupňované ochrany přírody chráněné krajinné oblasti vyhlášeny.

(4) O klidovém území národního parku se v registru územní identifikace vedou

- a) identifikační údaje, kterými jsou
 - 1. kód, který je klidovému území národního parku přiřazen v registru územní identifikace,
 - 2. název a evidenční číslo národního parku, o jehož klidové území se jedná, pod kterým je tento národní park veden v ústředním seznamu,
- b) lokalizační údaje, kterými jsou hranice a definiční bod klidového území národního parku,
- c) údaje o vazbách na ostatní územní prvky,
- d) údaje o opatření obecné povahy, kterým bylo klidové území národního parku vyhlášeno.

(5) O ochranném pásmu zvláště chráněného území se v registru územní identifikace vedou

- a) identifikační údaje, kterými jsou
 - 1. kód, který je ochrannému pásmu zvláště chráněného území přiřazen v registru územní identifikace,
 - 2. název a evidenční číslo zvláště chráněného území, o jehož ochranné pásmo se jedná, pod kterým je toto zvláště chráněné území vedeno v ústředním seznamu,
- b) lokalizační údaje, kterými jsou hranice a definiční bod ochranného pásma zvláště chráněného území,
- c) údaje o vazbách na ostatní územní prvky,
- d) údaje o právním předpisu, kterým bylo ochranné pásmo zvláště chráněného území vyhlášeno.

(6) O evropsky významné lokalitě se v registru územní identifikace vedou

- a) identifikační údaje, kterými jsou
 - 1. kód, který je evropsky významné lokalitě přiřazen v registru územní identifikace,
 - 2. název a evidenční číslo evropsky významné lokality, pod kterým je vedena v ústředním seznamu,
- b) lokalizační údaje, kterými jsou hranice a definiční bod evropsky významné lokality,
- c) údaje o vazbách na ostatní územní prvky,
- d) údaje o právním předpisu, kterým byla evropsky významná lokalita vyhlášena.

(7) O ptačí oblasti se v registru územní identifikace vedou

- a) identifikační údaje, kterými jsou
 - 1. kód, který je ptačí oblasti přiřazen v registru územní identifikace,
 - 2. název a evidenční číslo ptačí oblasti, pod kterým je vedena v ústředním seznamu,
- b) lokalizační údaje, kterými jsou hranice a definiční bod ptačí oblasti,
- c) údaje o vazbách na ostatní územní prvky,
- d) údaje o právním předpisu, kterým byla ptačí oblast vyhlášena.

(8) O památném stromu se v registru územní identifikace vedou

- a) identifikační údaje, kterými jsou
 - 1. kód, který je památnému stromu přiřazen v registru územní identifikace,
 - 2. název a evidenční číslo památného stromu, pod kterým je veden v ústředním seznamu,
- b) lokalizační údaj, kterým je definiční bod památného stromu,

- c) údaje o vazbách na ostatní územní prvky,
- d) údaje o rozhodnutí o vyhlášení památného stromu.

(9) O ochranném pásmu památného stromu se v registru územní identifikace vedou

- a) identifikační údaje, kterými jsou
 1. kód, který je ochrannému pásmu památného stromu přiřazen v registru územní identifikace,
 2. název a evidenční číslo památného stromu, o jehož ochranné pásmo se jedná, pod kterým je tento památný strom veden v ústředním seznamu,
- b) lokalizační údaje, kterými jsou hranice a definiční bod ochranného pásma památného stromu,
- c) údaje o vazbách na ostatní územní prvky,
- d) údaje o rozhodnutí o vyhlášení ochranného pásma památného stromu.

(10) O smluvně chráněném území se v registru územní identifikace vedou

- a) identifikační údaje, kterými jsou
 1. kód, který je smluvně chráněnému území přiřazen v registru územní identifikace,
 2. název a evidenční číslo smluvně chráněného území, pod kterým je vedeno v ústředním seznamu,
- b) lokalizační údaje, kterými jsou hranice a definiční bod smluvně chráněného území,
- c) údaje o vazbách na ostatní územní prvky,
- d) údaje o smlouvě, kterou byla ochrana tohoto území zřízena.

(11) O smluvně chráněném památném stromu se v registru územní identifikace vedou

- a) identifikační údaje, kterými jsou
 1. kód, který je smluvně chráněnému památnému stromu přiřazen v registru územní identifikace,
 2. název a evidenční číslo smluvně chráněného památného stromu, pod kterým je veden v ústředním seznamu,
- b) lokalizační údaj, kterým je definiční bod smluvně chráněného památného stromu,
- c) údaje o vazbách na ostatní územní prvky,
- d) údaje o smlouvě, kterou byla ochrana památného stromu zřízena.

§ 72c

(1) Orgány ochrany přírody předávají dokumentaci o účelových územních prvcích

uvedených v § 72a odst. 1 Agentuře. Zjistí-li Agentura, že předaná dokumentace obsahuje chybné technické údaje, které neumožňují provedení evidence v registru územní identifikace, vyzve příslušný orgán ochrany přírody, aby do 30 dnů zjednal nápravu. Do doby zjednání nápravy nelze evidenci provést.

(2) O údajích ústředního seznamu o vzniku a poloze účelových územních prvků uvedených v § 72a odst. 1 se má za to, že jsou zapsány v souladu se skutečným právním stavem a že jsou úplné.

§ 72d

Informační systém ochrany přírody

(1) Zřizuje se informační systém ochrany přírody. Informační systém ochrany přírody je informačním systémem veřejné správy. Správcem a provozovatelem informačního systému ochrany přírody je Agentura.

(2) Informační systém ochrany přírody je jednotný celostátní informační systém určený ke zpracování údajů o ochraně přírody a krajiny vedený především za účelem

- a) podpory výkonu státní správy,
- b) podávání zpráv a informací vyžadovaných právními předpisy Evropské unie Komisi,
- c) tvorby politik v oblasti ochrany přírody a krajiny,
- d) poskytování údajů o území pořizovatelům územně analytických podkladů,
- e) poskytování informací v oblasti ochrany přírody a krajiny,
- f) podpory vědy a výzkumu,
- g) podpory péče o přírodu a krajinu.

(3) Součástí informačního systému ochrany přírody jsou

- a) nálezová databáze ochrany přírody, která slouží k ukládání dat a publikaci výsledků o rozšíření a stavu druhů, zejména zvláště chráněných, invazních nepůvodních a evropsky významných druhů a přírodních stanovišť,

~~b) evidence druhové ochrany, jejímž prostřednictvím orgány ochrany přírody plní informační povinnosti podle § 5b odst. 5 a § 56 odst. 6, zajišťují evidenci osvědčení podle § 54 odst. 4 a vedou informace stanovené čl. 23 nařízení Rady (ES) č. 708/2007 a čl. 24 odst. 1 písm. f) a h) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014; prostřednictvím evidence druhové ochrany rovněž vlastník nebo držitel jedince invazního nepůvodního druhu živočicha na unijním seznamu provádí jeho registraci podle § 13j odst. 2,~~

b) evidence druhové ochrany, jejímž prostřednictvím

1. orgány ochrany přírody plní informační povinnosti podle § 5b odst. 5 a § 56 odst. 6, zajišťují evidenci osvědčení podle § 54 odst. 4 a vedou informace stanovené čl. 23 nařízení Rady (ES) č. 708/2007 a čl. 24 odst. 1 písm. f) a h) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014,

2. vlastník nebo držitel jedince invazního nepůvodního druhu živočicha na unijním

seznamu provádí jeho registraci podle § 13j odst. 2,

3. vlastník nebo držitel mrtvého jedince zvláště chráněného živočicha v I. nebo II. stupni ochrany, jeho části nebo výrobku z něj provádí jeho registraci podle § 49 odst. 4 nebo § 49a odst. 1,

4. ten, kdo chytí nebo sebere jedince zvláště chráněného druhu rostliny nebo živočicha v III. kategorii ochrany, ohlašuje tento zásah podle § 50 odst. 1.

- c) ústřední seznam, který slouží k evidenci údajů stanovených v § 42 a, 47 a 52,
- d) jednotná evidence speleologických objektů, která slouží k evidenci krasových a pseudokrasových jevů na území České republiky a shromažďuje základní, polohové, měřické a popisné údaje o jednotlivých lokalitách, dokumentaci, přehled o významu lokalit, jejich využití a stavu, možnosti ohrožení a výsledky výzkumu a průzkumu lokalit,
- e) evidence opatření péče o přírodu a krajinu, která slouží k evidenci opatření ke zlepšení stavu přírody a krajiny realizovaných z veřejných finančních zdrojů a jako podklad pro jejich plánování a vedení informací podle čl. 24 odst. 1 písm. d), e), g) a i) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014.

§ 73

Věda a výzkum

(1) Při ochraně přírody a krajiny, zejména při vyhlásování a ochraně zvláště chráněných částí přírody, popřípadě při upuštění od jejich ochrany, v přípravě plánu péče o vybraná zvláště chráněná území spolupracují orgány ochrany přírody s odborně kvalifikovanými právníky a fyzickými osobami.

(2) Odborné expertízy v ochraně přírody a krajiny a výzkum zvláště chráněných částí přírody, vyžadující zásahy do jejich ochranných podmínek, mohou orgány ochrany přírody zadat nebo povolit jen těm fyzickým či právníkům osobám, které mají pro tuto činnost kvalifikační předpoklady.

(3) Provádění výzkumu ve zvláště chráněném území nevyžadující zásahy do předmětů ochrany zvláště chráněného území, které jsou v rozporu s jejich ochrannými podmínkami, musí být oznámeno písemně nejméně 30 dnů předem orgánu ochrany přírody, který je může omezit nebo zakázat, pokud by přitom mohlo dojít k poškození předmětu ochrany zvláště chráněného území.

§ 74

Spolupráce při ochraně přírody

(1) Orgány ochrany přírody se aktivně podílejí na mezinárodní spolupráci v ochraně přírody, zajišťují závazky vyplývající z mezinárodních úmluv, programů a projektů přijatých k ochraně přírody. K zajištění úkolů vyplývajících z mezinárodních závazků může v mezích své působnosti Ministerstvo životního prostředí vydat obecně závazný právní předpis.

(2) Zvláštní péči věnují orgány ochrany přírody vyhlásování a ochraně území hraničících se zvláště chráněnými územími Slovenské republiky a států sousedících

s Českou republikou, jakož i ochraně živočichů pohybujících se volně přes státní hranice a přírodních zdrojů přesahujících hranice České republiky.

ČÁST SEDMÁ

Orgány a státní správa v ochraně přírody

HLAVA PRVNÍ

§ 75

Orgány ochrany přírody

- (1) Orgány ochrany přírody jsou
- a) obecní úřady,
 - b) obecní úřady obcí s rozšířenou působností,
 - c) krajské úřady,
 - d) Agentura,
 - e) správy národních parků,
 - f) Česká inspekce životního prostředí,³⁷⁾
 - g) Ministerstvo životního prostředí,
 - h) újezdní úřady, Ministerstvo obrany.

(2) Zřizuje se Agentura jako správní úřad, který je podřízený Ministerstvu životního prostředí. V jejím čele je ředitel; jeho výběr, jmenování a odvolání se řídí zákonem o státní službě. Sídlem Agentury je Praha. Agentura vykonává státní správu v ochraně přírody a krajiny v rozsahu stanoveném tímto zákonem a jinými zákony.

(3) Orgány ochrany přírody vykonávají státní správu na úseku ochrany přírody a krajiny podle tohoto zákona.

§ 76

Obecní úřady

(1) Obecní úřady ve svém správním obvodu, nejde-li o území národních parků, národních přírodních rezervací, národních přírodních památek, přírodních rezervací, přírodních památek a ochranných pásem těchto zvláště chráněných území,

- a) povolují kácení dřevin podle § 8 odst. 1 a
- b) ukládají náhradní výsadbu podle § 9.

(2) Odstavec 1 se nepoužije v případě, kdy se o povolení kácení dřevin podle § 8 odst. 1 a uložení náhradní výsadby podle § 9 rozhoduje pro záměr vyžadující jednotné environmentální stanovisko nebo jeho část, které se nacházejí na území chráněné krajinné oblasti, evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti.

³⁷⁾ Zákon ČNR č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa.

§ 77

Působnost obecních úřadů obcí s rozšířenou působností

(1) Obecní úřady obcí s rozšířenou působností ve svém správním obvodu, není-li příslušný jiný orgán ochrany přírody,

- a) vydávají souhlasy k zásahům, které by mohly vést k poškození nebo zničení významného krajinného prvku nebo ohrožení nebo oslabení jeho ekologicko-stabilizační funkce podle § 4 odst. 2, pokud se zároveň nejedná o území evropsky významné lokality, a registrují významné krajinné prvky podle § 6 odst. 1,
- b) vydávají opatření obecné povahy, pokud jde o blíže neurčený okruh osob, nebo rozhodují o omezení nebo zákazu rušivé činnosti podle § 5 odst. 1, pokud se nejedná o zvláště chráněné druhy,
- c) rozhodují o zajištění nebo použití prostředků k zabránění nadměrnému úhynu rostlin nebo zraňování nebo úhynu živočichů nebo ničení ~~jejich~~biotopů **druhů** podle § 5 odst. 3, pokud se nejedná o zvláště chráněné druhy, **a o zajištění anebo použití opatření k omezení nepříznivých dopadů osvětlování na rostliny nebo živočichy podle § 5 odst. 4,**
- d)**
- ~~de~~) vydávají rozhodnutím nebo, pokud jde o blíže neurčený okruh osob, opatřením obecné povahy povolení k rozšiřování nepůvodního druhu nebo křížence, nejde-li o křížence zvláště chráněného druhu, do krajiny podle **§ 5 odst. 4 nebo 5 6 nebo 7,**
- ~~ef~~) stanovují rozhodnutím nebo, pokud jde o blíže neurčený okruh osob, opatřením obecné povahy opatření k regulaci nepůvodního druhu nebo křížence, nejde-li o křížence zvláště chráněného druhu, podle **§ 5 odst. 68,**
- ~~fg~~) zajišťují provedení opatření k regulaci nepůvodního druhu nebo křížence, nejde-li o křížence zvláště chráněného druhu, podle **§ 5 odst. 810,**
- ~~gh~~) rozhodují o stanovení odchylného postupu při ochraně ptáků podle § 5b odst. 1, **nejde-li o stanovení odchylného postupu v souvislosti s povolením k provozování záchranné stanice, jeho změně nebo zrušení podle § 5 odst. 16,**
- ~~hi~~) ukládají provedení nezbytných zásahů včetně pokácení dřevin podle § 7 odst. 3,
- ~~ij~~) přijímají oznámení o kácení dřevin a rozhodují o pozastavení, omezení nebo zákazu kácení dřevin podle § 8 odst. 2 a 4,
- ~~jk~~) přijímají oznámení o učinění paleontologického nálezu, požadují údaje o paleontologických nálezech a žádají o umožnění přístupu k paleontologickým nálezům podle § 11,
- ~~kl~~) vydávají souhlasy k povolování staveb a jiným činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz podle § 12 odst. 2,
- ~~lm~~) vydávají opatření obecné povahy, kterým se vyhlašuje přechodně chráněná plocha podle § 13 odst. 1 z jiného důvodu, než je ochrana zájmu chráněného v části pásé,
- ~~mn~~) sjednávají a zrušují smlouvy o smluvně chráněném památném stromu podle § 39

a § 45 odst. 2, ~~projednávají záměry na vyhlášení památných stromů podle § 55 odst. 1,~~ vydávají rozhodnutí o vyhlášení památných stromů podle § 46 odst. 1, ~~vymezení~~ **stanovení** jejich ochranných pásem podle ~~§ 46 odst. 3~~ **§ 46 odst. 4** a zrušení ochrany památných stromů podle ~~§ 46 odst. 4~~ **§ 46 odst. 5** a předávají dokumentaci o památných stromech a smluvně chráněných památných stromech do ústředního seznamu podle **§ 47 odst. 1,**

- no)** vydávají souhlasy k ošetřování památných stromů podle § 46 odst. 2, souhlasy ke stanoveným činnostem v ochranných pásmech památných stromů podle ~~§ 46 odst. 3~~ **§ 46 odst. 4,** povolují výjimky ze zákazů u památných stromů podle ~~§ 56 odst. 1~~ **§ 46 odst. 3 a uzavírají dohody podle § 56 odst. 5, jde-li o památné stromy,**
- op)** mohou vyzvat k prokázání zákonného původu zvláště chráněných rostlin, zvláště chráněných živočichů, ptáků nebo rostlin nebo živočichů chráněných podle mezinárodních úmluv podle § 54 odst. 1 a vyzvat k prokázání totožnosti podle § 54 odst. 2,
- pq)** v případě ptáků chráněných podle § 5a vydávají osvědčení podle § 54 ~~odst. 4~~ **odst. 3** až 11 o tom, že se jedná o živočicha odchovaného v lidské péči, vedou evidenci vydaných osvědčení podle § 54 ~~odst. 4 až 10~~ **odst. 3 až 13,** ověřují původ a vydávají rozhodnutí, kterým se stanoví výše nákladů v případě potvrzení nezákonného původu živočicha odchovaného v lidské péči podle § 54 odst. ~~10-13,~~
- qr)** vydávají souhlas ke zřizování nebo rušení veřejně přístupných účelových komunikací, stezek a pěšin mimo zastavěné území obcí podle § 63 odst. 1,
- rs)** v rozsahu své působnosti ukládají podmínky pro výkon činností, které by mohly způsobit nedovolenou změnu obecně nebo zvláště chráněných částí přírody nebo takové činnosti zakazují podle § 66,
- st)** vykonávají státní dozor v ochraně přírody a krajiny podle § 85 odst. 1,
- tu)** rozhodují o možnostech a podmínkách uvedení do původního stavu podle § 86 odst. 1, ukládají provedení přiměřených náhradních opatření podle § 86 odst. 2 a projednávají přestupky podle § 87 a 88 a
- uv)** v rozsahu své působnosti uplatňují stanoviska k návrhu územního plánu, regulačního plánu, vymezení zastavěného území a územního opatření z hlediska zájmů chráněných tímto zákonem a jsou dotčeným orgánem při jejich pořizování.

(2) Obecní úřady obcí s rozšířenou působností vymezují a hodnotí místní systém ekologické stability podle § 4 odst. 1, není-li příslušný jiný orgán ochrany přírody.

(3) Obecní úřady obcí s rozšířenou působností vydávají závazná stanoviska z hlediska tohoto zákona k řízením podle zákona o myslivosti^{39d)}, zákona o lesích, zákona o rybářství, zákona o ochraně zemědělského půdního fondu, horního zákona a zákona o geologických pracích, není-li příslušný jiný orgán ochrany přírody.

(4) Obecní úřady obcí s rozšířenou působností dále ve svém správním obvodu vykonávají státní správu v ochraně přírody a krajiny, není-li příslušný jiný orgán ochrany přírody.

Působnost krajů a krajských úřadů

(1) Kraje zpracovávají ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí prognózy, koncepce a strategie ochrany přírody ve své územní působnosti, nejde-li o národní park nebo chráněnou krajinnou oblast, národní přírodní rezervaci, národní přírodní památku a ochranná pásma těchto zvláště chráněných území anebo o vojenské újezdy.

(2) Kraje mohou vydávat pro svůj správní obvod, nejde-li o národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, národní přírodní památky a ochranná pásma těchto zvláště chráněných území anebo o vojenské újezdy, nařízení o zřízení či zrušení přírodních parků a o omezení využití jejich území podle § 12 odst. 3, nařízení o zřízení přírodních rezervací podle § 33, přírodních památek podle § 36 nebo jejich ochranných pásem podle § 37 odst. 1 a zajišťují péči o tato území, dále mohou ve svém správním obvodu vydat nařízení o zrušení přírodních rezervací, přírodních památek nebo ochranných pásem těchto zvláště chráněných území podle § 45 odst. 1.

(3) Krajské úřady na území přírodních rezervací, přírodních památek a ochranných pásem těchto zvláště chráněných území vykonávají státní správu v ochraně přírody a krajiny v rozsahu působnosti obecních úřadů, pověřených obecních úřadů, a obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, není-li podle tohoto zákona příslušné Ministerstvo životního prostředí.

(3) Krajské úřady na území přírodních rezervací, přírodních památek a ochranných pásem těchto zvláště chráněných území vykonávají státní správu v ochraně přírody a krajiny v rozsahu působnosti obecních úřadů a obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, není-li příslušný jiný orgán ochrany přírody. Krajské úřady dále na území evropsky významných lokalit a ptačích oblastí vykonávají státní správu v ochraně přírody a krajiny v rozsahu působnosti obecních úřadů a obecních úřadů obcí s rozšířenou působností pro účely povolení záměru vyžadujícího jednotné environmentální stanovisko⁶²⁾ nebo jeho části, které se nacházejí na území evropsky významných lokalit nebo ptačích oblastí, není-li příslušný jiný orgán ochrany přírody.

(4) Krajské úřady dále ve svém správním obvodu, není-li podle tohoto zákona příslušná Agentura, správa národního parku, újezdní úřad, Ministerstvo obrany nebo Ministerstvo životního prostředí,

- a) vydávají souhlasy ke schválení lesních hospodářských plánů a k lesním hospodářským osnovám podle § 4 odst. 3,
- b) povolují výjimky ze zákazů stanovených v § 10 odst. 2 pro jeskyně, vydávají povolení pro průzkum nebo výzkum jeskyní podle § 10 odst. 3, přijímají oznámení o zjištění jeskyní, přebírají dokumentaci jeskyní podle § 10 odst. 5 a předávají ji do evidence Agentuře,
- c) vydávají opatření obecné povahy, kterým se vyhláší přechodně chráněná plocha podle § 13 odst. 1 z důvodů ochrany zájmu chráněného v části páté,
- d) rozhodují o omezení výkonu práva myslivosti a rybářství v přírodních rezervacích

^{39d)} § 66 zákona č. 449/2001 Sb.

podle § 34 odst. 2,

- e) vydávají souhlasy k činnostem a zásahům vázaným na předchozí souhlas orgánu ochrany přírody v ochranných pásmech přírodních rezervací a přírodních památek podle § 37 odst. 1 a k činnostem podle § 37 odst. 2,
- f) zajišťují zpracování plánů péče a schvalují plány péče o přírodní rezervace, přírodní památky a ochranná pásma těchto zvláště chráněných území a zajišťují jejich realizaci podle § 38,
- g) sjednávají a zrušují smluvní ochranu podle § 39 a § 45 odst. 2 a předávají dokumentaci o těchto územích do ústředního seznamu a na základě uzavřených smluv podle § 39 odst. 1 zveřejňují ve Sbírce právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů⁶¹⁾ smlouvy, na základě kterých byla území prohlášena za chráněná,
- h) zajišťují zpracování, oznamují a projednávají záměry na vyhlášení a návrhy právních předpisů, kterými se vyhláší přírodní rezervace, přírodní památky a ochranná pásma těchto zvláště chráněných území,
- i) povolují výjimky ze zákazů v přírodních rezervacích a přírodních památkách podle § 43,
- j) předávají dokumentaci vyhlášených přírodních rezervací, přírodních památek a jejich ochranných pásem do ústředního seznamu; ~~po vyhlášení přírodních rezervací, přírodních památek nebo jejich ochranných pásem ohlašují příslušnému katastrálnímu úřadu údaje, popřípadě změny těchto údajů, týkající se ochrany nemovitých věcí podle tohoto zákona k zápisu do katastru nemovitostí;~~

Pozn.: Část věty za středníkem rušena ke dni 1. ledna 2025 (Změnový zákon JES).

- k) vydávají souhlasy k činnostem a zásahům vymezeným v bližších ochranných podmínkách přírodních rezervací a přírodních památek podle § 44 odst. 4,
- l) povolují výjimky ze zákazu poškozovat evropsky významné lokality a sporné lokality podle § 45b odst. 1,
- m) zajišťují péči o evropsky významné lokality, označují evropsky významné lokality, vydávají souhlasy k zásahům, které by mohly vést k poškození nebo narušení obnovy evropsky významných lokalit nebo jejich předmětů ochrany podle § 45c odst. 2 a na jejich území vydávají i souhlasy podle § 4 odst.2,
- n) vydávají souhlasy k činnostem v ptačích oblastech podle § 45e odst. 2, uzavírají smlouvy o způsobu hospodaření v ptačích oblastech podle § 45e odst. 4 a zajišťují péči o ptačí oblasti,
- o) vydávají stanoviska ke koncepcím nebo k záměrům podle § 45i odst. 1, ukládají kompenzační opatření a informují o uložených kompenzačních opatřeních Ministerstvo životního prostředí,

⁶¹⁾ Zákon č. 35/2021 Sb., o Sbírce právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů.

- p) povolují výjimky ze zákazů u zvláště chráněných nerostů podle § 51 odst. 2,
- q) ~~přijímají oznámení o vypuštění vyléčených zvláště chráněných živočichů ze záchranné stanice podle § 52 odst. 2,~~
- r) mohou požadovat prokázání zákonného původu zvláště chráněných rostlin, zvláště chráněných živočichů, ptáků nebo rostlin nebo živočichů chráněných podle mezinárodních úmluv podle § 54 odst. 1 a mohou požadovat prokázání totožnosti podle § 54 odst. 2,
- s) vydávají opatření obecné povahy k omezení nebo zákazu vstupu podle § 64,
- t) v rozsahu své působnosti ukládají podmínky pro výkon činností, které by mohly způsobit nedovolenou změnu obecně nebo zvláště chráněných částí přírody, nebo takové činnosti zakazují podle § 66,
- u) vydávají rozhodnutí nebo opatření obecné povahy k omezení nebo zákazu provádění ohňostrojů nebo používání zábavní pyrotechniky podle § 66 odst. 3,
- v) ustanovují stráž přírody ve svém územním obvodu podle § 81 odst. 1,
- w) vykonávají státní dozor v ochraně přírody a krajiny podle § 85 odst. 1,
- x) rozhodují o možnostech a podmínkách uvedení do původního stavu a ukládají provedení náhradních opatření k nápravě podle § 86 odst. 1 a 2,
- y) spolupracují s ostatními správními úřady a orgány na zajišťování ekologické výchovy a vzdělávání a
- z) uplatňují stanoviska k návrhu zásad územního rozvoje, územního plánu, regulačního plánu, vymezení zastavěného území a územního opatření z hlediska zájmů chráněných tímto zákonem a jsou dotčeným orgánem při jejich pořizování.

(5) Krajské úřady dále v obvodu své územní působnosti podle odstavců 3 a 4, není-li podle tohoto zákona příslušná Agentura, správa národního parku, újezdní úřad, Ministerstvo obrany nebo Ministerstvo životního prostředí,

- a) vydávají opatření obecné povahy, pokud jde o blíže neurčený okruh osob, nebo rozhodují o omezení nebo zákazu rušivé činnosti podle § 5 odst. 1, pokud se jedná o zvláště chráněné druhy,
- b) ukládají rozhodnutím zajištění nebo použití ~~prostředků~~ **opatření, prostředků a postupů** k zabránění ~~nadměrnému~~ úhynu rostlin a zraňování nebo úhynu živočichů nebo ničení ~~jejich~~ biotopů **druhů** podle § 5 odst. 3 **a § 48a odst. 3**, pokud se jedná o zvláště chráněné druhy,
- c) vydávají rozhodnutím nebo, pokud jde o blíže neurčený okruh osob, opatřením obecné povahy povolení k rozšiřování křížence zvláště chráněného druhu do krajiny podle § 5 odst. 5,
- d) stanovují rozhodnutím nebo, pokud jde o blíže neurčený okruh osob, opatřením obecné povahy opatření k regulaci křížence zvláště chráněného druhu podle § 5 odst. 6,
- e) zajišťují provedení opatření k regulaci křížence zvláště chráněného druhu podle § 5

odst. 8,

- f) vydávají opatření obecné povahy, kterým se stanoví odchylný postup při ochraně ptáků, pokud jde o blíže neurčený okruh osob, podle § 5b odst. 4,
- g) vydávají souhlas k prodeji a nabízení k prodeji živých jedinců čmeláků a pačmeláků rodu *Bombus* nebo k vypouštění anebo rozšíření těchto jedinců s původem mimo území České republiky do krajiny podle § 5c odst. 5,**
- gh) vydávají opatření obecné povahy, kterým stanoví bližší podmínky uplatňování zásad regulace podle § 13h odst. 2,
- hi) rozhodují o povolení komerčního využívání značně rozšířeného invazního nepůvodního druhu na unijním seznamu podle čl. 19 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014,
- ij) zajišťují provedení opatření k regulaci invazního nepůvodního druhu na unijním seznamu podle § 13j odst. 4 a spolupracují na provedení opatření k obnově dotčených ekosystémů podle čl. 20 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014,
- jk) uzavírají dohody podle § 49 odst. 45,
- ~~kl) vydávají předchozí stanoviska k nezbytným zásahům do přirozeného vývoje ohrožených druhů živočichů podle § 50 odst. 3,~~
- l) stanovují rozhodnutím nebo, pokud jde o blíže neurčený okruh osob, opatřením obecné povahy omezení sběru nebo odchytu jedinců zvláště chráněného druhu rostliny nebo živočicha v III. kategorii ochrany podle § 50 odst. 1,**
- ~~lm) spolupracují s Ministerstvem životního prostředí při přípravě záchranných programů zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů podle § 52, podílí se na jejich realizaci a zajišťují další potřebnou péči o zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů,~~
- m) spolupracují na realizaci záchranných programů druhů a přírodních biotopů a programů péče podle § 52a odst. 2 a § 52b odst. 2, zajišťují zpracování a realizaci regionálních akčních plánů podle § 52a odst. 3 a § 52b odst. 3 a jejich předání do ústředního seznamu podle § 52d odst. 1,**
- mn) vydávají souhlasy k vypouštění zvláště chráněných živočichů odchovaných v lidské péči do přírody a k vysévání nebo vysazování uměle vypěstovaných zvláště chráněných rostlin do přírody podle ~~§ 54 odst. 3~~ **§ 52c odst. 3,**
- no) s výjimkou ptáků chráněných podle § 5a vydávají osvědčení o tom, že se jedná o živočicha odchovaného v lidské péči, vedou evidenci vydaných osvědčení podle § 54 ~~odst. 4 až 10~~ **odst. 3 až 13,** ověřují původ a vydávají rozhodnutí, kterým se stanoví výše nákladů v případě potvrzení nezákonného původu živočicha odchovaného v lidské péči podle § 54 odst. ~~4-13,~~
- op) povolují rozhodnutím nebo opatřením obecné povahy, pokud jde o blíže neurčený okruh osob, výjimky ze zákazů u zvláště chráněných druhů rostlin a zvláště chráněných druhů živočichů podle § 56, **nejde-li o povolení výjimky v souvislosti s povolením k provozování záchranné stanice, jeho změně nebo zrušení podle**

§ 5 odst. 16,

- pq) uzavírají dohody podle § 56 odst. 5,
- qr) vydávají předchozí souhlasy k činnostem stanoveným v bližších ochranných podmínkách zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů podle § 57 a,
- s) **uzavírají dohody s vlastníky a nájemci pozemků ke zlepšení přírodního prostředí a provádějí další úkony podle § 68 v rozsahu své věcné působnosti,**
- rst) rozhodují o odebrání nedovoleně držených jedinců podle § 89.

(6) Krajské úřady vymezují a hodnotí regionální systém ekologické stability podle § 4 odst. 1, není-li podle tohoto zákona příslušná Agentura, správa národního parku, újezdní úřad, Ministerstvo obrany nebo Ministerstvo životního prostředí.

(7) Krajské úřady jsou dotčenými orgány ochrany přírody a vydávají v rozsahu své působnosti vyjádření k poskytování plateb podle jiných právních předpisů^{39c)}.

§ 78

Působnost Agentury a správ národních parků

(1) Agentura na území chráněných krajinných oblastí, nejde-li o vojenské újezdy, vykonává státní správu v ochraně přírody a krajiny v rozsahu působnosti obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a krajských úřadů, není-li podle tohoto zákona příslušná správa národního parku nebo Ministerstvo životního prostředí. Agentura dále na území národních přírodních rezervací, národních přírodních památek a ochranných pásem těchto zvláště chráněných území, nejde-li o vojenské újezdy nebo o území národních parků a jejich ochranných pásem, vykonává státní správu v ochraně přírody a krajiny v rozsahu působnosti obecních úřadů, obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a krajských úřadů, není-li podle tohoto zákona příslušná správa národního parku nebo Ministerstvo životního prostředí.

(2) Správy národních parků na území národních parků a jejich ochranných pásem vykonávají státní správu v ochraně přírody a krajiny v rozsahu působnosti obecních úřadů, obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a krajských úřadů a Agentury, není-li podle tohoto zákona příslušné Ministerstvo životního prostředí. Správa Národního parku Šumava vykonává státní správu v rozsahu působnosti Agentury též na území Chráněné krajinné oblasti Šumava a Správa Národního parku České Švýcarsko vykonává státní správu v rozsahu působnosti Agentury též na území Chráněné krajinné oblasti Labské pískovce, není-li podle tohoto zákona příslušné Ministerstvo životního prostředí. Správy národních parků, jejich sídla a jejich správní obvody tvořené národními parky a jejich ochrannými pásmy a chráněnými krajinnými oblastmi jsou uvedeny v příloze č. 5 k tomuto zákonu.

(3) Agentura a správy národních parků dále v obvodu své územní působnosti podle odstavců 1 a 2

- a) vydávají souhlasy k vyhrazení míst ke zneškodňování odpadů na území chráněných krajinných oblastí,

^{39c)} Například nařízení vlády č. 75/2007 Sb., o podmínkách poskytování plateb za přírodní znevýhodnění v horských oblastech, oblastech s jinými znevýhodněními a v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě.

- b) vydávají souhlasy k vyhrazení míst pro pořádání soutěží na jízdních kolech na území chráněných krajinných oblastí,
- c) vydávají souhlasy k vyznačení cest na území národních přírodních rezervací,
- d) rozhodují o omezení nebo vyloučení výkonu práva myslivosti a práva rybářství v národních parcích, o vydání souhlasu k výkonu rybářského a mysliveckého práva na území národních přírodních rezervací a o omezení výkonu práva myslivosti a rybářství v přírodních rezervacích,
- e) vydávají souhlasy k využití území, činnostem nebo zásahům vázaným na předchozí souhlas orgánu ochrany přírody v ochranných pásmech zvláště chráněných území,
- f) zajišťují zpracování plánů péče o přírodní rezervace, přírodní památky a ochranná pásma těchto zvláště chráněných území, schvalují tyto plány péče a zajišťují jejich realizaci podle § 38,
- g) zajišťují zpracování záměrů na vyhlášení přírodních rezervací, přírodních památek a ochranných pásem těchto zvláště chráněných území, oznamují tyto záměry a projednávají je,
- h) předávají dokumentaci vyhlášených přírodních rezervací, přírodních památek a jejich ochranných pásem do ústředního seznamu; po vyhlášení přírodních rezervací, přírodních památek nebo jejich ochranných pásem ohlašují příslušnému katastrálnímu úřadu údaje, popřípadě změny těchto údajů, týkající se ochrany nemovitých věcí podle tohoto zákona, k zápisu do katastru nemovitostí,
- i) povolují výjimky ze zákazů ve zvláště chráněných územích podle § 43 a ze zákazu poškozovat evropsky významné lokality a sporné lokality podle § 45b odst. 1,
- j) vyhrazení místa a stanovují přitom podmínky týkající se rozsahu, způsobu a času prováděných činností podle § 16, § 16a odst. 1 písm. c), § 17 odst. 2, § 26 a 29 a § 37 odst. 3 opatřením obecné povahy,
- k) vydávají souhlasy k využití území, činnostem a zásahům ve zvláště chráněných územích podle § 12, § 16a odst. 3, § 16b až 16d a § 44,
- l) vydávají souhlasy k zásahům v evropsky významných lokalitách podle § 45c odst. 2, zajišťují péči o evropsky významné lokality a označují evropsky významné lokality,
- m) vydávají souhlasy k činnostem v ptačích oblastech podle § 45e odst. 2, uzavírají smlouvy o způsobu hospodaření v ptačích oblastech podle § 45e odst. 4 a zajišťují péči o ptačí oblasti,
- n) vydávají opatření obecné povahy k omezení nebo zákazu vstupu podle § 64,
- o) vydávají opatření obecné povahy k omezení nebo zákazu provádění ohňostrojů nebo používání zábavní pyrotechniky podle § 66 odst. 3,
- p) uplatňují stanoviska k návrhu zásad územního rozvoje, územního plánu, regulačního plánu, vymezení zastavěného území a územního opatření z hlediska zájmů chráněných tímto zákonem a jsou dotčeným orgánem při jejich pořizování.

(4) Agentura a správy národních parků v obvodu své územní působnosti podle

odstavců 1 a 2 povolují výjimky ze zákazů stanovených v § 10 odst. 2 pro jeskyně, vydávají povolení pro průzkum nebo výzkum jeskyní podle § 10 odst. 3, přijímají oznámení o zjištění jeskyní, přebírají dokumentaci jeskyní a vedou evidenci převzaté dokumentace jeskyní podle § 10 odst. 5.

(5) Agentura a správy národních parků v obvodu své územní působnosti podle odstavců 1 a 2 vydávají stanoviska ke koncepcím nebo k záměrům podle § 45i odst. 1, ukládají a stanovují kompenzační opatření a informují o uložených kompenzačních opatřeních Ministerstvo životního prostředí.

(6) Agentura na území chráněných krajinných oblastí povoluje kácení dřevin podle § 8 odst. 1 a ukládá náhradní výsadbu podle § 9 pro účely povolení záměru vyžadujícího jednotné environmentální stanovisko⁶²⁾ nebo jeho části, které se nacházejí na území chráněné krajinné oblasti.

(7) Agentura na celém území České republiky, mimo území národních parků a jejich ochranných pásem a mimo území Chráněné krajinné oblasti Šumava a Chráněné krajinné oblasti Labské pískovce, a správy národních parků v obvodu své územní působnosti podle odstavce 2, poskytují finanční náhradu za ztížení zemědělského nebo lesního hospodaření z prostředků státního rozpočtu podle § 58 odst. 3. Agentura dále na celém území České republiky poskytuje finanční příspěvky ze státního rozpočtu k zajištění ochrany přírody a krajiny podle § 2 odst. 2 v rozsahu požadavků stanovených Ministerstvem životního prostředí **a za tímto účelem může uzavírat dohody podle § 68 odst. 2.**

(8) Agentura na celém území České republiky a správy národních parků v obvodu své územní působnosti podle odstavce 2 dále za účelem podpory výkonu státní správy na úseku ochrany přírody a krajiny provádějí potřebné inventarizační přírodovědné průzkumy, monitoring, dokumentaci a šetření v ochraně přírody, ukládají, zpracovávají, vyhodnocují a poskytují data v ochraně přírody; přitom spolupracují s odbornými, výzkumnými a vědeckými pracovišti a zajišťují informační a osvětovou činnost. Agentura a správy národních parků plní zároveň úkoly odborných organizací ochrany přírody podle požadavků Ministerstva životního prostředí.

(9) Agentura může vydávat nařízení pro obvod své územní působnosti podle odstavce 1, a to podle § 33 odst. 1, § 36 odst. 1, § 37 odst. 1 a § 45 odst. 1.

(10) Návrh nařízení Agentura projednává s obcemi, jejichž územních obvodů se týká. Způsob vyhlášení nařízení Agentury a podmínky nabytí jeho platnosti a účinnosti stanoví zákon o Sbírce právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů⁶¹⁾. Dozor nad vydáváním a obsahem nařízení Agentury vykonává Ministerstvo životního prostředí. Odporuje-li nařízení Agentury zákonu nebo jinému právnímu předpisu, vyzve Ministerstvo životního prostředí Agenturu ke zjednání nápravy a Agentura tuto nápravu bezodkladně provede.

(11) Správy národních parků zajišťují zpracování a předkládají ke schválení zásady péče o národní parky podle § 38a a Agentura a správy národních parků v obvodu své územní působnosti podle odstavců 1 a 2 zajišťují zpracování a předkládají ke schválení plány péče o chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, národní přírodní památky a jejich ochranná pásma podle § 38 ~~nebo záchranné programy zvláště chráněných druhů~~

⁶²⁾ Zákon č. .../2023 Sb., o jednotném environmentálním stanovisku.

~~podle § 52.~~ Agentura a správy národních parků v obvodu své územní působnosti podle odstavců 1 a 2 zajišťují zpracování, projednávají a schvalují plány péče o přírodní rezervace, přírodní památky a jejich ochranná pásma podle § 38.

(12) Agentura na celém území České republiky, mimo území národních parků a jejich ochranných pásem, a správy národních parků v obvodu své územní působnosti podle odstavce 2 na základě zadání Ministerstva životního prostředí zpracovávají záměry na vyhlášení národních parků, chráněných krajinných oblastí, národních přírodních rezervací, národních přírodních památek nebo ochranných pásem těchto zvláště chráněných území. Správy národních parků v obvodu své územní působnosti podle odstavce 2 na základě zadání Ministerstva životního prostředí zpracovávají, oznamují a projednávají záměry na vyhlášení přírodních rezervací, přírodních památek nebo ochranných pásem těchto zvláště chráněných území.

(13) Agentura na celém území České republiky, mimo území národních parků a jejich ochranných pásem, a správy národních parků v obvodu své územní působnosti podle odstavce 2

a) rozhodují o

1. povolení k přesunu,
2. provedení pokusného vypuštění podle § 13a odst. 4 a 5,
3. umístění do karantény podle § 13a odst. 6,
4. uložení provedení opatření podle § 13c odst. 1, nebo
5. zrušení vydaného povolení k přesunu podle § 13c odst. 2,

b) schvalují pohotovostní plán podle § 13a odst. 7, nebo

c) zajišťují provedení opatření k odstranění nebo izolaci invazního nepůvodního druhu na unijním seznamu podle § 13g odst. 2.

(14) Agentura a správy národních parků v obvodu své územní působnosti podle odstavců 1 a 2 v souladu se schválenými plány péče, zásadami péče o národní parky nebo záchrannými programy zvláště chráněných druhů zajišťují péči o přírodní a krajinné prostředí, ekosystémy a jejich složky. K zajištění těchto povinností jsou příslušné hospodařit s majetkem státu.

(15) Agentura na celém území České republiky zpracovává a vydává Červené seznamy druhů a přírodních biotopů podle § 52 a zajišťuje zpracování a realizaci záchranných programů podle § 52a odst. 1 a zpracování a realizaci programů péče podle § 52b. Agentura dále na celém území České republiky zajišťuje a koordinuje zpracování a v obvodu své územní působnosti dále zajišťuje realizaci regionálních akčních plánů podle § 52a odst. 1 ve spolupráci se všemi místně příslušnými orgány ochrany přírody a jejich předání do ústředního seznamu podle § 52c odst. 1. Správy národních parků v obvodu své územní působnosti zajišťují zpracování a realizaci regionálních akčních plánů podle § 52a odst. 1 a jejich předání do ústředního seznamu podle § 52c odst. 1 a dále spolupracují na zajištění realizace záchranných programů podle § 52a odst. 1 a programů péče pro zvláště chráněné druhy živočichů podle § 52b.

~~(4516)~~ Agentura a správy národních parků jsou v obvodu své územní působnosti podle odstavců 1 a 2 odvolacím orgánem proti rozhodnutím orgánů obcí vydaným podle tohoto zákona.

~~(4617)~~ Správy národních parků zřizují radu národního parku a jmenují a odvolávají její další členy podle § 20.

~~(4718)~~ Správy národních parků v obvodu své územní působnosti podle odstavce 2 vykonávají státní správu lesů v rozsahu působnosti obecních úřadů obcí s rozšířenou působností podle lesního zákona⁶³). Správy národních parků v obvodu ve své územní působnosti podle odstavce 2 vykonávají působnost Ministerstva životního prostředí podle lesního zákona⁶⁴), pokud jde o rozhodnutí o odnětí lesních pozemků plnění funkcí lesa nebo o omezení jejich využívání pro plnění funkcí lesa o výměře 1 ha a více a o výši poplatků za odnětí podle § 48a odst. 1 písm. b) lesního zákona, a vydání závazného stanoviska k řízení podle jiného právního předpisu, jímž mají být dotčeny pozemky určené k plnění funkcí lesa těžbou nevyhrazených nerostů nebo jímž mají být dotčeny pozemky určené k plnění funkcí lesa o výměře 1 ha a více, podle § 48a odst. 2 písm. c) lesního zákona.

~~(4819)~~ Agentura na celém území České republiky, mimo území národních parků a jejich ochranných pásem a mimo území Chráněné krajinné oblasti Šumava a Chráněné krajinné oblasti Labské pískovce, a správy národních parků v obvodu své územní působnosti podle odstavce 2 vykonávají působnost orgánů ochrany přírody na pozemcích a stavbách, které tvoří součást objektů důležitých pro obranu státu mimo vojenské újezdy.

§ 78a

Působnost orgánů ochrany přírody na území vojenských újezdů

(1) Na území vojenských újezdů²⁶⁾ vykonávají státní správu v ochraně přírody a krajiny újezdní úřady v rozsahu působnosti obecních úřadů, obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, krajských úřadů, Agentury a správ národních parků, není-li k ní příslušné Ministerstvo obrany.

(2) Ministerstvo obrany na území vojenských újezdů

- a) zpracovává ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí prognózy, koncepce a strategie ochrany přírody,
- b) zajišťuje zpracování a schvaluje plány péče o přírodní rezervace a přírodní památky a jejich ochranná pásma a zajišťuje jejich realizaci ve spolupráci s újezdními úřady podle § 38,
- c) sjednává smlouvy o ochraně území podle § 39, prohlašuje tato území za chráněná a ruší smluvní ochranu těchto území postupem podle § 45 odst. 2,
- d) vydává prováděcí právní předpisy, kterými se vyhláší nebo zruší přírodní rezervace a přírodní památky a ochranná pásma těchto zvláště chráněných území a jimiž se stanoví bližší podmínky jejich ochrany; prohlašuje území za chráněná podle § 39,

⁶³⁾ § 47 odst. 3 a § 48 zákona č. 289/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁴⁾ § 49 odst. 4 zákona č. 289/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

- e) předává dokumentaci zvláště nebo smluvně chráněných území do Ústředního seznamu ochrany přírody; ~~oznamuje vyhlášení přírodních rezervací, přírodních památek a ochranných pásem těchto zvláště chráněných území katastrálním úřadům,~~

Pozn.: Část věty za středníkem rušena ke dni 1. ledna 2025 (zákon č. 364/2021 Sb.).

- f) uplatňuje předkupní právo státu k pozemkům podle § 61 odst. 1,
- g) spolupracuje s ostatními správními úřady při zajišťování ekologické výchovy a vzdělávání,
- h) vykonává státní dozor v ochraně přírody a krajiny podle § 85 odst. 1,
- i) vydává stanoviska k územně plánovací dokumentaci jako dotčený orgán ochrany přírody z hlediska své působnosti,
- j) je odvolacím orgánem proti rozhodnutím vydaným podle tohoto zákona újezdními úřady.

§ 79

Působnost Ministerstva životního prostředí

(1) Ministerstvo životního prostředí je ústředním orgánem státní správy ochrany přírody v České republice.

(2) Ministerstvo životního prostředí

- a) zpracovává ve spolupráci s kraji prognózy a koncepce strategie ochrany přírody v České republice,
- b) koordinuje státní vědeckovýzkumnou činnost v oboru ochrany přírody a krajiny,
- c) spolupracuje s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky v zajišťování ekologické výchovy a vzdělávání,
- d) zabezpečuje mezinárodní spolupráci České republiky v oboru ochrany přírody a krajiny,
- e) podává Komisi zprávy a informace požadované právními předpisy Evropských společenství v oblasti ochrany volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a jejich stanovišť,
- f) vykonává vrchní státní dozor v ochraně přírody a krajiny,
- g) řídí činnost České inspekce životního prostředí, Agentury a správ národních parků a plní jiné úkoly stanovené tímto zákonem.

(3) Ministerstvo životního prostředí dále

- a) provádí vymezení a hodnocení nadregionálního systému ekologické stability podle § 4 odst. 1,
- b) vydává povolení k vývozu a dovozu ohrožených rostlin a živočichů chráněných mezinárodními úmluvami podle § 5 odst. 10,

c) rozhoduje o povolení k provozování záchrané stanice a jeho změně nebo zrušení **a pro účely provozování záchrané stanice v souladu s § 5 odst. 16 rozhoduje rovněž současně o stanovení odchylného postupu podle při ochraně ptáků podle § 5b odst. 1 a povolení výjimky ze zákazů u zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů podle § 56**, vede přehled záchraných stanic a zveřejňuje jej způsobem umožňujícím dálkový přístup podle § 5 odst. 12 a 13,

d) uzavírá dohody podle § 5 odst. 15 a § 49a odst. 3,

de) rozhoduje o povolení k využívání invazního nepůvodního druhu na unijním seznamu podle § 13d odst. 1, podává Komisi žádost o udělení oprávnění podle § 13d odst. 4 a rozhoduje o zrušení povolení podle § 13d odst. 5,

ef) vydává souhlasy s použitím ustanovení o zásazích proti škůdcům a o případech mimořádných okolností a nepředvídaných škod a stanoví přitom rozsah jejich použití v národních přírodních rezervacích,

fg) oznamuje a projednává záměry na vyhlášení národních parků, chráněných krajinných oblastí, národních přírodních rezervací, národních přírodních památek nebo ochranných pásem těchto zvláště chráněných území,

gh) vydává souhlasy k vývozu paleontologických nálezů podle § 11 odst. 3 a vydává povolení k vývozu zvláště chráněných nerostů podle § 53,

hi) vydává opatření obecné povahy, kterými se stanoví klidová území národních parků podle § 17 odst. 3,

ij) vydává souhlasy ke zřízení nezastavěných pozemků ve vlastnictví státu na území přírodních rezervací a přírodních památek,

jk) projednává a schvaluje plány péče o národní přírodní rezervace, národní přírodní památky, chráněné krajinné oblasti a o ochranná pásma těchto zvláště chráněných území podle § 38,

kl) schvaluje zásady péče o národní parky a jejich ochranná pásma podle § 38a odst. 6,

lm) předává dokumentaci vyhlášených národních parků, chráněných krajinných oblastí, národních přírodních rezervací, národních přírodních památek a ochranných pásem těchto zvláště chráněných území a dále ptačích oblastí a evropsky významných lokalit do ústředního seznamu; ~~po vyhlášení národních parků, chráněných krajinných oblastí, národních přírodních rezervací, národních přírodních památek a ochranných pásem těchto zvláště chráněných území ohlašuje příslušnému katastrálnímu úřadu údaje, popřípadě změny těchto údajů, týkající se ochrany nemovitých věcí podle tohoto zákona k zápisu do katastru nemovitostí podle § 42,~~

Pozn.: Část vety za středníkem rušena ke dni 1. ledna 2025 (změnový zákon JES).

mn) oznamuje lokality, které nebyly zařazeny do evropského seznamu podle § 45a odst. 4 a vyhláší sporné lokality podle § 45b odst. 2,

no) zajišťuje zpracování souhrnů doporučených opatření pro evropsky významné lokality a ptačí oblasti podle § 45c odst. 3 a § 45e odst. 6, předává je do ústředního seznamu a zveřejňuje je prostřednictvím internetu,

- ep) podává žádosti o stanovisko Komisi podle § 45i odst. 5 a informuje Komisi o uložených nebo stanovených kompenzačních opatřeních a způsobu jejich zajištění podle § 45i odst. 8,
- ~~q) ve spolupráci s ostatními orgány ochrany přírody, vlastníky a nájemci pozemků, občanskými sdruženími a dalšími odbornými subjekty zajišťuje a schvaluje záchranné programy podle § 52,~~
- q) zajišťuje, schvaluje a ukončuje záchranné programy podle § 52a odst. 2 a § 52b odst. 2 a programy péče pro zvláště chráněné druhy živočichů podle § 52c,**
- qr) vydává potvrzení o vzniku předkupního práva státu, podává na jeho základě návrh na zápis předkupního práva do katastru nemovitostí a uplatňuje předkupní právo státu k pozemkům podle § 61 odst. 1,
- rs) vydává osvědčení o zvláštní odborné způsobilosti podle § 79a odst. 2 písm. b),
- st) je odvolacím orgánem proti rozhodnutím vydaným orgány krajů v přenesené působnosti, Agenturou, správami národních parků a Českou inspekcí životního prostředí,
- tu) uplatňuje stanoviska k návrhům územního rozvojového plánu a zásadám územního rozvoje z hlediska zájmů chráněných tímto zákonem a je dotčeným orgánem při jejich pořizování,
- uv) zřizuje správy národních parků jako státní příspěvkové organizace^{40b)}, pokud nebyly zřízeny jiným zákonem⁴¹⁾, a
- ~~vw)~~ je oprávněno zřídit státní příspěvkovou organizaci za účelem zajištění ochrany, péče a provozu veřejnosti zpřístupněných jeskyní.

(4) Ministerstvo životního prostředí je dotčeným orgánem při posuzování zralosti projektů společného zájmu energetické infrastruktury⁴⁹⁾ a v řízení pro stavby projektů společného zájmu energetické infrastruktury vykonává státní správu v ochraně přírody a krajiny v rozsahu působnosti pověřených obecních úřadů, obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, krajských úřadů a Agentury.

(5) Ministerstvo životního prostředí dále vydává vyhlášky, kterými se

- a) stanoví seznam typů evropských stanovišť, prioritních typů evropských stanovišť, evropsky významných druhů a prioritních evropsky významných druhů, vyskytujících se na území České republiky,
- b) stanoví podrobnosti vymezení a hodnocení systému ekologické stability a podrobnosti plánů, projektů a opatření v procesu jeho vytváření podle § 4 odst. 1,
- c) stanoví podrobnosti ochrany významných krajinných prvků podle § 4 odst. 2,
- d) stanoví velikost, popřípadě jiné charakteristiky dřevin, k jejichž kácení není třeba povolení podle § 8 odst. 3, jestliže rostou na pozemcích ve vlastnictví fyzických osob, které tyto pozemky užívají, a podrobnosti ochrany dřevin a podmínek povolování jejich kácení podle § 8 odst. 5,

- e) stanoví podrobnosti o obsahu a rozsahu dokumentace jeskyně při jejím zjištění provozovatelem při dobývání nerostných surovin nebo při provádění geologických prací podle § 10 odst. 5,
- f) stanoví náležitosti a způsob zpracování pohotovostního plánu podle § 13a odst. 7 a § 13d odst. 1,
- g) vymezují nebo mění zóny ochrany přírody národních parků a chráněných krajinných oblastí podle § 18 odst. 5 a § 27 odst. 2,
- h) vyhláší národní přírodní rezervace, národní přírodní památky nebo ochranná pásma těchto zvláště chráněných území a stanoví bližší podmínky jejich ochrany a dále vyhláší nebo zruší přírodní památky a přírodní rezervace nebo jejich ochranná pásma na území národních parků a jejich ochranných pásem a na území Chráněné krajinné oblasti Šumava a Chráněné krajinné oblasti Labské pískovce a stanoví bližší podmínky jejich ochrany a dále vyhláší nebo zruší přírodní památky a přírodní rezervace nebo jejich ochranná pásma na pozemcích, které tvoří součást objektů důležitých pro obranu státu, není-li příslušné Ministerstvo obrany nebo Agentura,
- i) stanoví obsah plánů péče a postup jejich zpracování podle § 38 odst. 7, stanoví obsah zásad péče o národní parky a jejich ochranná pásma a postup jejich zpracování a projednání podle § 38a odst. 8, náležitosti a obsah záměru podle § 40 odst. 7, stanoví členění ústředního seznamu, obsah a náležitosti, výčet, způsob a podmínky předávání dokumentů do ústředního seznamu, způsob a podmínky nakládání s dokumenty a daty v ústředním seznamu, včetně způsobu a podmínek jejich zveřejňování podle § 42 odst. 2, podrobnosti o způsobu označení a vymezení zvláště chráněných území v terénu i mapových podkladech podle § 42 ~~odst. 5 odst. 4~~ a bližší podmínky o způsobu označení památných stromů v terénu i mapových podkladech podle § 47 odst. 3,

Pozn.: Účinnost ode dne 1. ledna 2025 (změnový zákon JES).

- j) stanoví náležitosti obsahu smlouvy podle § 39 odst. 1, způsob označení smluvně chráněného území a smluvně chráněného území památného stromu v terénu i mapových podkladech podle § 39 odst. 2,
- k) stanoví způsob označení vyhlášených evropsky významných lokalit v terénu i mapových podkladech podle § 45c odst. 1 a způsob označení ptačích oblastí v terénu i mapových podkladech podle § 45e odst. 7,
- l) stanoví náležitosti posouzení podle § 45i odst. 9,
- m) stanoví rozsah požadovaného vzdělání a obsah přezkoušení podle § 45j odst. 1,
- n) stanoví seznam a stupeň ~~ohrožení—ochrany~~ zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů podle § 48, **omezuje rozsah zákazů u vybraných zvláště chráněných rostlin a živočichů v III. stupni ochrany podle § 50 odst. 2 a stanoví** seznam zvláště chráněných nerostů podle § 51 a míst jejich přirozeného výskytu a dále bližší podmínky jejich ochrany,
- o) stanoví způsoby ověřování původu, náležitosti žádosti o osvědčení a vzor osvědčení podle § 54 odst. 11,

- p) stanoví podmínky poskytování finanční náhrady podle § 58 odst. 4, vzor uplatnění nároku, jeho náležitosti a způsob určení výše náhrady v případech, kdy není stanoven jiným předpisem,
- q) stanoví podrobnosti postupu při převodech práva hospodaření podle § 60 odst. 3 zákona,
- r) stanoví podrobnosti o přírodovědném průzkumu dotčených pozemků a biologickém hodnocení a jejich ukládání podle § 67 odst. 1,
- s) stanoví bližší podrobnosti o podmínkách poskytování příspěvku podle § 69 odst. 3 a náležitosti dohody o jeho poskytování,
- t) zajišťují podle § 74 odst. 1 úkoly vyplývající z mezinárodních závazků,
- u) stanoví podle § 81 odst. 9 podrobnosti o organizaci, úkolech a předpokladech pro výkon strážce přírody, vzor služebního odznaku se státním znakem a průkazu strážce přírody,
- v) stanoví podrobnosti o způsobu zavedení a užívání stejnokroje a označení pracovníků ochrany přírody podle § 82 odst. 2,
- w) stanoví převod zvláště chráněných území zřízených podle zákona č. 40/1956 Sb., o státní ochraně přírody, ve znění pozdějších předpisů, do kategorií podle § 90 odst. 6 až 8 a
- x) zrušuje podle § 90 odst. 11 dosavadní ochrana zvláště chráněných území vyhlášených podle tohoto zákona do dne 1. března 2009 ústředními orgány státní správy.

(6) Ministerstvo životního prostředí je ústředním orgánem státní správy odpovědným za provádění nařízení Rady (ES) č. 708/2007. Ministerstvo životního prostředí plní úkoly příslušného orgánu pověřeného uplatňováním nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014.

(7) Ministerstvo životního prostředí po dohodě s Ústřední veterinární správou Státní veterinární správy z hlediska ochrany zvířat a požadavků veterinární péče určí zařízení, do nichž lze umisťovat jedince invazního nepůvodního druhu živočicha, který byl zařazen na unijní seznam, u něhož byl stanoven zákaz takový druh držet nebo chovat. Určit lze pouze zařízení, která splňují podmínky stanovené v čl. 8 odst. 2 a 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014. Ministerstvo životního prostředí vede evidenci určených zařízení a zveřejňuje ji na svých internetových stránkách.

(8) Ministerstvo životního prostředí jako svůj poradní orgán v oblasti prevence a zmírnění nepříznivých vlivů invazních nepůvodních druhů zřizuje společnou komisi. Předsedu a členy společné komise jmenuje ministr životního prostředí po dohodě s ministrem zemědělství ze zástupců obou ministerstev a z dalších odborníků v oblasti invazních nepůvodních druhů navržených z řad pracovníků dalších dotčených orgánů státní správy, vědeckých a jiných odborných pracovišť. Další podrobnosti o složení společné komise stanoví její statut, její činnost se řídí jednacím řádem; statut i jednacím řád společné komise vydává Ministerstvo životního prostředí v dohodě s Ministerstvem zemědělství. Společná komise plní úkoly poradního výboru podle čl. 5 nařízení Rady (ES) č. 708/2007.

Zvláštní odborná způsobilost

(1) Správní činnosti v ochraně přírody a krajiny, pokud je vykonává správa národního parku, musí být zajišťovány prostřednictvím zaměstnanců, kteří prokázali zvláštní odbornou způsobilost.

(2) Správní činnosti uvedené v odstavci 1 může výjimečně vykonávat i zaměstnanec, který nemá zvláštní odbornou způsobilost,

a) nejdéle však po dobu 18 měsíců od vzniku pracovního poměru ke správě národního parku nebo ode dne, kdy začal vykonávat činnost, pro jejíž výkon je prokázání zvláštní odborné způsobilosti předpokladem, nebo

b) na jehož žádost nebo na žádost správy národního parku vydá Ministerstvo životního prostředí doklad o vzdělání nebo jeho části získaného zaměstnancem v jiném studijním programu nebo v jiném oboru, popřípadě kurzu, pokud žadatel prokáže, že obsah a rozsah vzdělání, o jehož uznání žádá, jsou rovnocenné obsahu a rozsahu zkoušky zvláštní odborné způsobilosti podle odstavce 4.

(3) Zvláštní odborná způsobilost se ověřuje zkouškou a prokazuje se dokladem o vykonání zkoušky. Zaměstnanec je povinen prokázat zvláštní odbornou způsobilost k výkonu správních činností uvedených v odstavci 1 do 18 měsíců od vzniku pracovního poměru ke správě národního parku nebo ode dne, kdy začal vykonávat činnost, pro jejíž výkon je prokázání zvláštní odborné způsobilosti předpokladem.

(4) Zkouška zvláštní odborné způsobilosti má obecnou a zvláštní část. Obecná část zahrnuje znalost základů veřejné správy, zvláště obecných principů organizace a činnosti veřejné správy, znalost zákona o obcích, zákona o krajích a správního řádu, a schopnost aplikace těchto předpisů. Zvláštní část zahrnuje znalosti nezbytné k výkonu správních činností uvedených v odstavci 1, zvláště znalost působnosti správy národního parku vztahující se k těmto činnostem, a schopnost jejich aplikace.

(5) Správa národního parku je povinna přihlásit zaměstnance, který vykonává správní činnosti uvedené v odstavci 1, k vykonání zkoušky do 6 měsíců od vzniku pracovního poměru nebo do 3 měsíců ode dne, kdy začal vykonávat správní činnost, pro jejíž výkon je prokázání zvláštní odborné způsobilosti předpokladem.

(6) Provádění zkoušek o zvláštní odborné způsobilosti zabezpečuje Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s příslušnými ministerstvy a s ostatními ústředními správními úřady. O zabezpečení a průběhu zkoušky, o zkušební komisi, o dokladu o vykonání zkoušky a o řízení o námitkách platí obdobně § 22 až 26 zákona o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků^{41a}).

(7) Povinnost prokázat zvláštní odbornou způsobilost z obecné i zvláštní části se nevztahuje na fyzickou osobu, která vykonala úřednickou zkoušku podle zákona o státní službě pro obor služby ochrana přírody a krajiny nebo podle zákona o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků pro správní činnost v ochraně přírody a krajiny.

Působnost České inspekce životního prostředí

(1) Česká inspekce životního prostředí (dále jen "inspekce") kontroluje, jak jsou orgány veřejné správy vyjma ústředních orgánů, právníky a fyzickými osobami dodržována ustanovení právních předpisů, přímo použitelných předpisů Evropské unie, a rozhodnutí týkající se ochrany přírody a krajiny. Inspekce zjišťuje a eviduje případy ohrožení a poškození přírody a krajiny, jejich příčiny a osoby odpovědné za jejich vznik nebo trvání. Inspekce je oprávněna vyžadovat prokazování původu a totožnosti podle § 54, ukládat opatření podle § 66, rozhodovat o možnosti a podmínkách uvedení do původního stavu podle § 86 odst. 1, ukládat povinnost provést přiměřená náhradní opatření podle § 86 odst. 2 a rozhodnout o odebrání nedovoleně držených jedinců podle § 89. Inspekce dále provádí kontroly podmíněnosti podle zákona o zemědělství^{41c)} v souladu s přímo použitelným předpisem Evropských společenství upravujícím prováděcí pravidla pro podmíněnost, odlišení a integrovaný administrativní a kontrolní systém^{41d)}, s výjimkou těchto kontrol podmíněnosti v oblasti povrchových nebo podzemních vod.

(2) Inspekce provádí průběžné kontroly podmínek používání cizích a místně se nevyskytujících druhů v akvakultuře podle nařízení Rady (ES) č. 708/2007, využívání invazních nepůvodních druhů podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 a poskytuje odbornou podporu orgánům státní správy vykonávajícím úřední kontroly podle čl. 15 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014.

(3) Inspekce je oprávněna v případech hrozící škody nařídít omezení, případně zastavení škodlivé činnosti až do doby odstranění jejich nedostatků a příčin.

(4) Inspekce projednává přestupky podle tohoto zákona. Inspekce může zahájit řízení o přestupku pouze tehdy, nezažal-li je již újezdní úřad, obecní úřad obce s rozšířenou působností, krajský úřad, Agentura nebo správa národního parku. Pokud řízení o přestupku zahájí újezdní úřad, obecní úřad obce s rozšířenou působností, krajský úřad, Agentura nebo správa národního parku a inspekce ve stejný den, provede řízení o přestupku újezdní úřad, obecní úřad obce s rozšířenou působností, krajský úřad, Agentura nebo správa národního parku. O zahájení řízení o přestupku se inspekce a újezdní úřad, obecní úřad obce s rozšířenou působností, krajský úřad, Agentura nebo správa národního parku vzájemně informují. O odvolání proti rozhodnutí inspekce rozhoduje Ministerstvo životního prostředí.

§ 81

Stráž přírody

(1) Krajské úřady, Agentura a správy národních parků (dále jen "ustanovující úřady") ustanovují stráž přírody z řad zaměstnanců orgánů ochrany přírody nebo dobrovolných spolupracovníků. Posláním stráže přírody je kontrola dodržování předpisů o ochraně přírody a krajiny.

(2) Stráž přírody se skládá ze strážců a zpravodajů, které jmenuje a odvolává

^{41c)} § 4c zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění zákona č. 291/2009 Sb.

^{41d)} Čl. 48 nařízení Komise (ES) č. 796/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se stanoví prováděcí pravidla k podmíněnosti, odlišení a integrovanému administrativnímu a kontrolnímu systému uvedených v nařízení Rady (ES) č. 1782/2003, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce, v platném znění.

územně příslušný ustanovující úřad.

(3) Stráží přírody může být ustanovena fyzická osoba, která

- a) je občanem České republiky,
- b) je starší 21 let,
- c) nebyla pravomocně odsouzena pro úmyslný trestný čin,
- d) má způsobilost k právním úkonům,
- e) je zdravotně způsobilá,
- f) prokázala znalost práv a povinností stráže přírody podle tohoto zákona a znalost souvisejících předpisů,
- g) složila před ustanovujícím úřadem slib tohoto znění: "Slibuji, že jako stráž přírody budu s největší pečlivostí a svědomitostí plnit povinnosti při kontrole dodržování předpisů o ochraně přírody a krajiny, že budu při výkonu této činnosti dodržovat právní předpisy a nepřekročím oprávnění příslušející strážní přírody."

(4) Stráží přírody vydá ustanovující úřad služební odznak se státním znakem a průkaz stráže přírody. V průkazu stráže přírody současně stanoví obvod její působnosti. Ustanovující úřad vede evidenci strážní přírody.

(5) Stráž přírody je povinna oznámit ustanovujícímu úřadu do 30 dnů od jejich vzniku všechny změny týkající se podmínek uvedených v odstavci 3.

(6) Ustanovující úřad ustanovení stráže přírody zruší, pokud fyzická osoba přestala tuto funkci vykonávat, splňovat podmínky stanovené v odstavci 3 nebo se prokáže, že byla ustanovena na podkladě nesprávných nebo nepravdivých údajů. Ustanovující úřad může ustanovení stráže přírody zrušit též z vlastního podnětu z jiných důvodů nebo na žádost osoby, která je ustanovena strážní přírody. Osoba, u níž ustanovující úřad zrušil ustanovení strážní přírody, je povinna neprodleně odevzdat tomuto úřadu služební odznak a průkaz stráže přírody.

(7) Strážci jsou oprávněni

- a) zjišťovat totožnost osob, které porušují předpisy na ochranu přírody,
- b) projednat příkazem na místě přestupky podle tohoto zákona,
- c) vstupovat na cizí pozemky za podmínek stanovených v § 62,
- d) zadržet ke zjištění totožnosti osobu, kterou přistihnou při porušování právních předpisů o ochraně přírody a krajiny, a odevzdat ji orgánu Policie České republiky; přistižené osoby jsou povinny uposlechnout,
- e) zastavit ve zvláště chráněném území, ochranném pásmu zvláště chráněného území, evropsky významné lokalitě nebo ptačí oblasti, mimo dálnice, silnice a místní komunikace, motorové vozidlo a obytný přívěs, jiné vozidlo nebo loď, je-li důvodné podezření, že byl porušen zákaz vjezdu a setrvání motorových vozidel a obytných přívěsů, zákaz vjezdu jiných vozidel nebo zákaz splouvání stanovený tímto zákonem, nebo je-li důvodné podezření, že došlo k vjezdu motorového vozidla a obytného

přívěsu, jiného vozidla nebo lodě, který je vázán na předchozí souhlas orgánu ochrany přírody, bez tohoto souhlasu,

- f) požadovat pomoc nebo součinnost orgánů Policie České republiky, popřípadě obecní policie, pokud nemohou splnění svých povinností zajistit vlastními silami a prostředky.

(8) V případě bezprostředního ohrožení zájmů chráněných podle části druhé až páté tohoto zákona je strážce přírody oprávněn k pozastavení rušivé činnosti. O svém opatření bezodkladně vyrozumí územně příslušný orgán ochrany přírody. Opatření potvrdí, změní nebo zruší orgán ochrany přírody nejpozději do 15 dnů od jeho vydání.

(9) Podrobnosti o organizaci, úkolech a předpokladech pro výkon stráže přírody stanoví Ministerstvo životního prostředí vyhláškou. Ministerstvo životního prostředí stanoví v této vyhlášce též vzor služebního odznaku se státním znakem a průkazu stráže přírody.

§ 81a

Stráž přírody je při své činnosti povinna

- a) prokázat se průkazem stráže přírody a nosit služební odznak,
- b) dohlížet na dodržování povinností spojených s kontrolou dodržování předpisů o ochraně přírody a krajiny,
- c) oznamovat neodkladně zjištěné závady, nedostatky a škody orgánu, který ji ustanovil, popřípadě v neodkladných případech též orgánům Policie České republiky nebo příslušným orgánům státní správy.

§ 81b

(1) Stát odpovídá za škodu osobě, která poskytla pomoc strážci přírody na její žádost nebo s jejím vědomím, (dále jen "poškozený"). Stát se této odpovědnosti může zprostit jen tehdy, způsobil-li si tuto škodu poškozený úmyslně.

(2) Došlo-li u poškozeného k újmě na zdraví nebo smrti, určí se rozsah a výše náhrady škody podle předpisů o odškodňování pracovních úrazů pracovníků.

(3) Stát odpovídá i za škodu na věcech, která poškozenému vznikla v souvislosti s poskytnutím této pomoci. Přitom se hradí skutečná škoda, a to uvedením v předešlý stav; není-li to možné nebo účelné, hradí se v penězích. Poškozenému může být přiznána i úhrada nákladů spojených s pořízením nové věci náhradou za věc poškozenou.

(4) Stát odpovídá i za škodu, kterou osoba způsobila v souvislosti s pomocí poskytnutou strážci přírody.

(5) Stát odpovídá obdobně podle odstavců 2 a 3 též za škodu způsobenou strážci přírody v souvislosti s plněním jejích úkolů.

(6) Stát odpovídá i za škodu způsobenou strážci přírody v souvislosti s plněním jejích úkolů; to neplatí, pokud se jedná o škodu způsobenou osobě, která svým protiprávním jednáním oprávněný a přiměřený zákrok vyvolala.

(7) Náhradu škody poskytuje v zastoupení státu orgán, který stráž přírody ustanovil.

§ 82

Používání stejnokroje a označení pracovníků ochrany přírody

(1) Nosit stejnokroje ochrany přírody mohou pracovníci Agentury, správ národních parků a inspekce.

(2) Podrobnosti o způsobu zavedení a užívání stejnokroje a označení pracovníků ochrany přírody stanoví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

HLAVA DRUHÁ

HLAVA TŘETÍ

§ 83

Řízení ve věcech ochrany přírody

(1) K ústnímu jednání přizve orgán ochrany přírody všechny jemu známé účastníky řízení. V případech, kdy rozhodnutí orgánů ochrany přírody může ovlivnit přírodní poměry v územních obvodech několika obcí, oznámí orgán ochrany přírody termín a předmět ústního jednání také veřejnou vyhláškou vyvěšenou v těchto obcích.

(2) Jestliže je nařízeno ústní jednání, je povinen orgán ochrany přírody doručit předvolání k tomuto jednání účastníku řízení nejméně 15 dnů, ve zvláště složitých případech 30 dnů přede dnem ústního jednání. Stejnou dobu musí být vyvěšena veřejná vyhláška o ústním jednání.

(3) V jednoduchých věcech rozhodne orgán státní ochrany přírody bezodkladně. V ostatních případech rozhodne do 60 dnů od zahájení řízení, ve zvláště složitých případech do 90 dnů od zahájení řízení.

(4) Vyžaduje-li záměr nebo jiná činnost vydání více než jednoho souhlasu, povolení nebo jiného rozhodnutí podle tohoto zákona, orgán ochrany přírody vždy vede společné řízení a vydá žadateli jedno společné rozhodnutí.

(5) Souhlas, povolení nebo jiné rozhodnutí podle tohoto zákona lze na žádost žadatele vydat jako první úkon orgánu ochrany přírody v řízení, pokud

- a) se tak umožňuje provedení záměru nebo jiné činnosti, včetně případného stanovení podmínek, a
- b) žadatel doložil souhlas všech účastníků řízení se záměrem nebo jinou činností vyznačený na situačním výkresu projektové nebo jiné obdobné dokumentace; v případě spolku, který podal žádost podle § 70 odst. 2 u příslušného orgánu ochrany přírody, lze souhlas nahradit vyjádřením, že se nebude tohoto řízení účastnit.

(6) Souhlas, povolení nebo jiné rozhodnutí vydané v řízení podle odstavce 5 se oznamuje účastníkům řízení a zveřejňuje se na úřední desce orgánu ochrany přírody, který je vydal, po dobu 15 dnů ode dne jeho vydání.

(7) V souhlasu, povolení nebo jiném rozhodnutí, závazném stanovisku anebo vyjádření vydávaných podle tohoto zákona může orgán ochrany přírody stanovit podmínky

pro provedení záměru nebo jiné činnosti zajišťující zmírnění dopadů na zájmy chráněné tímto zákonem.

(8) Jedná-li se o záměr vyžadující jednotné environmentální stanovisko⁶²⁾, nevzdávají se

- a) souhlas se zásahem, který by mohl vést k poškození nebo zničení významného krajinného prvku nebo ohrožení či oslabení jeho ekologicko-stabilizační funkce podle § 4 odst. 2,
- b) uložení zajištění a použití prostředků k zabránění zbytečnému úhynu rostlin a zraňování nebo úhynu živočichů nebo ničení jejich biotopů druhů podle § 5 odst. 3,
- c) stanovení odchylného postupu při ochraně ptáků podle § 5b odst. 1,
- d) povolení ke kácení dřevin podle § 8 odst. 1, včetně uložení náhradní výsadby podle § 9 odst. 1,
- e) povolení výjimky ze zákazu ničit, poškozovat nebo upravovat jeskyně nebo jinak měnit jejich dochovaný stav podle § 10 odst. 2,
- f) souhlas se zásahem do krajinného rázu podle § 12 odst. 2,
- g) souhlas k povolování nebo provádění staveb, změně způsobu využití pozemků, terénním úpravám, změnám vodního režimu pozemků nebo k nakládání s vodami, k použití chemických prostředků a ke změnám druhu pozemku podle § 37 odst. 2,
- h) souhlas s provedením činností a zásahů v ochranném pásmu památného stromu podle § 46 odst. 1,
- i) povolení výjimky ze zákazů u památných stromů a zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů podle § 56 odst. 1 a
- j) souhlas se zřízením nebo zrušením veřejně přístupných účelových komunikací, stezek a pěšin mimo zastavěné území podle § 63 odst. 1.

(9) Pokud se záměr vyžadující jednotné environmentální stanovisko⁶²⁾ nebo jeho část nachází ve zvláště chráněném území, evropsky významné lokalitě anebo ptačí oblasti, orgán ochrany přírody jej posoudí z hlediska všech zájmů chráněných tímto zákonem ve společném řízení a vydá k němu společné rozhodnutí, které zahrnuje všechny souhlasy, povolení nebo jiná rozhodnutí, závazná stanoviska anebo vyjádření, které by jinak k posuzovanému záměru měly být vydány. Pokud se záměr vyžadující jednotné environmentální stanovisko⁶²⁾ nebo jeho část nachází na území národního parku, společné rozhodnutí zahrnuje rovněž souhlas s odnětím zemědělské půdy ze zemědělského půdního fondu podle zákona o ochraně zemědělského půdního fondu⁶⁵⁾ a rozhodnutí o odnětí lesních pozemků plnění funkcí lesa nebo o omezení jejich využívání pro plnění funkcí lesa nebo vyjádření z hlediska dotčení pozemků určených k plnění funkcí lesa těžbou nevyhrazených

⁶⁵⁾ § 9 a 16 zákona č. 334/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

nerostů nebo pozemků určených k plnění funkcí lesa o výměře 1 ha a více podle lesního zákona⁶⁶⁾.

§ 83a

Obsah žádosti v řízení ve věcech ochrany přírody

(1) Kromě obecných náležitostí stanovených správním řádem žadatel k žádosti o vydání souhlasu, povolení nebo jiného rozhodnutí, závazného stanoviska, vyjádření anebo jiného správního úkonu podle tohoto zákona nebo jednotného environmentálního stanoviska dále přiloží projektovou dokumentaci záměru, kterou předkládá v rámci povolovacího řízení podle jiných právních předpisů, nebo jinou obdobnou dokumentaci, která umožní posoudit předmět žádosti. Tato dokumentace obsahuje zejména:

- a) údaje o přesném umístění a rozsahu záměru, o investorovi a osobě, která projektovou dokumentaci záměru zpracovala,
- b) podrobný popis technického a technologického řešení, spočívající zejména v popisu charakteru záměru, zdůvodnění umístění záměru z hlediska zájmů chráněných tímto zákonem, včetně přehledu zvažovaných variant a hlavních důvodů pro jejich výběr, popřípadě odmítnutí, z hlediska ochrany přírody a krajiny,
- c) informace o termínu zahájení provádění záměru a jeho dokončení, délce provozu a termínu případné likvidace záměru,
- d) informace o vstupech a výstupech a z nich vyplývajících předpokládaných vlivech záměru na okolní přírodu a krajinu v době provádění, provozu a případné likvidace záměru,
- e) stanovisko orgánu ochrany přírody podle § 45i odst. 1 nebo posouzení vlivů záměru na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti podle § 45i odst. 2, nejedná-li se o žádost podle § 45i odst. 1 tohoto zákona, a hodnocení vlivů zamýšleného zásahu podle § 67, jsou-li podle tohoto zákona vyžadovány,
- f) technické výkresy a mapovou dokumentaci.

(2) V žádosti žadatel dále uvede následující údaje o záměru, pokud již nejsou součástí projektové dokumentace podle odstavce 1:

- a) charakteristiku stavu přírody a krajiny v dotčeném území, které budou záměrem pravděpodobně významně ovlivněny, zejména strukturu a ráz krajiny, její geomorfologii a hydrologii, ekosystémy a jejich složky, biotopy druhů, části území a druhy chráněné podle zákona o ochraně přírody a krajiny, zejména významné krajinné prvky, územní systémy ekologické stability krajiny, zvláště chráněná území, ochranná pásma zvláště chráněných území, přírodní parky, evropsky významné lokality, ptačí oblasti, ptáky nebo zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů,
- b) charakteristiku možných vlivů a odhad jejich významnosti z hlediska

⁶⁶⁾ § 16, § 47 odst. 3, § 48a odst. 1 písm. b), § 48a odst. 2 písm. c) a § 49 odst. 4 zákona č. 289/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

pravděpodobnosti, doby trvání, frekvence a vratnosti,

- c) návrh opatření k prevenci, vyloučení a snížení všech významných nepříznivých vlivů na přírodu a popis kompenzací, pokud je to vzhledem k záměru možné,
- d) výčet a podrobné vysvětlení důvodů pro vydání souhlasu nebo povolení výjimky, jedná-li se o činnost zakázanou podle tohoto zákona, v souladu s tímto zákonem.

(3) K žádosti o vydání společného rozhodnutí podle § 83 odst. 9 dále žadatel přiloží jednotné environmentální stanovisko, pokud je jeho součástí hodnocení vlivu záměru podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

§ 84

Změny a zrušení rozhodnutí

(1) Orgán ochrany přírody může z vlastního podnětu nebo na návrh po provedeném řízení jím vydané rozhodnutí nebo opatření obecné povahy změnit, popřípadě zrušit

- a) dojde-li ke změně skutečností rozhodných pro vydání rozhodnutí nebo opatření obecné povahy,
- b) vyžadují-li to zájmy přírody a krajiny chráněné tímto zákonem, zejména vznikla-li nebo hrozí-li vážná ekologická újma,
- c) nedodrží-li oprávněný opětovně podmínky rozhodnutí nebo povinnosti stanovené v něm orgánem ochrany přírody,
- d) nevyužívá-li oprávněný rozhodnutí bez zvláštního důvodu po dobu delší dvou let,
- e) dochází-li při činnosti vykonávané na základě rozhodnutí nebo opatření obecné povahy k porušování ustanovení tohoto zákona nebo k podstatnému poškozování jiných oprávněných zájmů v ochraně přírodního prostředí.

(2) Ministerstvo životního prostředí si může změnu či zrušení rozhodnutí nebo opatření obecné povahy vyhradit, jde-li o rozhodnutí nebo opatření obecné povahy nižšího orgánu ochrany přírody z důvodů uvedených v odstavci 1 písm. b) nebo e).

§ 85

Státní dozor v ochraně přírody

(1) Krajské úřady, obecní úřady obcí s rozšířenou působností, újezdní úřady, Agentura a správy národních parků kontrolují, zda v obvodu jejich působnosti nedochází k ohrožování zájmů ochrany přírody a krajiny, kontrolují dodržování tohoto zákona a prováděcích předpisů a v rozsahu své působnosti ukládají opatření k odstranění zjištěných závad. Tyto orgány zejména kontrolují, jak jsou dodržována vydaná rozhodnutí a závazná stanoviska na úseku ochrany přírody a krajiny, plněny povinnosti fyzických a právnických osob vyplývající z předpisů na ochranu přírody a krajiny, zajišťovány ochranné podmínky zvláště chráněných částí přírody a dodržována ochrana významných krajinných prvků, připravovány a naplňovány plány, projekty a opatření k obnově systému ekologické stability.

(2) Ministerstvo životního prostředí v rámci vrchního dozoru v ochraně přírody

kontroluje, jak orgány ochrany přírody, stráž přírody, fyzické i právnické osoby provádějí ustanovení tohoto zákona a prováděcích předpisů. Ministerstvo životního prostředí kontroluje, jak jsou dodržována rozhodnutí a závazná stanoviska orgánů ochrany přírody, plněny povinnosti vyplývající ze zákona o ochraně přírody a krajiny, zpracovávány a zajišťovány plány péče o zvláště chráněná území a záchranné programy rostlin a živočichů, dodržovány podmínky ochrany národních parků, chráněných krajinných oblastí, národních přírodních rezervací a národních přírodních památek. Zjistí-li Ministerstvo životního prostředí závady, uloží potřebná opatření k jejich odstranění.

(3) Pověření zaměstnanci orgánů ochrany přírody se při výkonu kontrolní činnosti prokazují průkazem vydaným příslušným orgánem ochrany přírody, který je dokladem o jejich pověření ke kontrole.

ČÁST OSMÁ

Odovědnost na úseku ochrany přírody

§ 86

Odstranění následků neoprávněných zásahů

(1) Kdo poškodí, zničí nebo nedovoleně změní částí přírody a krajiny chráněné podle tohoto zákona, je povinen navrátit ji do původního stavu, pokud je to možné a účelné. O možnosti a podmínkách uvedení do původního stavu rozhoduje orgán ochrany přírody.

(2) Jestliže uvedení do původního stavu není možné a účelné, může orgán ochrany přírody uložit povinnému, aby provedl přiměřená náhradní opatření k nápravě. Jejich účelem je kompenzovat, byť jen zčásti, následky nedovoleného jednání.

(3) Uložení povinnosti uvedení do původního stavu či náhradního opatření není dotčena povinnost náhrady škody podle jiných předpisů ani možnost postihu za přestupek nebo protiprávní jednání či trestný čin.

§ 87

Přestupky fyzických osob

- (1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že
- a) nedovoleně mění či ruší dochovaný stav přírody ve zvláště chráněném území nebo nedovoleně mění dochovaný stav památného stromu,
 - b) **v rozporu s § 49 odst. 1 nedovoleně zasahuje do přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů rostlin chráněného druhu rostliny v I. nebo II. stupni ochrany,**
 - ~~c) zraňuje, chová bez povolení zvláště chráněné živočichy nebo ptáky nebo jinak nedovoleně zasahuje do jejich přirozeného vývoje,~~
 - c) **v rozporu s § 5a nedovoleně zasahuje do přirozeného vývoje ptáka nebo v rozporu s § 49 odst. 2 nedovoleně zasahuje do přirozeného vývoje zvláště chráněného druhu živočicha v I. anebo II. stupni ochrany,**
 - d) neumožní osobám oprávněným podle § 62 nebo § 68 odst. 4 a § 81 vstup na pozemky, které vlastní nebo užívá,

- e) nesplní ohlašovací, **oznamovací nebo registrační** povinnost určenou tímto zákonem,
 - f) vykonává činnost zakázanou v ochranném pásmu určeném k zabezpečení zvláště chráněných částí přírody,
 - g) neprovede uloženou náhradní výsadbu dřevin podle § 9,
 - h) nedodrží omezení nebo zákaz vstupu vyhlášený podle § 64,
 - i) nesplní některou z povinností k paleontologickému nálezu podle § 11 odst. 1,
 - j) vysazuje či vysévá uměle vypěstované zvláště chráněné rostliny nebo vypouští zvláště chráněné živočichy narozené a odchované v zajetí do volné přírody bez souhlasu orgánu ochrany přírody,
 - k) nevede řádně záznamy o chovu zvláště chráněných živočichů nebo ptáků či pěstování zvláště chráněných rostlin,
 - l) nesplní povinnost nezaměnitelného označení zvláště chráněného živočicha nebo ptáka, nepožádá ve stanovených lhůtách o vydání osvědčení nebo osvědčení ve stanovené lhůtě neodevzdá příslušnému orgánu ochrany přírody, nebo
 - m) zavleče, vysadí nebo šíří invazní nepůvodní druh na unijním seznamu.
- (2) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že
- a) zničí součást přírody ve zvláště chráněném území nebo zničí zařízení určená k ochraně, označení a vybavení zvláště chráněného území,
 - ~~b) zničí zvláště chráněné rostliny zařazené do kategorie ohrožených buí přímo nebo způsobí jejich úhyn nedovoleným zásahem do jejich životního prostředí,~~
 - b) v rozporu s § 48a odst. 1 ohrozí místní populaci nebo poškodí biotop zvláště chráněného druhu rostliny anebo živočicha,**
 - ~~c) usmrcuje ptáky s výjimkou těch, kteří mohou být loveni, nebo zvláště chráněné živočichy zařazené do kategorie ohrožených přímo nebo způsobí jejich úhyn nedovoleným zásahem do jejich životního prostředí nebo chytá zvláště chráněné živočichy,~~
 - c) v rozporu s § 5a usmrtí ptáka, způsobí jeho úhyn přímo nebo nedovoleným zásahem do jeho životního prostředí anebo v rozporu s § 49 odst. 2 odchyť zvláště chráněného živočicha v I. nebo II. stupni ochrany,**
 - d) ohrožuje nad nezbytnou míru zvláště chráněné části přírody při zásazích proti škůdcům, rostlinným chorobám, plevelům a při hygienických opatřeních,
 - e) poškodí nebo bez povolení pokácí dřevinu rostoucí mimo les,
 - f) provádí škodlivý zásah do významného krajinného prvku bez souhlasu orgánu ochrany přírody,
 - g) poškozuje nebo ničí jeskyni nebo její součást, nebo porušuje jiné povinnosti stanovené k ochraně jeskyní podle § 10,

- h) naruší krajinný ráz nesplněním povinnosti podle § 12 odst. 2,
- i) porušuje ustanovení návštěvního řádu národního parku vydaného podle § 19,
- j) úmyslně rozšíří do krajiny jedince nepůvodního druhu nebo křížence bez povolení orgánu ochrany přírody podle § 5 odst. 4 nebo 5 nebo v rozporu s ním,
- k) neprovede opatření proti nepříznivým účinkům uložená rozhodnutím vydaným na základě § 13c odst. 1,
- l) provede přesun bez povolení orgánu ochrany přírody nebo v rozporu s ním, nebo
- m) v případě nepředvídané události s nepříznivými účinky na životní prostředí nebo na původní populace nepostupuje podle pohotovostního plánu vypracovaného podle čl. 17 nařízení Rady (ES) č. 708/2007-²,
- n) prodá nebo nabídne k prodeji živého jedince druhu čmeláka nebo pačmeláka rodu *Bombus*, vypustí nebo rozšíří do krajiny takového jedince s původem mimo území České republiky bez souhlasu orgánu ochrany přírody podle § 5 odst. 5 anebo v rozporu s podmínkami v něm stanovenými.**

(3) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

- a) poškodí nebo zničí památný strom nebo zvláště chráněné území či jeho část,
- b) **v rozporu s § 49 odst. 2** usmrtí zvláště chráněného živočicha ~~kriticky nebo silně ohroženého druhu nebo~~ **v I. nebo II. stupni ochrany anebo** způsobí jeho úhyn zásahem do jeho životního prostředí,
- c) **v rozporu s § 49 odst. 1** zničí zvláště chráněnou rostlinu ~~kriticky nebo silně ohroženého druhu nebo~~ **v I. nebo II. stupni ochrany anebo** způsobí její úhyn zásahem do jejího životního prostředí,
- d) v rozporu s § 48a odst. 2 ohrozí nebo zničí místní populaci zvláště chráněného druhu rostliny nebo živočicha nebo poškodí anebo zničí biotop druhu,**
- ~~de~~) pokácí bez povolení nebo závažně poškodí skupinu dřevin rostoucích mimo les,
- ~~ef~~) neuvede poškozenou část přírody chráněnou dle tohoto zákona do původního stavu nebo nesplní opatření k nápravě tohoto stavu podle § 86 či přiměřená náhradní opatření podle § 67 odst. 4,
- ~~fg~~) nesplní povinnost vlastníka či nájemce pozemku zdržet se negativních zásahů na pozemcích připravovaných k vyhlášení zvláštní ochrany podle § 40 odst. 5,
- ~~gh~~) nepostupuje tak, aby nedocházelo k ~~nadměrnému~~ úhynu rostlin a živočichů podle § 5 odst. 3 **nebo § 48a odst. 3,**
- ~~hi~~) nedodrжуje omezení či zákaz činnosti vyslovený podle § 66,
- ~~ij~~) nedovoleně obchoduje s jedinci druhů, jejichž obchod je omezen nebo zakázán podle mezinárodních úmluv, ~~nebo v rozporu s § 49 odst. 1 a 2 nedovoleně dopravuje, prodává, vyměňuje nebo nabízí za účelem prodeje anebo výměny zvláště chráněné druhy rostlin nebo živočichů v I. anebo II. stupni ochrany, v rozporu s § 5a nedovoleně dopravuje, prodává, vyměňuje nebo nabízí za účelem prodeje~~

anebo výměny ptáka, nedovoleně vyváží zvláště chráněné nerosty; je-li naplněna skutková podstata přestupku podle zvláštního předpisu,^{4a)} toto ustanovení se nepoužije,

- jk)** nedovoleně sbírá nebo poškozují zvláště chráněné nerosty,
- kl)** porušuje podmínky stanovené k ochraně přechodně chráněných ploch (§ 13),
- lm)** neplní podmínky výjimky udělené podle § 43 a 56 nebo podmínky souhlasu podle § 44 a 57,
- mn)** závažně poškodí nebo zničí významný krajinný prvek,
- no)** vykonává ve zvláště chráněném území, označeném smluvně chráněném území, evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti činnost zakázanou nebo vykonává činnost, pro kterou je vyžadován souhlas orgánu ochrany přírody, bez tohoto souhlasu,
- op)** neprokáže předepsaným způsobem původ ptáka nebo původ zvláště chráněné rostliny nebo živočicha nebo rostliny a živočicha chráněného podle mezinárodní úmluvy, popřípadě zvláštního právního předpisu,^{4a)} popřípadě jinak poruší povinnost nebo zákaz stanovený v § 54,
- pq)** úmyslně poruší některý ze zákazů podle čl. 7 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014,
- qr)** poruší podmínky povolení k využívání invazního nepůvodního druhu na unijním seznamu nebo nepostupuje podle pohotovostního plánu v případě úniku nebo rozšíření invazního nepůvodního druhu na unijním seznamu v rozporu s čl. 8 odst. 2 nebo 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014, nebo
- rs)** poruší omezení stanovené nařízením vlády podle § 13e odst. 1.
 - (4) Za přestupek lze uložit pokutu do
 - a) 10 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1,
 - b) 20 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 2,
 - c) 100 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 3.

(5) Za přestupky v ochraně zvláště chráněných rostlin a živočichů, dřevin a památných stromů lze uložit pokutu až dvojnásobnou, pokud byly spáchány ve zvláště chráněných územích.

(6) Přestupky podle odstavců 1 až 3 projednává orgán ochrany přírody.

§ 88

Přestupky právnických a podnikajících fyzických osob

- (1) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že
 - a) poškodí součást přírody ve zvláště chráněném území, nedovoleně změní nebo ohrožuje jeho dochovaný stav,

- b) poškodí nebo zničí památný strom,
- c) poškodí nebo zničí bez povolení dřevinu nebo skupinu dřevin rostoucích mimo les,
- d) **v rozporu s § 49 odst. 1 nedovoleně zasahuje do přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů rostlin chráněného druhu rostliny v I. nebo II. stupni ochrany,**
- ~~e) usmrcuje nebo chová ptáky s výjimkou těch, kteří mohou být loveni, nebo zvláště chráněné živočichy bez povolení, anebo jinak nedovoleně zasahuje do jejich přirozeného vývoje,~~
- e) v rozporu s § 5a nedovoleně zasahuje do přirozeného vývoje ptáka nebo v rozporu s § 49 odst. 2 nedovoleně zasahuje do přirozeného vývoje zvláště chráněného druhu živočicha v I. anebo II. stupni ochrany,**
- f) vykonává činnost zakázanou v ochranném pásmu určeném k zabezpečení zvláště chráněných částí přírody,
- g) neumožní osobám oprávněným podle § 62 nebo § 68 odst. 4 a § 81 vstup na pozemky, které vlastní nebo užívá,
- h) nesplní ohlašovací, **oznamovací nebo registrační** povinnost podle tohoto zákona nebo nesplní povinnost náhradní výsadby podle § 9,
- i) provádí škodlivý zásah do významného krajinného prvku bez souhlasu orgánu ochrany přírody,
- j) porušuje podmínky stanovené k ochraně přechodně chráněných ploch,
- k) nedodrжуje omezení nebo zákaz vstupu vyhlášený podle § 64 nebo porušuje ustanovení návštěvního řádu národního parku,
- l) poškozuje nebo ničí jeskyni nebo její součást nebo porušuje jiné povinnosti stanovené k ochraně jeskyní podle § 10,
- m) nesplní některou z povinností k paleontologickému nálezu podle § 11 odst. 1,
- n) vysazuje či vysévá uměle vypěstované zvláště chráněné rostliny nebo vypouští zvláště chráněné živočichy narozené a odchované v zajetí do volné přírody bez souhlasu orgánu ochrany přírody,
- o) rozšíří do krajiny jedince nepůvodního druhu nebo křížence bez povolení orgánu ochrany přírody podle § 5 odst. 4 nebo 5 nebo v rozporu s ním,
- p) neprovede opatření proti nepříznivým účinkům uložená rozhodnutím vydaným na základě § 13c odst. 1,
- q) provede přesun bez povolení orgánu ochrany přírody nebo v rozporu s ním,
- r) v případě nepředvídané události s nepříznivými účinky na životní prostředí nebo na původní populace nepostupuje podle pohotovostního plánu vypracovaného podle čl. 17 nařízení Rady (ES) č. 708/2007, nebo
- s) zavleče, vysadí nebo šíří invazní nepůvodní druh na unijním seznamu,
- t) prodá nebo nabídne k prodeji živého jedince druhu čmeláka nebo pačmeláka**

rodu Bombus, vypustí nebo rozšíří do krajiny takového jedince s původem mimo území České republiky bez souhlasu orgánu ochrany přírody podle § 5 odst. 5 anebo v rozporu s podmínkami v něm stanovenými.

- (2) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že
- a) naruší krajinný ráz nesplněním povinností podle § 12 odst. 2,
 - b) závažně poškodí nebo zničí významný krajinný prvek,
 - c) zničí součást přírody ve zvláště chráněném území nebo zničí zařízení určená k ochraně, označení a vybavení zvláště chráněného území,
 - d) zničí jedince zvláště chráněného druhu ~~rostlin~~ **rostliny nebo v I. nebo II. stupni ochrany** buď přímo nebo nedovoleným zásahem do ~~jejich~~ **jejího** prostředí **nebo v rozporu s § 48a odst. 1 ohrozí místní populaci nebo poškodí biotop zvláště chráněného druhu rostliny anebo živočicha,**
 - ~~e) usmrcuje zvláště chráněné živočichy přímo nebo způsobí jejich úhyn nedovoleným zásahem do jejich prostředí,~~
 - e) v rozporu s § 49 odst. 2 usmrtí zvláště chráněného živočicha v I. nebo II. stupni ochrany přímo anebo způsobí jeho úhyn nedovoleným zásahem do jeho životního prostředí,**
 - f) v rozporu s § 48a odst. 2 ohrozí nebo zničí místní populaci zvláště chráněného druhu rostliny nebo živočicha nebo poškodí anebo zničí biotop druhu,**
 - ~~fg)~~ ohrožuje nad nezbytnou míru zvláště chráněné části přírody při zásazích proti škůdcům, rostlinným chorobám, plevelům a při hygienických opatřeních,
 - ~~gh)~~ neuvede poškozenou část přírody chráněnou podle tohoto zákona do původního stavu nebo nesplní opatření k nápravě podle § 86 či přiměřená náhradní opatření podle § 67 odst. 4,
 - ~~hi)~~ nesplní povinnosti vlastníka či nájemce pozemku zdržet se negativních zásahů na pozemcích připravovaných k vyhlášení zvláštní ochrany podle § 40 odst. 5,
 - ~~ij)~~ nepostupuje tak, aby nedocházelo k ~~nadbytečnému~~ úhynu rostlin a živočichů podle § 5 odst. 3 **nebo § 48a odst. 3,** nedovoleně sbírá nebo poškozuje zvláště chráněné nerosty,
 - ~~jk)~~ nedodržuje omezení či zákaz činnosti vyslovené podle § 66,
 - kl) v rozporu s § 49 odst. 1 a 2 nedovoleně dopravuje, prodává, vyměňuje nebo nabízí za účelem prodeje anebo výměny zvláště chráněné druhy rostlin nebo živočichů v I. anebo II. stupni ochrany, v rozporu s § 5a nedovoleně dopravuje, prodává, vyměňuje nebo nabízí za účelem prodeje anebo výměny ptáka, nedovoleně obchoduje s jedinci druhů, jejichž obchod je omezen nebo zakázán podle mezinárodních úmluv, nebo nedovoleně vyváží zvláště chráněné nerosty; je-li naplněna skutková podstata přestupku podle zvláštního předpisu,^{4a)} toto ustanovení se nepoužije,**
 - lm) nezajistí ochranu paleontologického nálezu před zničením, poškozením nebo**

odcizením podle § 11,

- mn)** překročí nezbytně nutnou míru při poškozování obecně či zvláště chráněných částí přírody na územích sloužících zájmům obrany státu podle § 90 odst. 2,
- no)** vykonává ve zvláště chráněném území, označeném smluvně chráněném území, evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti činnost zakázanou nebo vykonává činnost, pro kterou je vyžadován souhlas orgánu ochrany přírody, bez tohoto souhlasu,
- op)** neprokáže předepsaným způsobem původ ptáka nebo původ zvláště chráněné rostliny nebo živočicha nebo rostliny a živočicha chráněného podle mezinárodní úmluvy, popřípadě zvláštního právního předpisu,^{4a)} popřípadě jinak poruší povinnost nebo zákaz stanovený v § 54,
- pq)** neplní podmínky výjimky udělené podle § 43 a 56 nebo podmínky souhlasu podle § 44 a 57,
- qr)** poruší některý ze zákazů podle čl. 7 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014,
- rs)** poruší podmínky povolení k využívání invazního nepůvodního druhu na unijním seznamu nebo nepostupuje podle pohotovostního plánu v případě úniku nebo rozšíření invazního nepůvodního druhu na unijním seznamu v rozporu s čl. 8 odst. 2 nebo 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014, nebo
- sz)** poruší omezení stanovené nařízením vlády podle § 13e odst. 1.
 - (3) Za přestupek lze uložit pokutu do
 - a) 1 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1,
 - b) 2 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 2.
 - (4) Přestupky podle odstavců 1 a 2 projednává orgán ochrany přírody.

§ 88a

Vybírání a vymáhání pokut

Pokutu uloženou inspekcí, Agenturou nebo správou národního parku podle § 87 nebo § 88 anebo újezdním úřadem vybírají tyto úřady. V ostatních případech pokutu vybírá a vymáhá orgán ochrany přírody, který ji uložil. Výnosy pokut uložených obecním úřadem obce s rozšířenou působností jsou příjmem rozpočtu obce a výnosy pokut uložených krajským úřadem jsou příjmem rozpočtu kraje. Výnosy pokut uložených Agenturou, správou národního parku, ~~stavebním úřadem~~ a inspekcí se dělí způsobem upraveným zvláštním zákonem,⁷⁾ s výjimkou území vojenských újezdů, kde je výnos pokut příjmem státního rozpočtu. Výnosy z pokut může obec užít jen pro zlepšení životního prostředí a pro ochranu přírody a krajiny v obci.

§ 89

Odebrání nedovoleně držených jedinců zvláště chráněných druhů a jedinců invazních nepůvodních druhů

(1) Orgán ochrany přírody může nedovoleně držené jedince zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů a ptáků odebrat. Odebrat může i jedince zvláště chráněných rostlin a živočichů nebo rostlin a živočichů chráněných podle mezinárodních úmluv, pokud držitel takového jedince neprokáže jeho původ podle § 54 odst. 1 nebo je-li obchod s nimi omezen nebo zakázán podle mezinárodních úmluv. V případě odebrání na základě zvláštního předpisu^{4a)} se toto ustanovení nepoužije.

(2) Orgán ochrany přírody může odebrat jedince invazního nepůvodního druhu živočicha na unijním seznamu, pokud,

a) jde-li o jedince v zájmovém chovu,

1. vlastník nespĺňuje podmínky stanovené v čl. 31 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 pro to, aby si jej mohl ponechat v držení do konce jeho přirozeného života, nebo
2. při jeho přepravě na území Evropské unie neprokáže jeho vlastník, že jej měl v držení již v době před zařazením druhu na unijní seznam, nebo

b) jde-li o jedince v chovu pro obchodní účely,

1. jeho držitel nepřijme opatření uvedená v čl. 32 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014, nebo
2. jeho držitel jej neprodá nebo nepředá do některého ze zařízení uvedených v čl. 32 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014, případně jej neutratí či neusmrtí ve stanovené lhůtě."

(3) Ustanovení § 71 odst. 3 se pro řízení o odebrání nedovoleně drženého jedince zvláště chráněného druhu rostlin, živočichů a ptáků a jedince invazního nepůvodního druhu živočicha na unijním seznamu nepoužije.

(4) Vlastníkem odebrané věci se stává stát. Podrobnosti může stanovit Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem. Převádí-li stát odebranou věc podle odstavce 1 na nového nabyvatele, posoudí Ministerstvo životního prostředí při uzavírání smlouvy o převodu odebrané věci podle odstavce 1, je-li dán důvod k udělení výjimky ze zákazů podle § 56 odst. 1. Je-li důvod k udělení výjimky ze zákazů podle § 56 odst. 1 dán, ve smlouvě o převodu odebrané věci podle odstavce 1 smluvní strany vymezí podmínky, které ve svém rozsahu nahrazují výjimku ze zákazů podle § 56 odst. 1.

ČÁST DEVÁTÁ

Ustanovení společná, přechodná a závěrečná

§ 90

Společná ustanovení

(1) Souhlasy a závazná stanoviska vydávané podle tohoto zákona k plánům a politikám, které nejsou schvalovány ve správním řízení, se též nevydávají ve správním řízení. Souhlasy a závazná stanoviska vydávané podle tohoto zákona jako podklad pro rozhodnutí podle zvláštního právního předpisu jsou závazným stanoviskem podle správního řádu. Odkladný účinek odvolání je vyloučen v případě rozhodnutí o zřízení přechodně

chráněné plochy podle § 13, omezení a zákazu činnosti podle § 66 a odebrání rostlin a živočichů podle § 89.

(2) Ustanovení § 4 odst. 2 a § 6, 7, 8, 12, 63 a 70 se nevztahují na činnosti konané v přímé souvislosti se zajištěním obrany nebo bezpečnosti státu^{43b)}, zejména z důvodu výcviku nebo cvičení ozbrojených sil nebo bezpečnostních sborů. Případné poškozování přírody z důvodu obrany státu v těchto případech nesmí překročit nezbytně nutnou míru. Bude-li docházet k poškozování přírody z důvodů zajišťování obrany nebo bezpečnosti státu, zejména z důvodu výcviku nebo cvičení ozbrojených sil anebo ozbrojených bezpečnostních sborů, Ministerstvo obrany nebo Ministerstvo vnitra v součinnosti s Ministerstvem životního prostředí zabezpečí, aby stupeň poškození přírody nepřekročil nezbytně nutnou míru.

(3) Při hornické činnosti v dobývacím prostoru výhradních ložisek nerostů⁴⁴⁾ lze povinnosti podle § 10 odst. 2, § 11 odst. 1 a 2 a § 51 odst. 2 uplatnit jen v dohodě s osobou oprávněnou k výkonu hornické činnosti podle jiného právního předpisu⁴⁵⁾.

(4) Vydává-li Ministerstvo životního prostředí opatření obecné povahy podle tohoto zákona pro celé území České republiky nebo pro území více krajů, vyvěsí veřejnou vyhlášku, kterou se doručuje návrh opatření obecné povahy, a veřejnou vyhlášku, kterou se opatření obecné povahy oznamuje, pouze na své úřední desce a na úředních deskách krajských úřadů, jichž se opatření obecné povahy týká. Při projednávání takového návrhu opatření obecné povahy mají krajské úřady postavení dotčeného orgánu podle správního řádu. **Uzavírá-li Ministerstvo životního prostředí veřejnoprávní smlouvu podle tohoto zákona s právnickou osobou, jejíž předmět se vztahuje na činnost právnické osoby vykonávanou na celém území České republiky, souhlas ostatních osob, které by byly účastníky řízení podle § 27 odst. 2 nebo 3 správního řádu, podle § 161 odst. 1 správního řádu, není podmínkou účinnosti takové smlouvy.**

(5) Nápravné opatření podle § 86 se neuloží, pokud bylo k nápravě ekologické újmy na chráněných druzích volně žijících živočichů či planě rostoucích rostlin nebo na přírodních stanovištích vymezených v zákoně o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů^{46a)} vydáno rozhodnutí o uložení nápravného opatření podle zákona o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů. Zahájené řízení o uložení nápravného opatření podle § 86 orgán ochrany přírody přeruší, pokud bylo k nápravě ekologické újmy na chráněných druzích volně žijících živočichů či planě rostoucích rostlin nebo na přírodních stanovištích vymezených v zákoně o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů zahájeno řízení o uložení nápravných opatření podle zákona o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů.

(6) Státní přírodní rezervace vyhlášené podle § 4 odst. 3 zákona č. 40/1956 Sb. se převádějí do kategorie národních přírodních rezervací (§ 28), přírodních rezervací (§ 33), národních přírodních památek (§ 35) nebo přírodních památek (§ 36). Kategorizaci těchto území stanoví Ministerstvo životního prostředí vyhláškou.

(7) Chráněná naleziště, chráněné parky a zahrady a chráněné studijní plochy vyhlášené podle § 5 zákona č. 40/1956 Sb. se vyhláší za národní přírodní památky či přírodní památky (§ 35 a 36). Kategorizaci těchto území stanoví Ministerstvo životního prostředí vyhláškou.

(8) Chráněné přírodní výtvořy a chráněné přírodní památky vyhlášené podle § 6 zákona č. 40/1956 Sb. se tímto prohlašují za přírodní památky (§ 36), pokud nebudou zařazeny do kategorie národních přírodních rezervací (§ 28), přírodních rezervací (§ 33) nebo národních přírodních památek (§ 35) Ministerstvem životního prostředí vyhláškou.

(9) Stromy a jejich skupiny vyhlášené podle § 6 zákona č. 40/1956 Sb. za chráněné přírodní výtvořy nebo chráněné přírodní památky se tímto prohlašují památnými stromy (§ 46).

(10) Národní parky a chráněné krajinné oblasti vyhlášené podle § 8 zákona č. 40/1956 Sb. jsou nadále chráněny jako národní parky (§ 15) a chráněné krajinné oblasti (§ 25).

(11) Oblasti klidu vyhlášené obecně závaznými právními předpisy okresních národních výborů⁴⁷⁾ se tímto prohlašují za přírodní parky (§ 12).

(12) Dosavadní ochranu zvláště chráněného území, vyhlášeného podle dřívějších předpisů před účinností tohoto zákona ústředním orgánem státní správy, jež přešlo do kategorie přírodní rezervace nebo přírodní památka, může Ministerstvo životního prostředí zrušit vyhláškou v případě, kdy je na tomto území nově vyhlášeno zvláště chráněné území okresním úřadem, krajským úřadem, Agenturou nebo správou národního parku podle tohoto zákona, nebo za podmínek stanovených v § 45.

(13) Ustanovení § 4 odst. 2 a 3 a § 12 se nevztahují na činnosti konané v přímé souvislosti se správou státních hranic^{47a)}. Případné poškozování přírody z důvodu správy státních hranic v těchto případech nesmí překročit nezbytně nutnou míru.

(14) K zajištění přehledu o pozemcích v obvodu své působnosti pro účely ochrany přírody a pro vymezování zvláště chráněných území a jejich ochranných pásem jsou orgány ochrany přírody a organizační složka státu pověřená správou ústředního seznamu oprávněny využívat bezplatně údajů katastru nemovitostí, a to včetně dálkového přístupu k nim^{47b)}.

(15) Činnosti zakázané nebo omezené bližšími ochrannými podmínkami uvedenými v právních předpisech, kterými byly vyhlášeny národní parky, chráněné krajinné oblasti, státní přírodní rezervace, chráněné přírodní výtvořy, chráněné přírodní památky, chráněná naleziště, chráněné parky a zahrady a chráněné studijní plochy a jejich ochranná pásma podle zákona č. 40/1956 Sb. se nadále považují za činnosti vázané na souhlas orgánu ochrany přírody podle § 44 odst. 4.

(16) V řízeních podle jiných právních předpisů, v nichž mohou být dotčeny zájmy chráněné tímto zákonem, jsou orgány ochrany přírody dotčenými orgány.

(17) Zákazy vstupu a vjezdu stanovené tímto zákonem se nevztahují na pracovníky orgánů ochrany přírody a strážce ochrany přírody při plnění povinností plynoucích z tohoto zákona.

(18) Ochrana podle § 5a odst. 1, § 7 a 8, § 10 odst. 2 a 3, § 16 až 16d, § 26, 29, 34, § 35 odst. 2, § 36 odst. 2, § 37 odst. 1 až 3, § 44 odst. 4, § 46 odst. 2, § 49 odst. 1 a § 50 odst. 1 a 2 se nevztahuje na činnosti prováděné pracovníky orgánů ochrany přírody v zájmu ochrany přírody v rámci

- a) opatření na zachování nebo zlepšení stavu předmětů ochrany ve zvláště chráněných územích,
- b) opatření na zabezpečení zvláště chráněných území před nepříznivými vlivy okolí v jejich ochranných pásmech,
- c) zjišťování údajů o dosavadním stavu a vývoji předmětů ochrany ve zvláště chráněných územích, nebo
- d) provádění opatření ve zvláště chráněných územích a jejich ochranných pásmech z některého z důvodů stanovených v § 56 odst. 2.

(19) Ochrana podle § 5a odst. 1, § 7 a 8, § 10 odst. 2 a 3, § 16 až 16d, § 26, 29, 34, § 35 odst. 2, § 36 odst. 2, § 37 odst. 1 až 3, § 44 odst. 4, § 46 odst. 2, § 49 odst. 1 a § 50 odst. 1 a 2 se dále nevztahuje na činnosti prováděné v rámci

- a) zásahů orgánu ochrany přírody prováděných na základě § 68 odst. 3 prostřednictvím jiné fyzické nebo právnické osoby, nebo
- b) dohod uzavíraných s jinými fyzickými nebo právnickými osobami k provádění činností uvedených v § 77a odst. 4 písm. e) a k) nebo v § 78 odst. 5, 10 a 11.

(20) Činnosti podle odstavců 18 a 19 mohou být prováděny jen tehdy, pokud neexistuje jiné uspokojivé řešení, prováděné činnosti neovlivní dosažení nebo udržení příznivého stavu druhů z hlediska ochrany a jsou v souladu s cíli ochrany zvláště chráněných území.

(21) Uzavře-li orgán ochrany přírody s vlastníkem nebo nájemcem pozemku dohodu k provádění péče o pozemky podle § 68 odst. 2 a v rámci této dohody prověří a, vyžaduje-li to zájem na ochraně přírody a krajiny, stanoví podmínky odchylného postupu u ochrany ptáků podle § 5b odst. 1, povolení kácení dřevin podle § 8 odst. 1, výjimky podle § 10 odst. 2, povolení podle § 10 odst. 3, souhlasu podle § 37 odst. 1 až 3, výjimky ze zákazů ve zvláště chráněných území podle § 43 odst. 1, souhlasu podle § 44 odst. 4, souhlasu podle § 45c odst. 2, souhlasu podle § 46 odst. 2 nebo 3, souhlasu podle § 50 odst. 3, povolení podle § 51 odst. 2, souhlasu podle § 54 odst. 3 nebo výjimky podle § 56 odst. 1, nahrazuje tato dohoda vydání příslušného odchylného postupu, povolení, souhlasu nebo výjimky.

(22) Je-li to z důvodu zajištění péče o rostliny, živočichy, přírodní stanoviště, zvláště chráněná území podle § 38 nebo 38a, nebo v rámci provádění opatření k regulaci nepůvodního druhu nebo křížence nezbytné, jsou orgány ochrany přírody oprávněny provádět vypalování porostů. Při vypalování jsou povinny, se zřetelem na rozsah této činnosti, stanovit opatření proti vzniku a šíření požáru. Vypalování porostů včetně navrhovaných opatření jsou povinny předem oznámit místně příslušnému hasičskému záchrannému sboru kraje, který může stanovit další podmínky.

(23) Orgány ochrany přírody poskytují předběžné informace podle správního řádu^{47c)}.

§ 90a

Působnosti stanovené krajskému úřadu, obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, pověřenému obecnímu úřadu, obecnímu úřadu, magistrátům statutárních měst

nebo úřadům městských částí hlavního města Prahy podle tohoto zákona jsou výkonem přenesené působnosti.

§ 91

Ustanovení přechodné

Státní správu lesního hospodářství nad vojenskými lesy⁴⁸⁾ na území Národního parku Šumava, u kterých již pominuly důvody jejich prohlášení za vojenské lesy, vykonává Správa národního parku Šumava v rozsahu podle § 78 odst. 4.

Přechodná ustanovení

1. Za ochranné pásmo památného stromu vyhlášeného přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se považuje ochranné pásmo památného stromu zapsané Agenturou ochrany přírody a krajiny České republiky do informačního systému územní identifikace podle čl. II bodu 6 zákona č. 364/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s implementací předpisů Evropské unie v oblasti invazních nepůvodních druhů.
2. V případě, kdy orgán ochrany přírody zruší ochranu památného stromu, který byl jako památný strom vyhlášen přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona jako součást skupiny nebo stromořadí památných stromů, pro které bylo vyhlášené jedno společné ochranné pásmo, ochranné pásmo nabytím právní moci rozhodnutí o zrušení ochrany památného stromu nezaniká.

§ 92

Ustanovení zrušovací

Zrušují se:

1. Zákon č. 40/1956 Sb., o státní ochraně přírody, ve znění zákona ČNR č. 146/1971 Sb., zákona ČNR č. 137/1982 Sb., zákona ČNR č. 96/1977 Sb. a zákona ČNR č. 65/1986 Sb.,
2. § 2 odst. 1 písm. f) zákona ČNR č. 68/1990 Sb., o užívání státního znaku a státní vlajky České republiky,
3. § 3, § 5 odst. 1 a § 7 nařízení vlády České republiky č. 163/1991 Sb., kterým se zřizuje Národní park Šumava a stanoví podmínky jeho ochrany,
4. § 3, § 5 odst. 1 a § 7 nařízení vlády České republiky č. 164/1991 Sb., kterým se

⁴⁸⁾ § 25 zákona č. 61/1977 Sb.

zřizuje Národní park Podyjí a stanoví podmínky jeho ochrany,

5. § 3, § 5 odst. 1 a § 7 nařízení vlády České republiky č. 165/1991 Sb., kterým se zřizuje Krkonošský národní park a stanoví podmínky jeho ochrany,
6. Vyhláška č. 142/1980 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o ochraně stromů rostoucích mimo les, o postupu při výjimečném povolování jejich kácení a o způsobu využití dřevní hmoty těchto stromů,
7. Vyhláška č. 131/1957 Ú.l., o dobrovolných pracovnících státní ochrany přírody (konzervátorech a zpravodajích),
8. Vyhláška č. 228/1959 Ú.l. o evidenci chráněných částí přírody a o náhradě za majetkovou újmu vzniklou z omezení stanovených podmínkami ochrany.

§ 93

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. června 1992.